

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov

Bc. Hana Bližňáková

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Hana Bližňáková**
Osobní číslo: **M20453**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte literární rešerši a zpracujte teoretické poznatky týkající se hospodaření obcí.

II. Praktická část

- Analyzujte hospodaření obce Lačnov ve vybraných letech.
- V návaznosti na analýzu hospodaření vypracujte střednědobý výhled na následující období.
- Zhodnoťte stávající způsob sestavování střednědobého výhledu a navrhněte možná zlepšení.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- GRUBER, Jonathan. *Public finance and public policy*. Sixth edition. New York: Worth publishers, 2019, 865 s. ISBN 9781319105259.
- LEE, Robert, Ronald, JOHNSON a Philip, JOYCE. *Public budgeting systems*. Ninth edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 2013, 656 s. ISBN 9781449627904.
- MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015, 208 s. Expert. ISBN 9788024755618.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 179 s. ISBN 978-80-7478-967-0.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eliška Kozubíková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. dubna 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: Bc. Hana Bližňáková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zaměřuje na zpracování střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov na roky 2024 a 2025. Tento výhled je zpracován v návaznosti na analýze hospodaření minulých let.

V teoretické části je na základě odborné literatury charakterizována obec, rozpočet obce, střednědobý výhled rozpočtu a kontrola hospodaření obce. V praktické části je provedena analýza hospodaření obce za období 2018-2022, která zahrnuje analýzu rozpočtu obce, finanční analýzu a analýzu schváleného rozpočtu na rok 2023. Následně je vytvořen návrh střednědobého výhledu rozpočtu pro roky 2024 a 2025 ve dvou variantách. Závěrem je srovnán stávající a navrhovaný způsob sestavování střednědobého výhledu. Na základě tohoto srovnání jsou představeny jednotlivé možnosti zlepšení zpracování výhledu.

Klíčová slova: obec, střednědobý výhled, rozpočet obce, rozpočtová skladba, analýza hospodaření obce

ABSTRACT

This thesis focuses on the preparation of the medium-term budget outlook for the municipality Lačnov for the years 2024 and 2025. This outlook is based on the analysis of the economic performance of the previous years.

In the theoretical part, the municipality, the municipal budget, the medium-term budget outlook and the control of the municipality's management are characterised based on the literature. In the practical part, an analysis of the municipality's economy for the period 2018-2022 is carried out, which includes an analysis of the municipality's budget, a financial analysis and an analysis of the approved budget for 2023. Following this, a draft of medium-term budget outlook for 2024 and 2025 is developed in two variants. Finally, a comparison is made between the current and the proposed method of preparing the medium-term outlook. This comparison is used as a basis for presenting options for improvement in the preparation of the outlook.

Keywords: municipality, medium-term outlook, municipal budget, budget composition, municipal management analysis

Na tomto místě bych ráda touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Elišce Kozubíkové, Ph.D. za její skvělý přístup, odborné rady, čas, trpělivost a vedení práce. Rovněž bych chtěla poděkovat starostovi Oldřichu Pechalovi a Lence Šmotkové z obecního úřadu v Lačnově za jejich ochotu, konzultace a předání podstatných informací pro mou práci.

Dík také patří mé rodině a snoubenci, a to nejen za podporu při psaní práce, ale i za celou dobu mého studia na vysoké škole.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 OBEC.....	14
1.1 PŮSOBNOST OBCE.....	15
1.2 ORGÁNY OBCE	16
2 ROZPOČET OBCE	18
2.1 BĚŽNÝ A KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	19
2.2 ROZPOČTOVÝ PROCES	21
2.3 ROZPOČTOVÉ ZÁSADY	24
2.4 METODY SESTAVOVÁNÍ ROZPOČTU	24
2.5 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	26
2.5.1 Příjmy a výdaje rozpočtu	27
3 STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED	30
3.1 PROCES STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU	31
4 KONTROLA HOSPODAŘENÍ OBCE.....	35
4.1 MONITORING HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ.....	36
4.2 FINANČNÍ ANALÝZA	39
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	41
5 CHARAKTERISTIKA OBCE LAČNOV	42
6 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE	45
6.1 ZÁSADNÍ INVESTICE	45
6.2 ANALÝZA ROZPOČTU OBCE ZA OBDOBÍ 2018-2022	47
6.2.1 Struktura příjmů	51
6.2.2 Plnění příjmů	59
6.2.3 Struktura výdajů	61
6.2.4 Plnění výdajů.....	64
6.3 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE ZA OBDOBÍ 2018-2022	65
6.3.1 Majetková struktura	65
6.3.2 Finanční struktura.....	67
6.3.3 Ukazatele likvidity	68
6.3.4 Ukazatel dluhové služby	69
6.3.5 Monitorující ukazatele	70
6.3.6 Ukazatel autarkie.....	71
6.3.7 Provozní přebytek	71
6.4 REKAPITULACE HOSPODAŘENÍ ZA OBDOBÍ 2018-2022	73

6.5	ANALÝZA SCHVÁLENÉHO ROZPOČTU NA ROK 2023.....	74
7	POSOUZENÍ STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU SESTAVOVÁNÍ STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU.....	77
8	INVESTIČNÍ AKCE V LETECH 2023-2025.....	80
9	STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED ROZPOČTU OBCE LAČNOV NA ROKY 2024 A 2025	82
9.1	VARIANTA 1 BEZ NOVÝCH INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ	82
9.1.1	Příjmy.....	82
9.1.2	Výdaje	87
9.1.3	Ukazatel dluhové služby	88
9.1.4	Provozní přebytek	89
9.1.5	Volné finanční prostředky	89
9.1.6	Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov – Varianta 1	90
9.2	VARIANTA 2 ZAHRNUJÍCÍ ZVAŽOVANÉ INVESTIČNÍ AKCE	93
9.2.1	Příjmy a výdaje	94
9.2.2	Ukazatel dluhové služby	95
9.2.3	Provozní přebytek	97
9.2.4	Volné finanční prostředky	97
9.2.5	Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov – Varianta 2	98
10	SOUHRN POZNATKŮ A NAVRHNUTÁ DOPORUČENÍ.....	102
10.1	POROVNÁNÍ OBOU VARIANT	102
10.2	POROVNÁNÍ STÁVAJÍCÍHO STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU A JEHO NÁVRHU	105
10.3	MOŽNOSTI ZKVALITNĚNÍ ZPŮSOBU SESTAVOVÁNÍ STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU.....	107
	ZÁVĚR	110
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	112
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	117
	SEZNAM OBRÁZKŮ	118
	SEZNAM TABULEK.....	119
	SEZNAM PŘÍLOH.....	121

ÚVOD

Rozpočtování obcí je jedním z nejdůležitějších úkolů územních samosprávných celků. Správné hospodaření s finančními prostředky obce má vliv na kvalitu života obyvatel a rozvoj místního území. Z tohoto důvodu je klíčové, aby obce dokázaly využívat své finanční zdroje efektivně a v souladu s dlouhodobými cíli.

Střednědobý výhled rozpočtu je jedním z nástrojů, který může obci pomoci kvalitněji plánovat a spravovat své finance. Na základě analýzy jejího minulého hospodaření mohou být navrhovány a předvíhány budoucí příjmy a výdaje na několik let dopředu. To dává obci možnost lépe vyhodnotit důležitost svých investic a projektů v souladu s jejími finančními možnostmi a potřebami obyvatel.

I když je střednědobý výhled rozpočtu účinným nástrojem finančního hospodaření, může být využíván obcemi neefektivně a mít hned několik nedostatků. Podstatným nedostatkem může být nepravdělná aktualizace výhledu, který tak může být zastaralý a nemusí být tedy relevantní. Další problém může nastat, pokud je výhled založen na neúplných nebo nepřesných datech. Výsledky následně mohou být nespolehlivé a obec by mohla špatně vyhodnotit své plány. Také v případě, kdy ve výhledu nejsou zohledněny možné změny v ekonomických podmínkách, jako například daňové reformy nebo inflace, mohou být výsledky zkreslené a neaktuální. Některé obce mohou mít při sestavování střednědobého výhledu rozpočtu potíže, jelikož s touto činností nemají dostatek zkušeností a z účinného nástroje se může stát jenom formální záležitost vyžadovaná zákonem.

Teoretická část diplomové práce se zabývá definováním a objasněním základních pojmů jako jsou obec, samostatná a přenesená působnost obce a orgány obce. Dále je detailněji rozebrán rozpočet obce, přičemž je vymezeno jeho rozdělení na běžnou a kapitálovou část a je popsán rozpočtový proces, rozpočtové zásady, metody sestavení rozpočtu a rozpočtová skladba, kde je zobrazeno rozvrhnutí příjmů a výdajů. Pozornost je věnována také střednědobému výhledu, kdy jsou přiblíženy jeho cíle, funkce, struktura, přínosy, nedostatky a proces sestavování. Nedílnou část teoretické části představuje kontrola hospodaření obce, jejíž součástí je monitoring hospodaření územních samosprávných celků a finanční analýza.

V praktické části je nejdříve charakterizována obec Lačnov spolu s uvedením bližších informací. Následně je provedena analýza hospodaření této obce v letech 2018 až 2022, která je rozdělena na analýzu rozpočtu obce, finanční analýzu obce a analýzu schváleného rozpočtu obce na rok 2023. V rámci analýzy rozpočtu je rozebrána struktura příjmů

uplynulého období spolu s jejich následným plněním a struktura výdajů uplynulého období včetně jejich plnění. Finanční analýza zahrnuje popis majetkové a finanční struktury obce a vybrané ukazatele. V dalším bodu je zhodnocen stávající způsob sestavování střednědobého výhledu rozpočtu. Na základě provedené analýzy hospodaření obce je zpracován návrh střednědobého výhledu rozpočtu ve dvou variantách, a to variantě 1, která neobsahuje investiční akce a variantě 2 zahrnující i zvažované investiční projekty. Na závěr praktické části je srovnán stávající způsob sestavování střednědobého výhledu s navrhnutým a jsou uvedeny možnosti zlepšení způsobu jeho sestavování.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je sestavení návrhu střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov na roky 2024 a 2025 v návaznosti na analýzu hospodaření minulých let.

K dosažení primárního cíle jsou stanoveny dílčí cíle. Dílčí cíl teoretické části je provedení literární rešerše odborné literatury a následného zpracování teoretických poznatků týkajících se hospodaření obcí v České republice. V rámci praktické části je nastaven dílčí cíl v podobě zhotovení analýzy hospodaření v letech 2018-2022, jejíž součástí je analýza rozpočtu obce, finanční analýza obce a analýza schváleného rozpočtu obce na rok 2023. Díky těmto analýzám jsou získány podstatné informace potřebné pro navržení střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov. Následně je tedy vypracován střednědobý výhled rozpočtu obce na roky 2024 a 2025 ve dvou variantách. Dalším dílčím cílem je zhodnocení stávajícího způsobu sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov a navržení možných zlepšení.

V případě teoretické části je používána především metoda popisu, zatímco v praktické části je aplikována metoda analýzy, kdy je vypracována analýza hospodaření obce. Pomocí metody porovnání je srovnán stávající způsob sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce s návrhem střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov. Další využitou metodou je kvalitativní výzkum, ve kterém jsou analyzovány různé dokumenty a uskutečňovány nestrukturované rozhovory se starostou a zaměstnanci obecního úřadu Lačnov. Výsledky kvalitativního výzkumu jsou použity především v analytické části, kdy jsou získávány informace potřebné pro provedení analýzy hospodaření obce. Informace z výzkumu jsou důležitým zdrojem i v projektové části, kde je navrhován střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na roky 2024 a 2025.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBEC

Dle Ústavy České republiky (Česko, 1993) je obec charakterizována jako základní územně samosprávný celek, který je územním společenstvím občanů. Základem právní úpravy je vedle ustanovení Ústavy, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (Česko, 2000a), který popisuje obec jako veřejnoprávní korporaci s vlastním majetkem a rozpočtem, která vystupuje v právních vztazích vlastním jménem, stará se o rozvoj svého území a také o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů hájí obec veřejný zájem. K další legislativě, která ovlivňuje hospodaření obce, patří především:

- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole);
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla);
- zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti;
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí;
- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní);
- vyhlášky – musí být vždy v souladu se zákonem a slouží pouze k doplnění a konkretizaci zákona, např. vyhláška Ministerstva financí č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě (Nahodil, 2014, s. 30).

Český statistický úřad (ČSÚ, 2022) uvádí, že celkový počet obcí na území České republiky k 1. 1. 2022 činí 6 258 obcí ve 14 krajích. Tyto obce můžeme následně roztrždit do několika typů obcí:

- obec;
- město – titul město získá obec za stanovených podmínek (např. alespoň 3 000 obyvatel) předsedou Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády nebo také sloučením města a obce;

- městys – je stanoven na návrh obce předsedou Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- statutární město – jedná se o významná města (26) vymezená v § 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů, která mohou členit svá území na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy (Česko, 2000a);
- hlavní město Praha – je obcí a zároveň krajem, z tohoto důvodu je upravováno dle samostatného zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze (Česko, 2000a; Česko, 2000b).

1.1 Působnost obce

Obce vykonávají svou činnost v samostatné a přenesené působnosti, přičemž samostatná působnost znamená decentralizaci veřejné správy a přenesená působnost představuje dekoncentraci veřejné správy (Provazníková, 2015, s. 27).

V rámci samostatné působnosti má obec pravomoc rozhodovat o svých záležitostech samostatně v rámci své působnosti. Státní nebo krajské orgány zasahují do této působnosti pouze v případech stanovených zákonem, tedy když se jedná o ochranu zákona. Rozsah této působnosti může být zúžen nebo rozšířen pouze formou zákona. Toto opatření má za cíl minimalizovat zbytečné zásahy státu do samosprávy obcí. Obec při vydávání obecně závazných vyhlášek postupuje v rámci své samostatné působnosti dle zákona, v ostatních případech také podle jiných právních předpisů vydané na základě zákona. Hlavním cílem obce při výkonu samostatné působnosti je ochrana zájmu obce a uspokojení potřeb občanů v rámci své působnosti (Česko, 2000a).

V rámci přenesené působnosti je na obec státem přenesen výkon části státní správy, který stále zůstává výkonem státní moci a je na odpovědnost státu. Na činnosti v přenesené působnosti získávají obce příspěvky ze státního rozpočtu. Při výkonu této působnosti se obec řídí při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy, v ostatních záležitostech také usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů, opatřeními příslušných orgánů veřejné správy. Obec může na základě zákona vydávat nařízení obce v případě, že je obec zákonem zmocněna. Na základě rozsahu přenesené působnosti rozlišujeme obce z hlediska rozsahu výkonu svěřené státní správy na:

- základní rozsah (obce I. stupně),

- rozsah pověřeného obecního úřadu (obce II. stupně) a
- rozsah úřadu obce s rozšířenou působností (obce III. stupně) (Česko, 2000a).

1.2 Orgány obce

Podle zákona o obcích řadíme mezi orgány obce zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Orgány obcí samy o sobě nemají právní osobnost a svéprávnost, tudíž musí vystupovat v právních jednáních vždy obec (Pospíšil a Žufan, 2019, s. 100).

Za základní orgán je považováno **zastupitelstvo obce**, které samostatně spravuje obec a je voleno přímo občany obce na období čtyř let. Počet zastupitelů je stanoven na základě počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce, nejméně však může mít obec 5 členů zastupitelstva a nejvíce 55 (Malast, 2016, s. 289-290; Česko, 2000a). Do kompetencí zastupitelstva obce spadá např. schvalování programu rozvoje obce, rozpočtu obce a závěrečného účtu obce, volba starosty, místostarosty a dalších členů rady obce, vydávání obecně závazných vyhlášek a další (Lajtkepová, 2013, s. 86; Česko, 2000a).

Rada obce činí rozhodnutí v oblasti samostatné působnosti ve věcech, kterými není pověřeno výhradně zastupitelstvo (Malast, 2016, s. 290; Česko, 2000a). V rámci přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen pokud je tak určeno zákonem. Rada obce se sestává ze starosty, místostarosty a dalších členů rady, kteří jsou vybráni ze členů zastupitelstva. Maximální počet členů rady musí být vždy lichý a nesmí přesáhnout 1/3 počtu zastupitelů obce. V případě, že se zastupitelstvo obce skládá z méně než 15 členů, se obecní rada nevolí a funkce rady přechází na starostu (Malast, 2016, s. 290; Česko, 2000a).

Hlavní funkcí **starosty** je reprezentace obce. Dále například vede zasedání obecního zastupitelstva a obecní rady, dohlíží, aby bylo vykonáno přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, sděluje informace veřejnosti o konání obce a další. V případě potřeby je starosta zastupován místostarostou, který je stejně jako starosta volen z řad členů zastupitelstva. Starosta spolu s místostarostou podepisují právní předpisy obce a zodpovídají se zastupitelstvu (Lajtkepová, 2013, s. 86; Česko, 2000a).

Obecní úřad zahrnuje starostu, místostarostu, případně tajemníka obecního úřadu a zaměstnance obecního úřadu. Funkce tajemníka obecního úřadu je zřizována v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. V čele obecního úřadu stojí starosta. Obecní úřad vykonává v rámci samostatné působnosti činnosti zadané

zastupitelstvem nebo radou obce a v rámci přenesené působnosti koná dle zákona o obcích (Lajtkepová, 2013, s. 86-87; Česko, 2000a).

Obecní zastupitelstvo a rada obce mají pravomoc zřizovat **iniciativní a kontrolní orgány**. Zastupitelstvo může zřizovat výbory, zatímco rada může vytvářet komise. Výbory jsou odpovědné zastupitelstvu za plnění úkolů, které jim byly přiděleny. Vždy je zakládán finanční a kontrolní výbor, eventuálně může být vytvořen i osadní výbor nebo výbor pro národnostní menšiny, který vzniká, pokud se přinejmenším 10 % občanů hlásí k jiné než české národnosti. Komise jsou obvykle podřízeny radě obce, ale v případě, že byla komisi svěřena část působnosti obce, může se odpovídat i starostovi obce a stát se tak výkonným orgánem obce. (Česko, 2000a).

2 ROZPOČET OBCE

Stejně jako ve většině zemí i v České republice je využit kombinovaný model fiskálního federalismu s decentralizačními prvky, který kombinuje vlastnosti vertikálního a horizontálního modelu fiskálního federalismu. Federální systém v České republice sestává z několika úrovní veřejné správy, které mají pravomoc poskytovat veřejné statky a služby a mají také určitou míru rozhodovacího prostoru. Fiskální federalismus se zabývá funkcemi vykonávanými různými úrovněmi vlády a zkoumá vzájemné vztahy mezi nimi. V rámci kombinovaného modelu nejsou obce kompletně finančně soběstačné, avšak daně důchodového typu a DPH přilévající se do obecního rozpočtu napomáhají soběstačnost obce navyšovat. Je nutné uplatnit přerozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu formou dotací, jelikož decentralizované daňové příjmy nevystačí na pokrytí výdajů územních samosprávných celků. Dotace může obcím poskytnout i kraj (Provazníková, 2015, s. 39-41; Rosen, Gayer a Civan, 2014, s. 499).

Autoři Lee, Johnson a Joyce (2013, s. 14-15) popisují rozpočet, jako dokument nebo soubor dokumentů, který se vztahuje k finanční situaci a budoucím plánům určité organizace a zahrnuje informace týkající se příjmů, výdajů, aktivit, záměrů nebo cílů a případných výsledků. Dále ve své knize uvádí, že rozpočty vždy obsahují informace o minulých příjmech a výdajích, které musí být v souladu s účetními záznamy. Rozpočtový dokument může popisovat, co organizace nakupuje, co dělá a čeho dosahuje.

Nahodil (2014, s. 25) a Provazníková (2015, s. 51-52) definují rozpočet obce jako:

- decentralizovaný peněžní fond, který je spravován primárně na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti a jsou v něm kumulovány příjmy z přerozdělení v rozpočtové soustavě a z vlastní činnosti;
- účetní bilanci, která bilancuje příjmy a výdaje rozpočtu za rozpočtové období, tedy kalendářní rok;
- finanční plán na rozpočtové období (kalendářní rok), který by měl zabezpečit, aby byla obec schopná dostát svým peněžním závazkům;
- nástroj obecní a regionální politiky, který je určen ke splnění volebních programů obce.

Lze konstatovat, že hlavní myšlenkou definic zmíněných výše je, že rozpočet musí vždy zahrnovat výdaje a příjmy bez ohledu na to z jakého hlediska je vymezen.

Smyslem rozpočtování je zhotovení plánu budoucích výdajů a zajištění dostatečných příjmů na jejich pokrytí, aby mohly být tyto výdaje uskutečněny. Rozpočet může být schválen jako vyrovnaný, deficitní nebo přebytkový. Deficitní rozpočet, ve kterém výdaje převyšují příjmy v daném roce, může být odsouhlasen pouze v případě, že jsou zabezpečeny dostatečné finanční prostředky na uhrazení schodku (Sedmihradská, 2015, s.29; Gruber, 2019, s. 91; Česko, 2000d). Přebytkový rozpočet, kde jsou výdaje nižší než příjmy, je schvalován v případě, že některé příjmy daného roku je plánováno použít teprve v následujících letech nebo mají sloužit ke splacení jistiny úvěrů z předchozích let (Pospíšil, 2013, s. 62; Česko, 2000d). Obvykle je rozpočet sestavován jako vyrovnaný (Česko, 2000d).

Pomocí rozpočtové soustavy jsou realizovány základní funkce veřejných financí, a to funkce alokační, redistribuční a stabilizační (Nahodil, 2014, s. 61). Alokační funkce spočívá v rozhodování, kolik veřejných prostředků a v jaké struktuře bude nasměrováno do veřejných statků. Redistribuční funkce řeší otázku socioekonomické rovnosti ve společnosti, kterou se snaží zajistit rovnoměrným přerozdělováním důchodů a bohatství ve společnosti. Stabilizační funkci lze chápat jako schopnost veřejných financí zapůsobit na makroekonomické ukazatele státu, tedy cenovou hladinu, nezaměstnanost, hospodářský růst, či platební bilanci (Nahodil, 2014, s. 13-14).

Sedmihradská (2015, s. 29) uvádí další tři základní funkce rozpočtu obce a to kontrolu, plánování a řízení. Funkce, na kterou se obec nejvíce zaměří, má vliv na rozhodování správy obce, čím se bude nejprve zabývat. Kontrolní funkce zajišťuje jednotnost mezi rozpočtem schváleným zastupitelstvem a následným plněním a čerpáním rozpočtu, aby byly finance opravdu použity na smluvený účel. V rámci funkce plánování si obec vytyčí cíle, které by chtěla splnit a spravuje strukturu programů. Pokud se obec soustředí především na funkci řízení, snaží se vedení obce najít nejlepší cestu k uskutečnění daných cílů.

Dle zákona č. 250/2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Česko, 2000d) si stanoví obsah rozpočtu obec sama. V obecním rozpočtu se využívá kompaktní třídění příjmů, výdajů a financujících položek rozpočtu. Tyto položky jsou rozčleněny podle několika hledisek rozpočtové skladby, čemuž se později blíže věnuje kapitola 2.5.1.

2.1 Běžný a kapitálový rozpočet

Rozdělení rozpočtu obce na běžný a kapitálový reflektuje druhové členění příjmů a výdajů rozpočtové skladby. Toto rozdělení je velmi výhodné, protože nám dává možnost roztrždit opakující se a jednorázové příjmy a výdaje. Dále díky tomuto členění lze vidět, na co byly

využity daňové a nedaňové příjmy a také umožňuje analyzovat přijatelnou výši dluhové služby (Sedmihradská, 2015, s. 30; Provazníková, 2015, s. 60).

Dle Provazníkové (2015, s. 60) je běžný rozpočet definován jako „*balance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se každoročně opakuje, vztahují se k danému rozpočtovému roku*“. Běžné příjmy zahrnují daňové příjmy, nedaňové příjmy a neinvestiční přijaté transfery. Běžné výdaje tvoří například všeobecné veřejné služby, veřejný pořádek, vzdělání, komunální služby a další.

Saldo běžného rozpočtu odráží, jaký dopad má hospodaření obce na její finanční situaci. Běžný rozpočet může být vyrovnaný, kdy by se měly běžné příjmy shodovat s běžnými výdaji a obec může využít své příjmy pouze na pokrytí výdajů. Další možností je sestavení rozpočtu deficitního, kdy výdaje převyšují příjmy a obec nemůže hradit své výdaje pomocí získaných příjmů. V obou těchto případech je však vykazováno zhoršení správy majetku daného územního celku, který už není schopen pokrýt svou dluhovou službu. Takový způsob hospodaření je v delším horizontu nepřijatelný a vyžaduje změny. Z tohoto důvodu je nutno financovat minimální dluhovou službu z kapitálového rozpočtu. Pro dobré hospodaření je nejvýhodnější běžný rozpočet ve stavu nerovnosti, kdy běžné příjmy převyšují běžné výdaje (Provazníková, 2015, s. 60-61; Sedmihradská, 2015, s. 30).

Dle Sedmihradské (2015, s. 30) kapitálový rozpočet „*ukazuje, jak obecní rozpočet přispívá k tvorbě nebo zhodnocení majetku obce*“. V kapitálovém rozpočtu jsou kumulovány příjmy související s dotováním investičních potřeb, které překračují dobu jednoho rozpočtového roku a jsou převážně jednorázové. Kapitálový rozpočet si klade za cíl shromážďovat zdroje, aby si mohl územní celek následně obstarat dlouhodobá aktiva a byl schopný pokrýt výdaje na významné investiční projekty. Mezi příjmy kapitálového rozpočtu patří například kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy, přebytek běžného rozpočtu, příjmy z půjček, příjmy z prodeje majetku a další. Kapitálové výdaje se skládají z kapitálových dotací jiným rozpočtům, ze splátek dříve splacených půjček, výdajů na investice a nákup obligací, akcií apod. (Provazníková, 2015, s. 61-62).

Stejně jako běžný rozpočet i kapitálový rozpočet může být sestaven jako vyrovnaný, deficitní či přebytkový. Ve skutečnosti však územní celek zpravidla postrádá dostatečné příjmy na financování investic, tudíž jsou ke kapitálovým příjmům přidány návratné příjmy.

Nicméně můžeme najít i takové výdaje, které mohou být zařazeny do obou rozpočtů. Jedná se o stroje a zařízení se střednědobou životností, které je vhodné přiřadit spíše do běžného

rozpočtu v případě, že se podílí na běžných úkonech a je-li zaručené, že po ukončení jejich životnosti budou vyměněny za nové. Další problém v zařazení může nastat v rámci dluhové služby. Úroky z dluhu přísluší vždy k běžnému rozpočtu, zatímco splátky jistiny dluhu mohou být zahrnuty jak do běžného, tak do kapitálového rozpočtu.

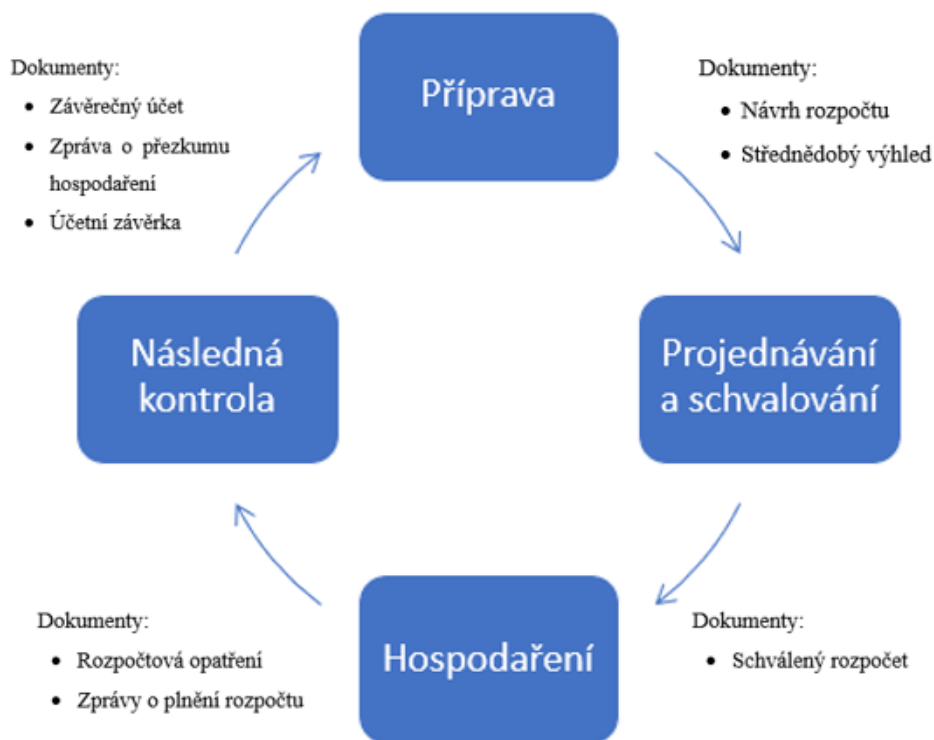
Zde je také potřeba připomenout, že náklady související s investičními projekty se budou v rozpočtu objevovat více než jeden rok a jejich provedení znamená pro obec jak jednorázové kapitálové výdaje, tak i běžné provozní výdaje, výdaje potřebné na amortizaci kapitálových statků atd. Z tohoto důvodu je na místě, aby obec pečlivě zvážila, do čeho bude investovat (Provazníková, 2015, s. 62).

2.2 Rozpočtový proces

Provazníková (2015, s. 63) definuje rozpočtový proces jako „*souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období*“. Obec zpracovává svůj roční rozpočet na základě svého střednědobého výhledu a údajů z rozpisu platného státního rozpočtu případně rozpočtového provizoria. Obecní rozpočet se zhotovuje dle třídění stanovené rozpočtovou skladbou (Pospíšil a Žufan, 2019, s. 118; Česko, 2000d).

Sestavování a schvalování rozpočtu je upraveno zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve kterém však nejsou fáze rozpočtového procesu popsány dostatečně podrobně a z tohoto důvodu nemusí všechny obce postupovat jednotně a můžeme u nich najít jisté odchylky (Provazníková, 2015, s. 63).

Následující obrázek znázorňuje rozpočtový cyklus, který probíhá ve čtyřech základních fázích, a tedy příprava rozpočtu, projednávání a schvalování rozpočtu, hospodaření dle rozpočtu a následná kontrola. Tento proces začíná sestavováním rozpočtu, kdy se sestaví návrh rozpočtu a střednědobý výhled. V další fázi je rozpočet projednáván a schvalován a výstupem této fáze je schválený rozpočet. Proces pokračuje hospodařením dle rozpočtu, přičemž mohou být provedeny změny v rozpočtu pomocí rozpočtových opatření a vznikají zprávy o plnění rozpočtu. Poslední fází rozpočtového cyklu představuje následná kontrola, jejíž součástí tvoří závěrečný účet, zpráva o přezkumu hospodaření a účetní závěrka. Následně se celý rozpočtový proces znovu opakuje (Obrázek 1).

Obrázek 1 Rozpočtový cyklus

Zdroj: (Sedmíhradská, 2015, s. 37, vlastní zpracování)

Výše zmíněné fáze lze podrobněji rozdělit do nadcházejících etap:

1. **Analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období.**
2. **Sestavení návrhu rozpočtu a tvorba podkladů pro tvorbu rozpočtu.** Této etapě se věnuje výkonný orgán obce, převážně finanční odbor. Návrh rozpočtu vychází z analýzy hospodaření nejméně dva roky zpět, ze střednědobého výhledu, který musí být zpracován detailně a dále také z rozpisu státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria a krajského rozpočtu. Návrh musí zahrnovat požadavky vedoucích odborů, zastupitelů a organizací, které jsou spravovány obcí. Obec je povinná zveřejnit návrh rozpočtu na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů před jeho projednáním na zasedání zastupitelstva.
3. **Projednávání a schválení.** Sestavený návrh rozpočtu se projednává výkonnými orgány, v tomto případě finančním výborem a radou obce. Tyto orgány mohou vznést připomínky k návrhu, které následně finanční výbor přidá do návrhu rozpočtu. Schvalování rozpočtu náleží výlučně zastupitelstvu. Výsledkem může být vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový rozpočet, avšak každý z nich musí být

reálný, pravdivý a úplný. Obec musí zveřejnit rozpočet do 30 dnů ode dne jeho schválení.

4. **Změny rozpočtu.** Pomocí rozpočtových opatření může buď zastupitelstvo, rada obce, nebo eventuálně starosta, pokud není rada zvolena, provést organizační, metodické a věcné změny v rozpočtu i po jeho schválení v rozsahu určeném zastupitelstvem. Tato opatření jsou blíže vymezena v § 16 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
5. **Revize plnění rozpočtu.** Za hospodaření obce je zodpovědná rada případně starosta. Obec provádí kontrolu svého hospodaření podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.
6. **Závěrečný účet.** Zhotovení přehledu o skutečném plnění rozpočtu a závěrečného účtu po skončení kalendářního roku mají na starosti výkonné orgány, jejich schválení je v kompetenci zastupitelstva. Se zřetelem k odpovědnosti je závěrečný účet značně podstatnější než schválený rozpočet. Zahrnuje informace o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby v jednotlivých měsících, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích. Zpráva o přezkoumání hospodaření obce za předcházející rok představuje nedílnou součást projednání závěrečného účtu. Minimálně 15 dnů před jeho projednáváním v zastupitelstvu musí být zveřejněn, aby mohli občané předložit své připomínky.
7. **Následná kontrola.** Obec je povinna zajistit zrevidování svého hospodaření za uplynulý rok prostřednictvím krajského úřadu, auditora či auditorské společnosti. Přezkoumání hospodaření obcí upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
8. **Aktualizace programu rozvoje a střednědobého výhledu** (Sedmihradská, 2015, s. 38, s. 129 a s. 145; Provazníková, 2015, s. 63-65).

V případě, že rozpočet obce není schválen před 1. lednem rozpočtového roku, může rozhodnout zastupitelstvo obce o hospodaření dle pravidel rozpočtového provizoria v době do schválení rozpočtu, buď na základě skutečnosti stejného období v minulém rozpočtovém období nebo podle připravovaného rozpočtu (Sedmihradská, 2015, s. 127; Provazníková, 2015, s. 66).

2.3 Rozpočtové zásady

V rámci návrhu rozpočtu by měl být kladen důraz na zásadu rozpočtové obezřetnosti, která upozorňuje na možnost, že předpokládané veřejné příjmy by mohly být ve skutečnosti nižší, než bylo původně předpokládáno a naproti tomu veřejné výdaje by se mohly zase navýšit. Tato zásada je velmi podstatná, jelikož by mohlo dojít k nečekanému navýšení výdajů a obec by nedisponovala dostatečnými finančními prostředky na jejich pokrytí.

Mezi další využívané zásady patří zásada úplnosti, jednotnosti, každoročního sestavování a schvalování, dlouhodobé vyrovnanosti, publicity a přehlednosti. Zásada úplnosti se zaměřuje na to, aby rozpočet zachycoval všechny finanční transakce a aby je zároveň vykazoval v úplných částkách v souladu s účetními principy. Zásada jednotnosti spočívá v uceleném pracovním postupu rozpočtu, který by měl být v jednom dokumentu. Zásada každoročního sestavování a schvalování se zakládá na zdokonalení správy příjmů a výdajů. Zásada dlouhodobé vyrovnanosti předpokládá harmonii mezi rozpočtovými příjmy a výdaji. Zásada publicity, transparentnosti či zveřejnění má za úkol zabezpečit informovanost všech občanů a veřejné prozkoumání rozpočtu. Zásada přehlednosti se vztahuje na přehledné a logicky strukturované zpracování příjmů a výdajů rozpočtu (Nahodil, 2014, s. 69-71).

2.4 Metody sestavování rozpočtu

Veřejné finance jsou přidělovány prostřednictvím veřejného rozpočtu. Pokud je veřejný rozpočet sestavován transparentně, poskytuje informaci o tom, jaké finance jsou vynaloženy a na jaké účelové aktivity. Transparentnost finančních toků do značné míry závisí na tom, jakým způsobem je veřejný rozpočet sestavován (Ochrana, Půček a Plaček, 2017, s. 87).

Provazníková (2015, s. 53-54) ve své knize uvádí tyto metody sestavování územních rozpočtů:

- **Přírůstkový neboli indexový způsob** je nejčastěji používanou metodou pro sestavování rozpočtu. Při navrhování obecních výdajů je nutné vycházet ze stávající lokální politiky a standardů poskytovaných statků a služeb. Přírůstkový způsob spočívá v odhadu a stanovení meziročních změn, o které se modifikuje současný rozpočet, který tvoří základ budoucího rozpočtu. Je potřeba vzít v úvahu především celoroční dopady a efekty, jednorázové změny, částky, které reflektují inflaci, demografické trendy, požadavky nové legislativy a dopady na příjmy a výdaje způsobené uskutečněním investičních projektů. Nevýhodou tohoto způsobu

je, že neřeší oprávněnost dané služby, její prioritu nebo efektivnost, ale zabývá se pouze historickými náklady na službu.

- **Fixně limitovaný rozpočet** představuje další možnost, jak může být rozpočet sestaven. Tento přístup je uplatňován především ministerstvy a ústřední vládou ke správě svých odborů. Také se snaží pomocí systému dotací působit na výdaje municipalit. Fixně limitovaný rozpočet je možno použít za jistých podmínek i na úrovni obcí.

Kromě výše uvedených základních metod se uvádí i alternativní přístupy sestavování rozpočtu. Jedná se o formy tzv. výkonnostního rozpočtování, mezi něž patří:

- **Přístup nulové základny** neboli Zero-Based Budgeting je „*k tvorbě rozpočtu nejkompexnější, protože podrobuje každou činnost či položku rozpočtu vyčerpávajícímu zkoumání ve vztahu k cílům a možným postupům, jak jich dosáhnout*“ (Provazníková, 2015, s. 54). Zmíněný přístup je velmi pracný, z tohoto důvodu by měl uplatňován na služby, kde nastávají podstatné změny v poptávce nebo kde je možné vybírat z více možností.
- **Performance budgeting** či rozpočtování dle výsledku nekonfrontuje pouze to, zda obec dokáže používat své veřejné zdroje efektivně a hospodárně, ale zda se jí daří plnit požadované výsledky a cíle. Rozpočtový proces u tohoto uvedeného přístupu musí získávat a brát v potaz zdroje a zároveň vytyčuje hlediska a cíle výstupu. V případě, že je tato metoda prováděna důsledně, může obec odkrýt nedostatky ve svém hospodaření a být tak upozorněna na eventuální překrývání funkcí. Následně může obec zdokonalit určení a plánování dlouhodobých obecních záměrů a cílů.
- **Metoda programového rozpočtování** spočívá v tom, že jsou navrhované výdaje rozděleny podle jejich výsledků, případně na základě míry jejich zásluhy na uskutečnění celkových záměrů obce. Programová struktura se zaměřuje na hledisko účelnosti. Podstatnou výhodou této metody je, že díky ní může obec provádět podložená rozhodnutí o přidělení zdrojů se zřetelem na obecní cíle a záměry (Provazníková, 2015, s. 54-56).

2.5 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je normou, která zavazuje všechny subjekty v rámci veřejné rozpočtové soustavy, aby členily veřejné příjmy a veřejné výdaje stejným způsobem (Harmeníková, 2017, s. 38).

Při členění příjmů a výdajů v rámci rozpočtové skladby je nutné dodržovat několik zásad, jako je zásada jednotnosti a závaznosti, kdy má každý údaj rozpočtu své jasně určené místo, zásada srozumitelnosti na základě jasně definovaných hledisek, zásada kompatibility s mezinárodními statistickými standardy, kdy je prioritou zajistit transparentnost na mezinárodní úrovni, zásada dlouhodobé stability třídění rozpočtu, která je podstatná pro jisté analýzy a v poslední řadě také potřeba agregace, sumarizace s využitím principu konsolidace, aby některé úkony nebyly načítány vícekrát (Provazníková, 2015, s. 101).

Rozpočtová skladba byla vymezena vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, která však byla k 1. 1. 2022 zrušena a nahrazena vyhláškou č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Tato vyhláška uvádí hned několik typů třídění příjmů a výdajů, jako např. odpovědnostní, druhové, odvětvové, konsolidační, podkladové, prostorové, nástrojové, transferové a další (Česko, 2021).

Druhové třídění souvisí se všemi peněžními operacemi, které jsou rozděleny do třech základních skupin, a to příjmy, výdaje a financování. (Provazníková, 2015, s.101). Druhové členění rozpočtové skladby rozděluje příjmy a výdaje do sedmi tříd dle příjmových a výdajových druhů:

- Třída 1 – Daňové příjmy (např. daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů; daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění ze zboží a služeb v tuzemsku; daně a poplatky z vybraných činností a služeb);
- Třída 2 – Nedaňové příjmy (např. příjem z vlastní činnosti; přijaté sankční platby a vratky transferů; příjem z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku);
- Třída 3 – Kapitálové příjmy (např. příjem z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku; příjem z prodeje dlouhodobého finančního majetku);
- Třída 4 – Přijaté transfery (např. neinvestiční a investiční přijaté transfery);
- Třída 5 – Běžné výdaje (např. výdaje na platy a obdobné a související výdaje; výdaje na neinvestiční nákupy; neinvestiční transfery soukromoprávním osobám);

- Třída 6 – Kapitálové výdaje (např. investiční nákupy a související výdaje; nákup majetkových podílů a nároků; investiční transfery zřízeným organizacím);
- Třída 8 – Financování (např. financování z tuzemska a ze zahraničí; pohyby na účtech pro financování nepatřící na jiné financující položky) (Česko, 2021).

V případě odvětvového třídění jsou příjmy a výdaje členěny z hlediska odvětví. Výdaje jsou z tohoto hlediska rozděleny všechny, zatímco příjmy jsou tříděny pouze nedaňové a kapitálové příjmy obcí, příjmy z převodů z vlastních fondů obcí s výjimkou příjmů ze splátek půjčených prostředků. Rozlišujeme šest skupin, a to:

- Skupina 1 – Zemědělství a lesní hospodářství (např. zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj; správa v zemědělství; lesní hospodářství);
- Skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství (např. záležitosti těžebního průmyslu a energetiky; zahraniční obchod; výzkum v dopravě);
- Skupina 3 – Služby pro fyzické osoby (např. předškolní a základní vzdělávání; kultura; sport; zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví);
- Skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti (např. dávky důchodového pojištění; podpory v nezaměstnanosti; sociální poradenství);
- Skupina 5 – Bezpečnost státu a právní ochrana (např. vojenská obrana; krizové řízení; bezpečnost a veřejný pořádek; soudnictví);
- Skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby (např. zastupitelské orgány a volby; regionální a místní správa; obecné příjmy a výdaje z finančních operací) (Česko, 2021).

Druhové i odvětvové třídění příjmů a výdajů používá čtyřmístný číselný kód, avšak v rámci druhového členění rozlišujeme třídy, zatímco u odvětvového skupiny (Provazníková, 2015, s. 102).

2.5.1 Příjmy a výdaje rozpočtu

Souhrnné schéma rozpočtu obce zobrazuje následující tabulka, kde jsou příjmy stejně jako výdaje rozvrhnuty do tří skupin na běžné a kapitálové. Běžné příjmy jsou dále rozděleny na daňové a nedaňové příjmy a neinvestiční přijaté transfery (Tabulka 1).

Tabulka 1 Obecné schéma rozpočtu obce

Příjmy	Výdaje
Běžné:	Běžné (neinvestiční):
- daňové – svěřené (výlučné) daně,	- mzdy a platy
- sdílené daně	- povinné pojistné za zaměstnance
- místní poplatky	- materiálové
- správní poplatky	- energie
- nedaňové – poplatky za služby	- nájemné
- příjmy z pronájmu majetku	- sociální dávky
- příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací	- výdaje na municipální podniky
- zisk obecních poplatků	- sankce za porušení rozpočtové kázně
- dividendy z akcií, přijaté úroky	- úroky
- transfery (dotace) - účelové	- pokuty
- neúčelové	- ostatní (dary apod.)
	- dotace vlastním organizačním složkám a jiným subjektům
	- neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím
	- výdaje na sdružování finančních prostředků
	- příspěvky dobrovolným svazkům obcí
Kapitálové:	Kapitálové – investiční výdaje:
- z prodeje majetku	- na hmotný a nehmotný majetek
- z prodeje akcií a majetkových podílů	- nákup cenných papírů
- kapitálové transfery – účelové	- investiční příspěvky příspěvkovým organizacím
- příjmy z emise komunálních obligací	- investiční půjčky různým subjektům

Zdroj: (Lajtkepová, 2013, s. 89; vlastní zpracování)

Daně, které slouží již od antiky jako ekonomický nástroj, představují zákonem určenou platbu fyzických nebo právnických osob do veřejných rozpočtů (Potůček, 2017, s. 89). Z tohoto důvodu není překvapivé, že nejpodstatnější část obecních příjmů představují právě daňové příjmy, zejména se jedná o sdílené daně, tedy podíl na výnosu z daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty (Maaytová a kol., 2015, s. 109; Lajtkepová, 2013, s. 88).

Veřejné výdaje představují určitou součást veřejných financí, která tvoří výstup z veřejných rozpočtů. Úkolem veřejných výdajů je finančně jistit cíle komunální veřejné politiky (Maaytová a kol., 2015, s. 48). Výdaje je možné krýt příjmy rozpočtu daného roku, přebytky z předešlých let nebo případně i půjčkou, kterou však musí schválit zastupitelstvo obce (Sedmihradská, 2015, s. 29).

Rozpočty obcí se vyznačují jednotným charakterem, avšak mohou se významně odlišovat například investičními výdaji, poněvadž každá obec má jiný žebříček priorit a potřebuje uspokojit jiné potřeby občanů. Další důvod, proč se mohou obecní rozpočty odchylovat, je velikost obce, jelikož právě od ní se odvozuje velikost obecního rozpočtu, tedy příjmů a výdajů (Nahodil, 2014, s. 25).

3 STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED

Obce až do roku 2000 nemusely vytvářet střednědobý rozpočtový odhad. Tuto skutečnost však změnil zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který od roku 2001 zavazuje všechny obce k sestavování nejen ročního rozpočtu, nýbrž i střednědobého výhledu. Nesplnění této povinnosti je považováno za správní delikt a obci může být udělena pokuta krajským úřadem (Provazníková, 2015, s. 66).

Střednědobý výhled slouží jako nástroj střednědobého finančního plánování a rozvoje obecního hospodářství. Dává obcím příležitost zamyslet se nad tím, jak co nejlépe naložit se svými finančními zdroji a uspokojit potřeby obce v delším časovém horizontu, a to je podstatné především pro navrhování investičních potřeb a hledání možností jejich financování.

Základním **cílem** střednědobého výhledu je poskytnutí informací, díky nimž jsou následně učiněna patřičná rozhodnutí a přijata nutná opatření. Střednědobý výhled může obec zavčas upozornit na to, že očekávané příjmy nevystačí na pokrytí očekávaných výdajů. Následně může obec situaci začít ihned řešit a vyhnout se případným obtížím.

Střednědobý výhled zahrnuje základní údaje nikoli jen o příjmech a výdajích, ale především o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. Pro správné nastavení střednědobého výhledu je zapotřebí mít přehled o budoucích aktivitách obce a je nutné výhled průběžně aktualizovat. Pokud za delší dobu zkonfrontujeme střednědobý výhled a schválený rozpočet, projeví se, zda je výhled ustavičně přizpůsobován situaci a zda je návrh rozpočtu založen opravdu na výhledu (Provazníková, 2015, s. 66-67; Česko, 2000d; Sedmihradská, 2015, s. 47 a s. 49).

V rámci rozpočtového procesu plní střednědobý výhled dvě **funkce**:

- charakterizuje dlouhodobé dopady současných nebo minulých rozhodnutí
- tvoří základ pro sestavení následujícího ročního obecního rozpočtu, který se může lišit od údajů uvedených ve střednědobém výhledu, jelikož rozpočet není zákonem striktně svázán s daty ve střednědobém výhledu (Provazníková, 2015, s. 67; Sedmihradská, 2015, s. 47).

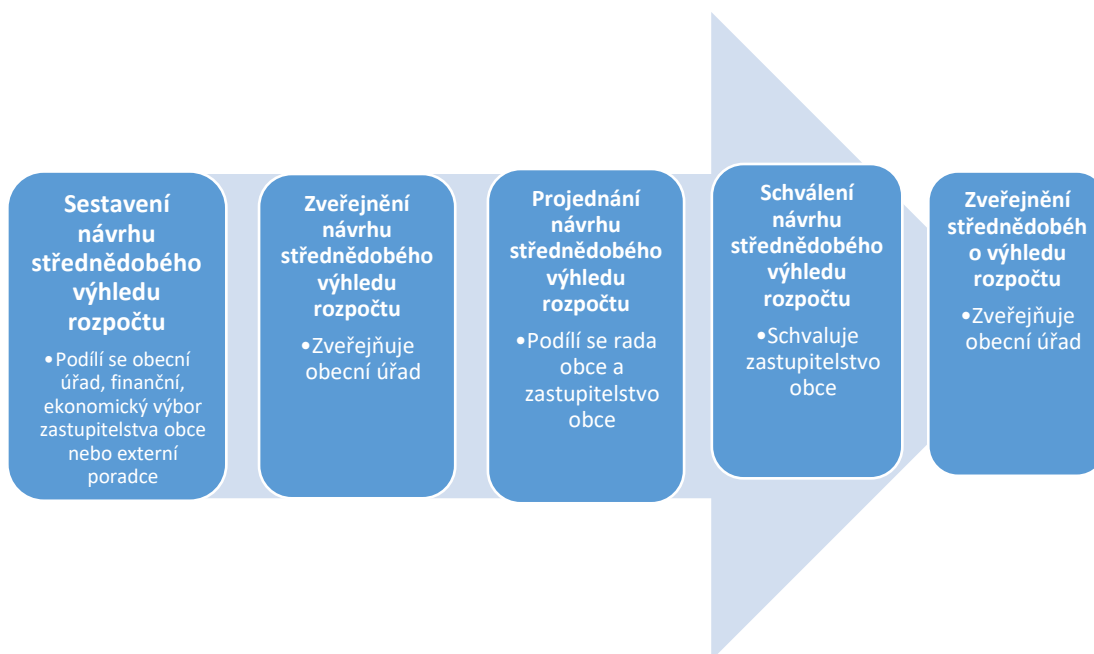
Mezi **přínosy** svědomitého zhotovení střednědobého výhledu patří zejména podstatné zlepšení vedení hospodaření, zjednodušení konzultování úvěrů s peněžními ústavy a fondy o dotace, pohotové seznámení vedení obce s finančními možnostmi obce a dále finanční

stabilita, protože obec se nemusí obávat přeúvěrování. Mezi další přednosti střednědobého výhledu je možné zahrnout zdokonalení a usnadnění tvorby obecního ročního rozpočtu. Dále zobrazuje přehledný souhrn příležitostí související s hospodařením obce v budoucích letech a užitím návratné metody finanční činnosti. Díky střednědobému výhledu je obec při rozhodování ohledně nových investic zaměřena nikoli jen na jednorázové výdaje, nýbrž také na budoucí výdaje na provoz a udržování této investice a případně bere v potaz i obsluhu dluhu. Dává dlouhodobý celkový pohled na hospodaření obce a charakterizuje finanční postavení obce. Také umožňuje organizované a koncepční financování jak běžných, tak i investičních potřeb (Provazníková, 2015, s. 67; Sedmihradská, 2015, s. 47).

Nejvýznamnějším **nedostatkem** střednědobého výhledu je podstatná nejistota o budoucnosti, k čemuž se vztahuje nezbytnost četných a markantních změn. Při zhotovování střednědobého výhledu představuje pro obce největší potíže obzvláště schopnost krátkodobého a střednědobého odhadu příjmů, výdajů a jejich meziročního vývoje. Vývoj obecních příjmů je podmíněn komplexním pojetím vztahů rozpočtu územních celků a ostatními jednotkami rozpočtové soustavy a také vývojem makroekonomické situace, který se odráží na ekonomických ukazatelích jako je např. míra nezaměstnanosti, růst produktu a míra inflace, které mají vliv na daňové příjmy. Další nevýhodou jsou časté legislativní změny především v rámci daňových zákonů, daňového určení a rozpočtových pravidel. Těmto komplikacím se dá do jisté míry vyhnout využitím některých údajů ze střednědobého výhledu státních příjmů a výdajů, avšak všechny tyto potíže mají dopad na vypovídací schopnost výhledu (Provazníková, 2015, s. 68; Sedmihradská, 2015, s. 47).

3.1 Proces střednědobého výhledu

Následující obrázek znázorňuje cyklus, kterým střednědobý výhled musí projít, než může být zveřejněn a kdo se podílí na jednotlivých fázích tohoto procesu. Jedná se o sestavení návrhu střednědobého výhledu rozpočtu, jeho zveřejnění a projednání. Následuje schválení návrhu výhledu a proces je zakončen zveřejněním přijaté finální verze střednědobého výhledu (Obrázek 2).

Obrázek 2 Proces střednědobého výhledu

Zdroj: (Sedmihradská, 2015, s. 52; MVČR, 2018; vlastní zpracování)

Příprava střednědobého výhledu může být centralizovaná a decentralizovaná. V případě centralizované přípravy je střednědobý výhled přichystán ve finančním nebo ekonomickém odboru obecního úřadu bez toho, aniž by byly použity podklady od vedoucích ostatních odborů a organizací. Naproti tomu v rámci decentralizované přípravy zpracovávají podklady pro střednědobý výhled jednotlivé odbory. Tyto podklady jsou poté shrnuty finančním výborem, který podá střednědobý výhled za celou obec.

Mezi pozitiva centralizovaného systému patří jeho jednoduchost, úspornost, a to že lze administrativně uskutečnit. Avšak podstatným negativem tohoto systému je, že se vedoucí jednotlivých odborů obecního úřadu nemohou příliš zapojit při určování priorit a hledání potenciálních úspor. Z tohoto důvodu není v praxi příliš používán (Sedmihradská, 2015, s. 52).

Střednědobý výhled může být vytvořen také externími poradci, kteří disponují vyššími odbornými znalostmi a technickou zdatností, avšak nedostatkem zde může být, že externí konzultant nemusí mít dostatečné povědomí o obci.

V případě, že je příprava střednědobého výhledu jen jednorázovou činností, která je opakována ročně nebo po více letech, stává se střednědobý výhled méně využitelným. Skutečné využívání střednědobého výhledu nastává, pokud je výhled zpracováván přímo obcí (Sedmihradská, 2015, s. 52).

Dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů může být rozpočet schválen pouze na základě dříve schváleného nebo současně schvalovaného střednědobého výhledu rozpočtu. Zákonem není stanoven termín pro schválení střednědobého výhledu rozpočtu. Obec se tedy může rozhodnout dle svého uvážení.

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu by měl být zveřejněn na obecních webových stránkách a úřední desce nejméně 15 dnů před jeho projednáváním na zasedání zastupitelstva obce. Samotný střednědobý výhled rozpočtu by měl být zveřejněn na webových stránkách obce do 30 dnů ode dne, kdy byl schválen. Na úřední desce mohou občané obce zjistit informace o tom, kde najdou dokument v elektronické a v listinné podobě. Takto vyvěšen musí být až do zveřejnění výhledu nového (Česko, 2000d).

Podle § 3 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obec sestavuje střednědobý výhled na dobu dvou až pěti let, které následují po roce, na který je sestavován roční rozpočet. Některé obce však sestavují svůj výhled i na delší období. Střednědobý výhled je většinou sestavován klouzavě, takže je výhled vždy prodloužen o jeden rok. Při opakovaném používání výhledu obec většinou nemusí provádět rozsáhlé změny. Při sestavování střednědobého výhledu je nutné se vyhnout nadhodnocení budoucích příjmů a podhodnocení budoucích výdajů.

Podoba střednědobého výhledu není pevně stanovena zákonem, tudíž se obec může rozhodnout, jak moc detailně chce střednědobý výhled zpracovat. Střednědobý výhled může tvořit jenom tabulka nebo může být přidán i komentář, který objasňuje obsah výhledu a hypotézy, na kterých je výhled založen. Můžeme najít obce, které zpracovávají svůj střednědobý výhled stejně detailně jako roční rozpočet a naproti tomu některé obce zařazují do svého výhledu pouze ukazatele jako celkové příjmy a celkové výdaje. Každá obec by však měla svůj výhled vytvořit nejméně ve čtyřech zásadních ukazatelích, a tedy celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Nicméně větší obce by měly střednědobým výhledům věnovat více pozornosti a využít více ukazatelů. (Česko, 2000d; Provazníková, 2015, s. 67; Sedmihradská, 2015, s. 48 a s. 50-51)

Pro zajištění co nejspolehlivějšího střednědobého výhledu by měla obec postupovat podle následujících kroků:

- provést analýzu hospodaření obce za nejméně poslední dva až tři předcházející roky;
- rozdělit data na běžné a kapitálové příjmy a výdaje, běžné položky následně ještě roztřídit na soustavně se opakující a nahodilé;

- přidat hodnoty do střednědobého výhledu podle střednědobého výhledu státu, např. u sdílených daní;
- identifikovat konkrétní vztahy mezi běžnými příjmy a výdaji z analýzy a přidat k určitým položkám koeficienty pro nadcházející roky;
- integrovat do střednědobého výhledu kapitálové a nahodilé položky, včetně odhadu realizace nahodilých položek v budoucnosti (např. přijaté dary, splátky půjčených prostředků od obyvatel a další) a plánu investic, pokud jej obec má připravený na základě územního plánu nebo programu rozvoje;
- zapojit dluhovou službu na základě úvěrových smluv (Provazníková, 2015, s. 67).

4 KONTROLA HOSPODAŘENÍ OBCE

Ze zákona o obcích plyne obci povinnost přezkoumávání hospodaření. Toto přezkoumání hospodaření obcí upravuje zvláštní právní předpis, kterým je zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí a doprovodný zákon 421/2004 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Kontrola vynaložených veřejných výdajů je spravována zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě (Provazníková, 2015, s. 256-257)

S majetkem obce musí být nakládáno účelně a hospodárně, aby mohly být hájeny zájmy a úkoly zákonem definované působnosti a zároveň musí obec svůj majetek zachovat a rozvíjet. Obecní majetek musí být zabezpečen před možnými riziky, jako je zničení, poškození, krádež nebo zneužití (Česko, 2000a). Volení zástupci obyvatel jsou zodpovědní za hospodaření s obecním majetkem, který je důležitým ukazatelem schopnosti obce plnit své závazky. Obecní majetek se skládá především z hmotných a nehmotných aktiv, přičemž hmotný majetek tvoří nemovitosti, movité věci, majetková práva a pohledávky, peněžní prostředky a cenné papíry. Majetek obce je využíván k veřejně prospěšným účelům, k výkonu vlastní samosprávy, k podnikání a k nákupu cenných papírů (Nahodil, 2014, s. 28-29).

Hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok musí být prověřeno patřičným krajským úřadem, který vykonává tuto činnost v přenesené působnosti, nebo může obec tímto úkolem pověřit auditora či auditorskou společnost. Výsledky kontroly hospodaření obce za předcházející kalendářní rok jsou spolu se závěrečným účtem posouzeny obecním zastupitelstvem, které následně přijme návrhy k odstranění nedostatků (Česko, 2000a).

Obec má povinnost zpracovávat své účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (Česko, 2000a).

Na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti by měla obec hospodařit „*v zájmu zdravých a udržitelných veřejných financí tak, aby výše jeho dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky*“ (Česko, 2017). V případě, že nastane situace, kdy obec tuto 60% hranici přesáhne, musí obec v nadcházejícím kalendářním roce zredukovat svůj dluh minimálně o 5 % z rozdílu mezi aktuální výší dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední čtyři roky (Česko, 2017).

4.1 Monitoring hospodaření územních samosprávných celků

Ministerstvo financí v České republice sleduje hospodaření územních samosprávných celků a posuzuje jejich ekonomickou situaci. Tento proces, známý jako monitoring hospodaření, má za cíl motivovat obce k opatrnějšímu hospodaření s veřejnými finančními prostředky (MFČR, 2018).

Ministerstvo financí k monitoringu využívá Soustavu informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), která se skládá z informativních a monitorujících ukazatelů. Do roku 2022 zahrnovala SIMU 15 informativních ukazatelů a 3 monitorující ukazatele, které se skládaly z pravidla rozpočtové odpovědnosti, podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům a celkové (běžné) likvidity. Blíže popisuje složení jednotlivých ukazatelů Tabulka 2 (MFČR, 2018).

Tabulka 2 SIMU pro Monitoring hospodaření územních samosprávných celků do roku 2022

Číslo	Ukazatel	Zdroj údajů
1	Počet obyvatel	ČSÚ
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M
5	Dluhová služba celkem	Součet ukazatelů 3 a 4
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl ukazatelů 5 a 2
7	Průměr příjmů za poslední 4 roky	Finanční výkaz FIN 2-12 M
8	Zadluženost	Účetní výkaz - Rozvaha
9	Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	Podíl ukazatelů 8 a 7
10	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha
11	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha
12	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Podíl ukazatelů 11 a 10
13	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha
14	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha
15	Celková likvidita	Podíl ukazatelů 13 a 14
16	Stav na bankovních účtech	Účetní výkaz - Rozvaha
17	Stav na bankovních účtech zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace
18	Zadluženost zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace

Zdroj: (MFČR, 2018; vlastní zpracování)

Vláda v srpnu 2022 přijala usnesení, které schválilo změny v monitoringu hospodaření územních samosprávných celků. Tyto změny by měly přinést lepší a komplexnější pohled na hospodaření těchto celků, který bude obsahovat více relevantních informací. Pro dosažení tohoto cíle byly do monitoringu přidány nové ukazatele a některé stávající ukazatele byly upraveny (MFČR, 2018). Změnu algoritmů SIMU v roce 2022 znázorňuje Tabulka 3.

Tabulka 3 SIMU pro Monitoring hospodaření územních samosprávných celků od roku 2022

Číslo	Ukazatel	Zdroj údajů
1	Počet obyvatel	ČSÚ
2	Běžné výdaje na obyvatele	Podíl běžných výdajů na 1 obyvatele
3	Finanční stabilita	Podíl běžných příjmů na celkových příjmech
4	Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech	Finanční výkaz FIN 2-12 M
5	Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běž. příjmech	Finanční výkaz FIN 2-12 M
6	Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	Finanční výkaz FIN 2-12 M
7	Provozní saldo	Rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů
8	Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M
9	Podíl provozního salda k běžným příjmům (v %)	Finanční výkaz FIN 2-12 M
10	Provozní saldo na obyvatele	Podíl provozního salda a počtu obyvatel
11	Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích	Finanční výkaz FIN 2-12 M
12	Podíl kapitálových výdajů na provozním saldu	Finanční výkaz FIN 2-12 M
13	Dluhová služba celkem	Součet úroků a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků
14	Ukazatel dluhové služby (v%)	Podíl dluhové služby celkem a celkových příjmů
15	Krytí dluhové služby	Podíl provozního salda (ukazatel 7) a dluhové služby celkem (ukazatel 13)
16	Dluh	Účetní výkaz - Rozvaha
17	Dluh zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace
18	Dluh na obyvatele	Podíl celkového dluhu a počtu obyvatel
19	Krytí dluhu	Podíl provozního salda (ukazatel 7) a celkového dluhu (ukazatel 16)

20	Stav na bankovních účtech a v pokladnách	Účetní výkaz - Rozvaha
21	Stav na bankovních účtech a v pokladnách zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace
22	Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	Podíl dluhu a průměru příjmů za poslední 4 roky
23	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Účetní výkaz - Rozvaha
24	Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům (v %)	Účetní výkaz - Rozvaha
25	Čistá aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha
26	Čistá aktiva na obyvatele	Podíl čistých aktiv a počtu obyvatel
27	Běžná likvidita	Podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků
28	Okamžitá likvidita	Podíl krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků

Zdroj: (MFČR, 2018; vlastní zpracování)

Ministerstvo financí každoročně využívá informace k datu 31. prosince daného roku a vypočítává uvedené ukazatele pro všechny obce včetně příspěvkových organizací. Po provedení výpočtu Ministerstvo financí zpracuje výsledky (MFČR, 2012). Pro tento výpočet jednotlivých ukazatelů se vychází následujících účetních a finančních výkazů:

- Rozvaha;
- Výkaz zisku a ztráty;
- Příloha;
- Přehled o peněžních tocích;
- Přehled o změnách vlastního kapitálu;
- Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, organizačních složek státu a státních fondů;
- Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí (Státní pokladna, 2011).

V prosinci 2013 byl zpřístupněn specializovaný informační portál MONITOR Ministerstvem financí, který umožňuje veřejnosti volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Presentované informace pocházejí ze systému Státní pokladny (IISSP – Integrovaný informační systém státní pokladny) a Centrálního systému účetních informací (CSÚIS) a jsou čtvrtletně aktualizovány.

MONITOR dále zajišťuje zveřejňování účetních závěrek organizačních složek státu podle § 21 a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (Monitor, © 2023a).

4.2 Finanční analýza

Pro obce je stejně jako pro firmy důležité provádět finanční analýzu, která umožňuje důkladné zkoumání finanční situace a zlepšení finančního rozhodování. Finanční analýza využívá mnoho různých finančních ukazatelů a poskytuje obci důležité informace pro kvalitní rozhodování o svém fungování. V rámci finanční analýzy jsou zkoumána data zejména z účetních výkazů. Tento proces umožňuje hodnocení minulých a současných finančních situací obce a také předpovídání budoucích finančních podmínek (Růčková, 2021, s. 9).

Cílem finanční analýzy obce je posoudit silné a slabé stránky v oblasti finančního hospodaření. Klíčovými oblastmi finanční analýzy jsou běžné hospodaření, investiční činnost a její financování a hospodaření s majetkem. Pozornost je zaměřena na analýzu hospodaření v běžné části rozpočtu, analýzu salda běžné části rozpočtu, analýzu dosahovaných úspor, analýzu hospodaření v kapitálové části rozpočtu, analýzu druhu příjmů a výdajů běžné i kapitálové části rozpočtu, analýzu dluhů, analýzu vytváření a využití rezerv a další.

Pro zhodnocení hospodaření se používají stavové ukazatele, tokové ukazatele, rozdílové ukazatele a poměrové ukazatele. Díky poměrovým ukazatelům je možné srovnání v čase (např. poměr dluhové služby k běžným příjmům rozpočtu) a srovnání prostorové (např. srovnání míry soběstačnosti) (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 270-272).

Finanční a majetková analýza obce zahrnuje soubor metod a nástrojů, které umožňují zhodnotit využití finančního a hmotného majetku obce a její efektivitu hospodaření. Výchozí informace sestává z:

- vývoje počtu obyvatel;
- rozvahy aktiv a pasiv, výsledovky, likvidity;
- vývoje minulého rozpočtového hospodaření a provázanosti se střednědobým výhledem;
- vývoje dluhové služby a vyhodnocení umoření dluhu;

- vývoje struktury hmotného a nehmotného majetku;
- dlouhodobé investiční strategie a strategie rozvoje obce;
- privatizačního programu (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 270-271).

Při finanční a majetkové analýze se používá široké spektrum různých propočtových a podílových ukazatelů, jako je například hodnota majetku na obyvatele, daňové příjmy na obyvatele, míra finanční soběstačnosti, podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích, ukazatel roční dluhové služby, ukazatel likvidity apod. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 271).

V praktické části bude provedena analýza finančního hospodářství obce Lačnov, která bude sestávat právě i z finanční analýzy. Tato analýza bude zahrnovat ukazatele likvidity, dluhové služby, provozního přebytku, autarkie, všechny monitorující ukazatele, tedy pravidlo rozpočtové odpovědnosti, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celkovou likviditu. Jejich způsob výpočtu bude uveden přímo u jednotlivých ukazatelů v praktické části (viz Kapitola 6.3).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA OBCE LAČNOV

Obec Lačnov se nachází v okrese Vsetín ve Zlínském kraji poblíž slovenských hranic v nadmořské výšce 520 m. n. m.. Rozkládá se v podhůří Vizovické vrchoviny. Přesnou polohu zobrazuje Obrázek 3. Rozloha obce činí 1533 ha a ke dni 1.1.2023 je zde přihlášeno k trvalému pobytu 863 lidí. Obcí protéká Lačnovský potok, katastrům obce dále potoky Seninka a Smolinka. Nejvyšší vrchol obce představuje Láz (707 m n. m.). Lačnov tvoří samostatnou obec a nemá místní části. Lačnov není obcí s rozšířenou působností ani pověřeným OÚ a nevykonává státní správu (Obec Lačnov, © 2023b). Obec vykonává svoje funkce v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pověřenou obcí pro obec Lačnov je obec Horní Lideč a obcí s rozšířenou působností je obec Vsetín (Kurzy.cz, © 2000-2023).

Obrázek 3 Obec Lačnov, okres Vsetín, ČR

Zdroj: (Seznam.cz, a. s., © 1996-2023; vlastní zpracování)

První písemná zmínka o obci Lačnov pochází z roku 1424. V 16. století tvořil Lačnov součást broumovského panství. Obec také zasáhl vpád Tatarů v druhé polovině 17. století a vpád kuruců na začátku 18. století. V polovině 19. století se stala obec součástí politického okresu Uherský Brod a patřila pod obvod okresního soudu ve Valašských Kloboukách. To se změnilo v roce 1960, kdy obec začala spadat pod okres Vsetín a dodnes je jeho součástí (Obec Lačnov, © 2023a). Obec vznikla na základě zákona č. 367/1990 Sb., o obcích,

ve znění pozdějších předpisů dnem voleb do obecního zastupitelstva v roce 1990 (Obec Lačnov, © 2023c).

Bližší informace o vývoji počtu obyvatel s trvalým pobytem na území obce Lačnov v letech 2018-2023 popisuje následující tabulka. Údaje v tabulce jsou vždy k 1.1. daného roku. Počet obyvatel je ve zmíněném časovém horizontu poměrně stálý. Největší věkovou skupinu obyvatel obce tvořili do roku 2021 lidé ve věku od 18 do 40 let, avšak od roku 2021 začínají v Lačnově převažovat obyvatelé ve věku od 40 do 62 let. Průměrně žije v obci ve sledovaném období 850 obyvatel a jejich průměrný věk je cca 40 let (Tabulka 4).

Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel obce Lačnov za období 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obyvatelé do ≤ 18 let	175	173	157	154	165	172
Obyvatelé od >18 do <40 let	269	260	259	256	254	235
Obyvatelé od >40 do <62 let	243	249	253	261	266	275
Obyvatelé od ≥ 62 let	169	173	170	170	172	169
Celkový počet	856	855	839	841	857	851
Průměrný věk	39	39,5	40,1	40,1	39,9	39,9

Zdroj: (Interní dokumenty obce Lačnov; vlastní zpracování)

Organizační strukturu obce tvoří zastupitelstvo, pod které spadá finanční výbor, kontrolní výbor, stavební výbor a pověřenec pro ochranu osobních údajů. Zastupitelstvo se sestává z devíti členů. V čele obecního úřadu stojí starosta obce, kterého případně zastupuje místostarosta (Obec Lačnov, © 2023c).

Pro sportovní volnočasové aktivity je v obci možné využít fotbalové hřiště, sportovní hřiště a sportovní areál. Pro kulturní akce je používána hospoda Šenk Maja, kulturní dům, myslivecká chata, venkovní areál, klubovna i hasičská zbrojnice. Církevní akce jsou pořádány v kostele Panny Marie Královny. Hudbu na obecních akcích zajišťuje dechová hudba Lačnovjanka, která má více než stoletou tradici. Dále se v obci nachází menší obchod s potravinami, který patří družstvu CBA. Pro pěší výlety je vhodná např. soustava tří Lačnovských rybníků, rybářské středisko a Lačnovské skály. V Lačnově je umístěn také Pomník Vařákovy paseky upomínající vypálení stejnojmenné osady německými vojáky na konci druhé světové války. K této události bylo postaveno i Muzeum vypálených usedlostí Vařákovy paseky. V katastru obce se také vyskytuje jedno z osmi míst v České republice, na němž roste šafrán bělokvětý, který patří ke kriticky ohroženým druhům květeny.

Obec Lačnov zřizuje příspěvkovou organizaci Mateřskou školu Lačnov a Základní školu Lačnov do 5. třídy. Další obecní organizační složkou je knihovna. Z lačnovských spolků je možné jmenovat např. Lačnovjané pro lepší Lačnov, Český svaz včelařů, Sbor dobrovolných hasičů Lačnov, Tělovýchovná Jednota Sokol Lačnov, Myslivecký spolek Lačnov, Lačnovjanka, Klub seniorů Lačnov (Obec Lačnov, © 2023d).

Nejvíce pracovních možností přímo v obci nabízí firma EDEL - nábytek, spol. s r. o., která se věnuje výrobě čalounických výrobků jako např. sedacích souprav, křesel a postelí a Weekamp Doors s. r. o., která se specializuje na výrobu dveří. Z dalších společností se sídlem v Lačnově můžeme jmenovat např. DEVELOPRO 847 s.r.o., která zabezpečuje pronájem nemovitostí a bytů, HOLEWALL DESIGN s.r.o., která podniká v truhlářství, podlahářství, OBA-MONT s.r.o., která se zabývá zednictvím, VOPS s. r. o., která zařizuje vodoinstalatérství a provádí stavby a další. V obci je založeno 125 živností, 32 firem, 32 právnických osob (Kurzy.cz, © 2000-2023).

6 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

Analýza hospodaření obce představuje systematické zhodnocení finančního stavu a výkonu obce v uplynulých letech. Díky ní získá obec přehled o své finanční situaci a informace pro plánování budoucího hospodaření. Na základě analýzy hospodaření je možné identifikovat slabiny v hospodaření obce a navrhnout zlepšení. Je tedy nezbytné před sestavením střednědobého výhledu obce analyzovat hospodaření obce v předešlých letech, jelikož získané informace z této analýzy představují výchozí základ pro sestavení střednědobého výhledu. Z tohoto důvodu je tato kapitola věnována analýze hospodaření obce Lačnov v letech 2018 až 2022 a zároveň hospodaření v roce 2023, které však bude popsáno v rámci schváleného rozpočtu. Při zpracování této analýzy jsou využity výkazy obce jako je rozvaha, výkaz zisku a ztrát, závěrečný účet a výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu. Jednotlivé údaje jsou uvedeny v tisících Kč a v případě potřeby zaokrouhleny.

Analýza hospodaření obce sestává ze čtyř částí. Nejdříve jsou uvedeny významné obecní investice. Poté jsou analyzovány jednotlivé rozpočty obce v letech 2018 až 2022, přičemž je pozornost zaměřena především na příjmy, výdaje a rozhodování obce ohledně využití přebytku rozpočtu či formy hrazení deficitu. V rámci této analýzy byly použity hodnoty po skončení rozpočtového období. Následně je provedena finanční analýza obce, která se skládá z analýzy majetkové a finanční struktury a vyhodnocení zjištěných výsledků na základě využitých ukazatelů. Poslední část se zaměřuje na analýzu schváleného rozpočtu obce na rok 2023.

6.1 Zásadní investice

V obci Lačnov došlo v posledních letech k řadě podstatných investic:

- **Rekonstrukce hřbitovního oplocení v roce 2022.** Na tuto akci získala obec dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu z Programu rozvoje venkova ČR ve výši 200 000 Kč a částku 243 519 Kč pokryla obec ze svých zdrojů.
- **Revitalizace Lačnov.** Úkolem tohoto projektu byla výsadba nových ovocných stromů ve školním sadě v roce 2022. Financování projektu proběhlo ze Státního fondu životního prostředí ČR, a to v plné výši celkových nákladů projektu, tedy 249 555 Kč.
- **Rekonstrukce Základní školy Lačnov,** kde byla cílem oprava sociálního zařízení a šaten, rekonstrukce elektroinstalace a také vylepšení tepelně-technických

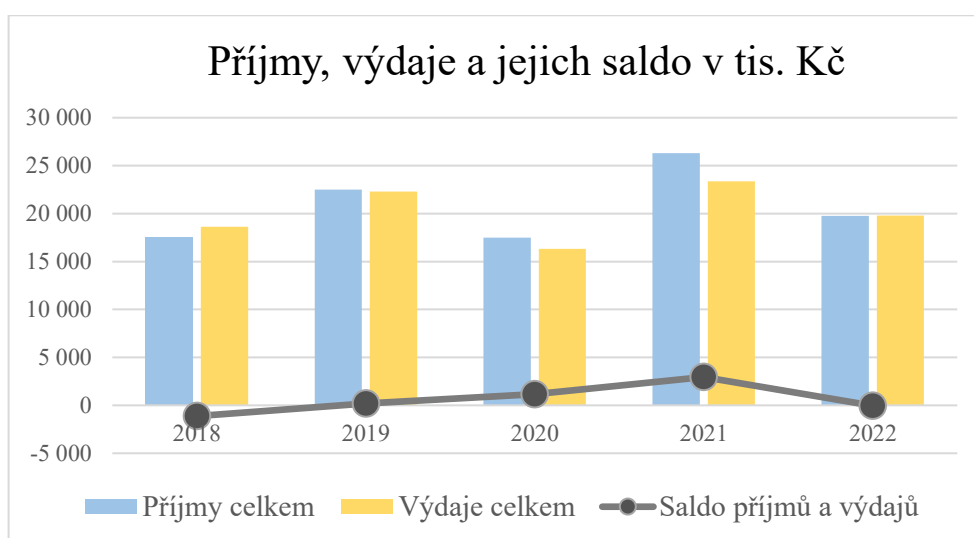
parametrů budovy. Projekt byl uskutečněn v roce 2021. Tato investice probíhala za finanční podpory Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 5 716 914 Kč. Částka 1 541 896 Kč byla dofinancována z vlastních zdrojů obce.

- **Oprava cisternové automobilové stříkačky a dovybavení výjezdové jednotky SDHO** Lačnov o chybějící materiální prostředky požární ochrany za účelem zlepšení akceschopnosti jednotky požární ochrany obce Lačnov. Projekt byl realizován v roce 2021 za přispění prostředků Zlínským krajem ve výši 228 000,- Kč a obec doplatila z vlastních zdrojů 102 723 Kč.
- **Výstavba chodníků** v obci Lačnov podél komunikace III/4946, která má sloužit ke zvýšení bezpečnosti v obci, k lepšímu zpřístupnění hromadné veřejné dopravy a občanské vybavenosti osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Projekt byl proveden v roce 2020. Celkové náklady projektu činí 2 234 208,18 Kč, nicméně téměř polovina této částky (1 045 000,00 Kč) byla poskytnuta Evropskou unií, konkrétně Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Integrovaného regionálního operačního programu.
- **Výměna jednotlivých světelných bodů veřejného osvětlení** novými svítidly s LED Technologií a výložníků uskutečněná v roce 2020. Tento projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR v hodnotě 957 482,00 Kč a obec doplatila z vlastních zdrojů 1 069 174,23 Kč.
- **Vybudování víceúčelového hřiště** pro Mateřskou školu a Základní školu Lačnov, tzn. možnost tenisového kurtu, basketbalového a fotbalového hřiště a v zimní období lední plochy. Projekt byl realizován v roce 2018 a byl spolufinancován Ministerstvem pro místní rozvoj, které poskytlo dotaci v hodnotě 1 065 966 Kč a obec následně dofinancovala 487 947 Kč.
- **Zajištění zázemí pro spolkovou činnost Lačnov.** Tato investice byla zaměřena na rozsáhlé opravy klubovny a šaten pro TJ Sokol Lačnov. Projekt byl uskutečněn v roce 2018. Celkové náklady projektu činily 1 165 777 Kč, z čehož 582 000 Kč dotoval Fond Zlínského kraje (Obec Lačnov, © 2023e; Interní dokumenty obce Lačnov).

6.2 Analýza rozpočtu obce za období 2018-2022

Tato podkapitola se věnuje analýze rozpočtového hospodaření obce v letech 2018-2022, která se skládá z analýzy jednotlivých skutečných příjmů a výdajů obce, jejich struktury a také plnění rozpočtu obcí ve skutečnosti.

Obrázek 4 zobrazuje graf hospodaření obce v období od roku 2018 do 2022. Tento graf znázorňuje celkové příjmy, celkové výdaje a saldo příjmů a výdajů v jednotlivých letech. Příjmy a výdaje ve sledovaném období značně kolísaly, avšak nejvyšších hodnot jak v případě příjmů, tak i výdajů dosahuje obec v roce 2021. Na základě zachyceného salda lze říci, že kromě roku 2018 a 2022, kdy obec hospodařila s deficitem, v ostatních analyzovaných letech obec vykazuje přebytkový rozpočet (Obrázek 4).

Obrázek 4 Skutečné příjmy, výdaje a jejich saldo za období 2018-2022

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Vývoj hospodaření obce Lačnov v letech 2018-2022 dále podrobněji popisuje Tabulka 5, která zobrazuje skutečné příjmy a výdaje, dále saldo příjmů a výdajů a jeho následné financování. Příjmy i výdaje jsou v následující tabulce rozčleněny na základě druhového hlediska rozpočtové skladby, tedy na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté transfery a následně na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Obec využívá položky Financování, která popisuje, jakým způsobem se obec následně rozhodla krýt rozpočtový deficit či použít rozpočtový přebytek.

Vypočítané hodnoty salda příjmů a výdajů ukazují, že v roce 2018 dosahuje obecní rozpočet schodku v hodnotě 1 120 tis. Kč, který byl v plné výši uhrazen z obecního bankovního účtu. V roce 2019 je zaznamenán nárůst celkových příjmů o 4 977 tis. Kč a celkových výdajů

o 3 932 tis. Kč vzhledem k roku předchozímu. Největší podíl na příjmech nesou daňové příjmy a na výdajích běžné výdaje. Tento analyzovaný rok skončil rozpočet s přebytkem 195 tis. Kč a obec si vzala dlouhodobý úvěr v hodnotě 3 000 tis. Kč na dofinancování opravy chodníků a pořízení traktorbagru. Přebytek i úvěr byl převeden na účet obce, jehož stav tedy činí 3 195 tis. Kč. V roce 2020 se celkové příjmy obce snižují ve srovnání s minulým rokem o 5 000 tis. Kč, přičemž největší pokles nastává u přijatých transferů. Také celkové výdaje zaznamenávají pokles, a to téměř o 5 965 tis. Kč. V roce 2020 příjmy převyšují výdaje o 1 160 tis. Kč. Tento přebytek se rozhodla obec využít částečně na splátku svého úvěru ve výši 1 002 tis. Kč, další část ve výši 162 tis. Kč nechala na svém bankovním účtu a zbylou část využila na Operace z peněžních účtů organizace nemající charakter příjmů a výdajů vládního sektoru. V roce 2021 dosahuje obec nejvyšších celkových příjmů i celkových výdajů ze všech analyzovaných let. Oproti roku 2020 se příjmy navyšují o 8 833 tis. Kč, na čemž mají největší podíl přijaté dotace a následně daňové a nedaňové příjmy. V případě výdajů dochází k podstatnému navýšení kapitálových výdajů a celkové výdaje tím pádem vzrostly o 7 042 tis. Kč. Bilance příjmů a výdajů obce za rok 2021 vykazuje kladné saldo příjmů a výdajů ve výši 2 951 tis. Kč. Obec tedy hospodaří s nejvyšším přebytkem ve sledovaném časovém horizontu. I v tomto roce se obec rozhodla splatit část dluhu v hodnotě 1 002 tis. Kč a zbývající část přebytku se rozhodla nechat na bankovním účtu. V roce 2022 dochází k podstatnému snížení celkových příjmů, a to o 6 566 tis. Kč. Největší pokles je zaznamenán u přijatých transferů, jejichž výše v roce 2022 dosahuje nejnižších hodnot za celé sledované období. Také celkové výdaje se snižují o 3 572 tis. Kč. V roce 2022 tedy výdaje převyšují příjmy o 43 tis. Kč. Tento schodek se obec rozhodla pokrýt ze svého bankovního účtu, z kterého zároveň uhradila také poslední splátku svého úvěru ve výši 996 tis. Kč (Tabulka 5).

Tabulka 5 Hospodaření obce Lačnov za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	12 990	13 889	12 857	14 153	16 676
Nedaňové příjmy	1 534	1 661	1 597	3 583	2 232
Kapitálové příjmy	12	419	100	367	331
Přijaté transfery	2 974	6 519	2 933	8 128	515
Příjmy celkem	17 510	22 487	17 487	26 320	19 754
Běžné výdaje	11 221	11 514	9 614	10 991	10 952
Kapitálové výdaje	7 409	10 778	6 713	12 378	8 845
Výdaje celkem	18 630	22 292	16 327	23 369	19 797
Saldo příjmů a výdajů	-1 120	195	1 160	2 951	-43
Změna stavu bankovních účtů	1 120	-3 195	-162	-1 949	1 039

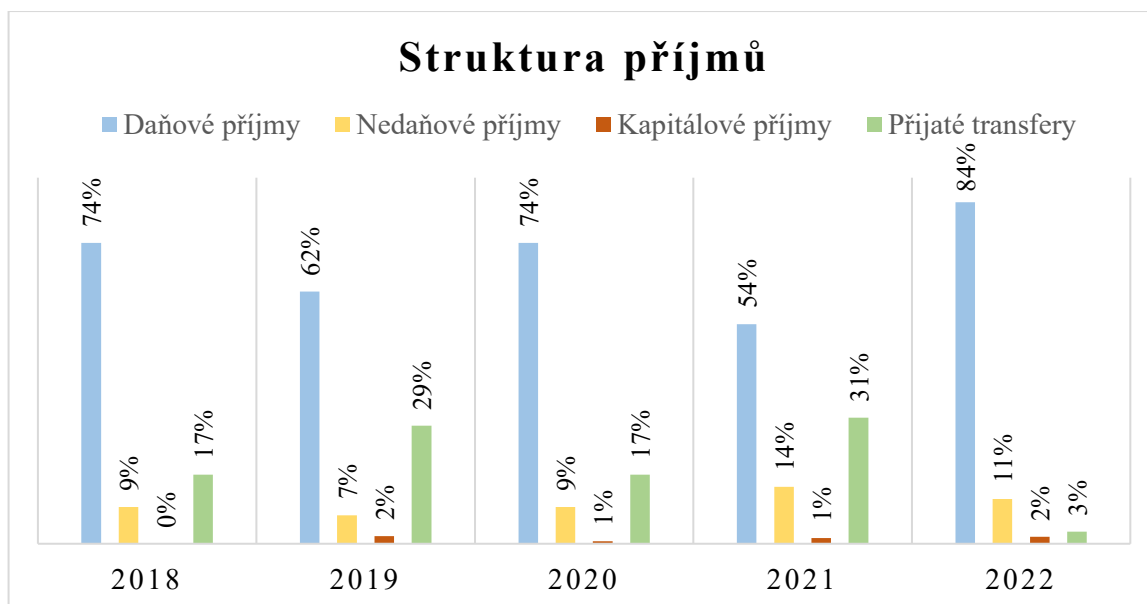
Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	0	3 000	0	0	0
Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	-1 002	-1 002	-996
Operace z peněžních účtů organizace nemající charakter příjmů a výdajů vládního sektoru	0	0	4	0	0
Financování	1 120	-195	-1 160	-2 951	43

Pozn.: Použity skutečné hodnoty příjmů a výdajů. Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Dále je pozornost zaměřena na strukturu celkových příjmů a celkových výdajů obecního rozpočtu ve sledovaném období. Pro lepší přehlednost byly sestrojeny dva grafy popisující procentuální strukturu celkových příjmů a celkových výdajů.

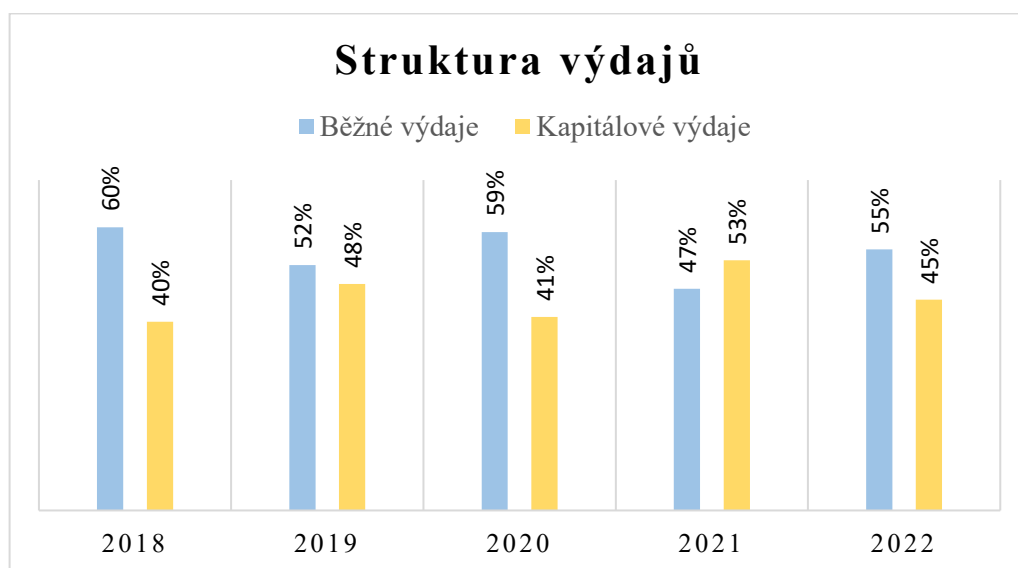
Nejpodstatnější část celkových příjmů ve všech analyzovaných letech tvoří daňové příjmy, které představují 54-84% podíl celkových příjmů. Další významnou položkou celkových příjmů jsou přijaté transfery, které zaujímají 17-31 % všech příjmů. Nedaňové příjmy obce se pohybují v rozmezí 7-14 %. Téměř zanedbatelné jsou kapitálové příjmy, které v analyzovaných letech svou výši výrazně nemění a zaujímají pouze 0,1-1,9 % celkových příjmů (Obrázek 5).

Obrázek 5 Struktura skutečných příjmů za období 2018-2022

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Na základě výše přiloženého grafu lze konstatovat, že daňové příjmy jsou pro sledovanou obec nejdůležitějším zdrojem příjmů a tvoří v průběhu let většinový podíl celkových příjmů obce a jejich podíl dosáhl hodnoty 74 %. Zbylá část podílu je zastoupena ze 17 % přijatými transfery, z 9 % nedaňovými příjmy a z 0,1 % kapitálovými příjmy. V roce 2019 se podíl daňových příjmů oproti předchozímu roku snížil, ale i přesto se jedná o nejdůležitější příjmy obce a jejich podíl činí 62 % celkových příjmů. Naproti tomu přijaté transfery dosahují vyšších hodnot a jejich podíl vzrostl na 29 %. Zbylá procenta všech příjmů tvoří ze 7 % nedaňové příjmy a nepatrně zvýšené kapitálové příjmy na úrovni téměř 2 %. V roce 2020 se struktura jednotlivých příjmů obce vrací na hodnoty, kterých obec dosáhla v roce 2018. Podíl daňových příjmů tedy dosahuje 74 %, v případě přijatých transferů 17 %, nedaňových příjmů 9 % a jediný rozdíl spočívá v kapitálových příjmech, které se oproti roku 2018 navyšují na 0,6 %. V roce 2021 klesají daňové příjmy na 54 %, čímž obec dosahuje jejich nejnižšího podílu ze všech analyzovaných let, avšak i tak zůstává tento druh příjmů pro obec nejpodstatnější. Také přijaté transfery jsou pro obec v roce 2021 zásadní, jelikož se podílejí na celkových příjmech na úrovni 31 %, což je maximální úroveň, které obec dosáhla v rámci sledovaného období. Rovněž nedaňové příjmy dosáhly v tomto roce nejvyššího podílu, který činí 14 %. Zbývající 1,4% podíl představují kapitálové příjmy. V roce 2022 dosahují daňové příjmy nejvyššího podílu za celé sledované období, a to 84 %. Naproti tomu podíl přijatých transferů zaujímá jen 3 % a jedná se tedy o nejnižší podíl přijatých transferů v období 2018-2022. Zbývající procenta všech příjmů jsou zastoupena z 11 % nedaňovými příjmy a kapitálovými příjmy ve výši téměř 1,7 % (Obrázek 5).

Obrázek 6 Struktura skutečných výdajů za období 2018-2022

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Na základě Obrázku 6 lze říci, že struktura výdajů je kolísavá, avšak běžné výdaje představují téměř ve všech analyzovaných letech nejvýznamnější část celkových výdajů obce a jejich podíl se pohybuje v rozmezí 47-60 %. Běžné výdaje dosahují nejnižší úrovně ve výši 47 % v roce 2021 a investiční náklady obce dosahují ve sledovaném období svého maxima, tedy 53 %. Naopak nejvyššího podílu dosahují běžné výdaje v roce 2018, kdy se podíl na celkových výdajích ve výši 60 %. V roce 2019 se běžné výdaje snížily a klesly oproti předchozímu roku na 52 %, tudíž v tomto roce byly běžné a kapitálové výdaje téměř v rovnováze. V roce 2020 jsou běžné výdaje téměř shodné s údaji z roku 2018. Běžné výdaje jsou zastoupeny 59 % a kapitálové výdaje 41 %. V roce 2022 se oproti předchozímu roku navýšuje podíl běžných výdajů na celkových výdajích na 55 %. Kapitálové výdaje činí v roce 2022 tedy 45 % (Obrázek 6).

6.2.1 Struktura příjmů

V rámci této podkapitoly je podrobněji analyzována struktura příjmů v období let 2018-2022. Nejdříve jsou příjmy posouzeny na základě druhového třídění a položky jednotlivých druhů příjmů rozebrány. Jak již bylo zmíněno dříve v rámci teoretické části této práce, příjmy obce jsou z hlediska druhového členění rozpočtové skladby rozděleny do čtyř tříd, tj. třída 1 – daňové příjmy, třída 2 – nedaňové příjmy, třída 3 – kapitálové příjmy a třída 4 – přijaté transfery (Kapitola 2.5).

Daňové příjmy tvoří ve všech analyzovaných letech více než 50 % celkových příjmů, tudíž jsou pro obec nejpodstatnější. Jejich hodnoty se pohybují v rozmezí 12 857-16 676 tis. Kč, přičemž nejvyšší hodnoty dosahují v roce 2022 (Obrázek 5). Tento druh příjmů je v rámci této práce rozdělen na daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, daně ze zboží a služeb tuzemsku, majetkové daně a dále na daně a poplatky z vybraných činností a služeb. Jejich podrobnější strukturu popisuje následně Tabulka 6 přiložená níže.

Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů jsou pro obec zásadní, jelikož představují největší část celkových daňových příjmů. Jejich podíl na celkových daňových příjmech se ve všech analyzovaných letech pohybuje v rozmezí cca 44-49 %. Sestávají z pěti složek, a to z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ze samostatné výdělečné činnosti a z kapitálových výnosů, dále z daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcí a za obce. Nejdůležitější součástí daní z příjmů je daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která se pohybuje ve sledovaném časovém horizontu na úrovni 16-24 % celkových daňových příjmů, konkrétně 34-53 % všech daní z příjmů, zisku a kapitálových výnosů.

Mezi další významné položky patří daň z příjmů právnických osob bez daně placené obcí, jejíž procentuální hodnoty podílu na celkových daňových příjmech se pohybují na úrovni cca 20 %. Nejmenší podíl na celkových daňových příjmech tvoří daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a z kapitálových výnosů a daň z příjmů právnických osob za obce (Tabulka 6).

Nejdůležitější součástí všech daňových příjmů je daň z přidané hodnoty, která se podílí na celkových daňových příjmech z 44-50 %. Ve sledovaném období vykazuje mírně kolísavý charakter. Nejvyšších hodnot dosahuje v roce 2022, kdy se pohybovala na úrovni 8 310 tis. Kč.

Nejmenší vliv na celkové daňové příjmy mají majetkové daně a daně a poplatky z vybraných činností a služeb. Majetkové daně tvoří ve všech analyzovaných letech minimálně 3,5% podíl celkových daňových příjmů. Majetkové daně nabývají nejvyšších hodnot v roce 2018, jejichž hodnota začíná na 751 tis. Kč a nejnižších hodnot v roce 2020, kdy je zaznamenána hodnota 570 tis. Kč. Z majetkových daní je pro obec Lačnov podstatná daň z nemovitých věcí, která vykazuje do roku 2020 klesající charakter. Od roku 2021 se daň z nemovitých věcí začala nepatrně navyšovat.

Poslední kategorie daňových příjmů je označena jako daně a poplatky z vybraných činností a služeb, kde jsou zařazeny odvody za odnětí zemědělské půdy, poplatek za provoz systému shromažďování, sběr a využívání komunálních odpadů, dále poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, správní poplatky a daň z hazardních her. Tato kategorie daňových příjmů je nejslabší a pohybuje se v rozmezí 376-463 tis. Kč, tedy 2,7-3,3 % celkových daňových příjmů, přičemž nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 2022. Jednotlivé poplatky se nijak zásadně nemění a jsou spíše stabilního charakteru. Nejvyšší příjem cca 306 tis. Kč zajišťuje poplatek za provoz systému shromažďování, sběr a využívání komunálních odpadů. V případě daně z hazardních her je zaregistrován každý rok nárůst, přičemž nejvyšší hodnoty dosahuje tato daň v roce 2022 ve výši 118 tis. Kč (Tabulka 6).

V roce 2018 je tvořena největší část daňových příjmů položkami daní z přidané hodnoty ve výši 5 803 tis., daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve výši 2 859 tis. Kč a daní z příjmů právnických osob bez daně placené obcí ve výši 2 363 tis. Kč. Tyto tři složky jsou zásadní i pro další sledovaná období. V roce 2019 dochází k navýšení daní ze zboží a služeb a téměř všech příjmových daní obce, přičemž největší změna nastává v případě daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která vzrostla o téměř 500 tis. Kč. Naproti tomu v dalším roce se všechny příjmové daně a daně ze zboží a služeb snížily. Nejvyšší pokles

vznikl právě u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti o 218 tis. Kč (Tabulka 6). V roce 2021 byly některé daně obce ovlivněny novelou zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, která začala být platná k 1. 1. 2021. Tato novela změnila procentuální podíl, na jehož základě je posouzeno, jaká část z celostátního hrubého výnosu příslušné daně náleží do obecního rozpočtu. Změny se týkaly daně z přidané hodnoty a důchodových daní, tedy daně z příjmů fyzických osob a z příjmů právnických osob. Procentuální podíl se zvýšil u obcí z 23,58 % na 25,84 % z celostátního hrubého výnosu daně. Daň z příjmů právnických osob placené obcemi zůstává beze změny a nadále připadá 100% podílem obci (Česko, 2000c). U téměř všech těchto daní je v roce 2021 zaznamenán oproti předchozímu roku nárůst. Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti a z kapitálových výnosů vzrostly o cca 100 tis. Kč a daň z přidané hodnoty a daň z příjmů právnických osob bez daně placené obcí se navýšily téměř o 1 000 tis. Kč. Výjimkou je daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, jejíž hodnoty ve srovnání s předchozím rokem naopak poklesly o 817 tis. Kč (Tabulka 6). Dne 1.9.2022 vešla v platnost Vyhláška č. 249/2022 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Tato vyhláška určuje nové procentní podíly každé obce na výnosech sdílených daní. Konkrétně v případě obce Lačnov činí procentní podíl z celostátního hrubého výnosu daní z příjmů fyzických a právnických osob a daně z přidané hodnoty 0,006071 %. Podíl obce z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné plátcem daně představuje 0,008140 % (Česko, 2022; Česko, 2000c). V roce 2022 tedy dochází u všech daňových příjmů k navýšení a dosahují nejvyšších hodnot za sledované období. V případě daní z příjmů je zaznamenán nejvyšší nárůst v případě daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcí, a to o 555 tis. Kč. Také daň z přidané hodnoty vzrostla o 1 361 tis. Kč. Daň z nemovitostí a daně a poplatky z vybraných činností a služeb se navýšily jen nepatrně (Tabulka 6).

Tabulka 6 Skutečné daňové příjmy za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
DPFO ze závislé činnosti	2 859	3 344	3 126	2 309	2 519
DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	60	86	47	142	218
DPFO z kapitálových výnosů	257	292	266	368	484
DPPO bez daně placené obcí	2 363	2 715	2 166	3 107	3 662
DPPO za obce	521	319	302	248	438
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	6 061	6 757	5 907	6 174	7 321

Daň z přidané hodnoty	5 803	6 112	5 955	6 949	8 310
Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	5 803	6 112	5 955	6 949	8 310
Odvody za odnětí zemědělské půdy	0	0	0	5	1
Poplatek ze psů	10	10	10	10	10
Poplatek za užívání veřejného prostranství	4	4	4	3	0
Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a odkládání komunálního odpadu z nemovité věci	285	280	319	322	326
Správní poplatky	9	12	10	11	8
Daň z hazardních her s výjimkou dílčí daně z technických her	68	73	82	103	118
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	376	379	425	454	463
Daň z nemovitých věcí	751	641	570	577	582
Majetkové daně	751	641	570	577	582
Daňové příjmy celkem	12 990	13 888	12 857	14 154	16 676

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Nedaňové příjmy představují 7-14 % celkových příjmů obce Lačnov a jejich strukturu popisuje Tabulka 7. Tento druh příjmů je v největším objemu v roce 2021, je zaznamenán největší nárůst, a to z 1 597 tis. Kč na 3 583 tis. Kč.

Nedaňové příjmy zahrnují příjem z vlastní činnosti a pronájmu majetku, přijaté výnosy z finančního majetku, přijaté sankční platby a vratky transferů a ostatní nedaňové příjmy. Největší část nedaňových příjmů je tvořena příjmy z vlastní činnosti, jejichž podíl na celkových nedaňových příjmech se pohybuje v rozmezí 55-87 %. Jejich hlavní složkou jsou příjmy z poskytování služeb a výrobků, mezi které se řadí příjmy plynoucí ze sběru a svozu komunálního odpadu, lesního hospodářství, bytových prostor, poplatků za hrobová místa, odměny za zpětný odběr a využití odpadů, hlášení komerčních sdělení místním rozhlasem atd. Další podstatnou položku nedaňových příjmů představují příjem z pronájmu majetku, jejichž průměrná hodnota ve sledovaném časovém horizontu činí cca 320 tis. Kč. Největší příjmy plynou z pronájmu nemovitých věcí jako jsou například obecní bytové prostory, kulturní sál, hasičská zbrojnice, venkovní areál, klubovna, které jsou často využívány ke kulturním akcím. Dále obec také pronajímá třeba sportovní areál, sportovní zařízení a štěpkovač. Příjmy z pronájmu pozemků vzrostly díky tomu, že obec pronajala

Českému rybářskému svazu pozemky, na kterých je vodní plocha dolního Lačnovského rybníka. Poslední složkou nedaňových příjmů je položka ostatní nedaňové příjmy, jejichž podíl na celkových nedaňových příjmech se pohybuje v rozmezí od 0,3 % do 28 %. Mezi tyto příjmy patří např. přijaté neinvestiční dary a příjem z pojistných plnění. Nejvyšší hodnoty dosahují ostatní nedaňové příjmy v roce 2019 díky nárůstu přijatých pojistných náhrad a ostatních nedaňových příjmů. Obec přijala pojistné náhrady ve výši 137 tis. Kč z důvodu nutných oprav chodníků poškozených v souvislosti se zimní údržbou a dále ve výši 35 tis. Kč kvůli poškození rýn Mateřské školy Lačnov a poničení plotu. Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené vzrostly díky položkám Ochrana památek a péče o kulturní dědictví a národní a historické povědomí a Ostatní záležitost kultury, církví a sdělovacích prostředků. Pojistné náhrady jsou vyšší také v roce 2021, a to ve výši 91 tis. Kč. Pojistné plnění bylo obci vyplaceno za poničené zábradlí u základní školy z důvodu autonehody a dále poničení party stanu a střech obecních nemovitostí po vichřici (Tabulka 7; Interní dokumenty obce Lačnov).

Tabulka 7 Skutečné nedaňové příjmy za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Příjem z poskytování služeb a výrobků	1 177	906	961	3 059	1 816
Příjem z prodeje zboží	14	8	43	15	6
Ostatní příjmy z vlastní činnosti	21	5	9	29	15
Příjmy z vlastní činnosti	1 213	919	1 013	3 102	1 837
Příjem z pronájmu nebo pachtu pozemků	27	27	28	135	70
Příjem z pronájmu nebo pachtu ostatních nemovitých věcí a jejich částí	231	238	270	251	306
Příjem z pronájmu nebo pachtu movitých věcí	0	0	2	0	12
Příjem z pronájmu nebo pachtu majetku	258	265	300	387	388
Přijaté výnosy z finančního majetku	1	2	1	1	1
Přijaté sankční platby a vratky transferů	0	6	17	0	0
Přijaté peněžité neinvestiční dary	3	0	0	0	6
Příjem z pojistných plnění	0	172	46	93	0
Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené	60	297	220	0	0
Ostatní nedaňové příjmy	63	469	266	93	6
Nedaňové příjmy celkem	1 534	1 661	1 597	3 583	2 232

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Kapitálové příjmy nejsou pro obec Lačnov tak zásadní jako ostatní příjmy, a to především kvůli jejich nahodilému charakteru. Ve sledovaném časovém horizontu tvoří pouze 0,1-1,9% část celkových příjmů. Kapitálové příjmy jsou tvořeny příjmy z prodeje pozemků, nemovitých věcí a jejich částí, hmotného dlouhodobého majetku a také ostatními investičními příjmy jinde nezařazenými.

Kapitálové příjmy dosahují nejvyšších hodnot v roce 2019 a 2021, přičemž rok 2019 se jako jediný z analyzovaných let vyznačoval podstatnou sumou položky ostatní investiční příjmy jinde nezařazené, které jsou zaznamenány ve výši 382 tis. Kč a poskytnuty obci na lačnovské dožínky z programu Společné kořeny a tradice v Lačnově a Lazech pod Makytou. Rok 2021 přinesl obci značné navýšení hlavně v rámci příjmů z prodeje hmotného dlouhodobého majetku, a to v hodnotě 305 tis. Kč za prodej dvou obecních automobilů, traktoru a přijetí splátek za odkoupené obecní bytové prostory. Příjmy z prodeje hmotného dlouhodobého majetku získala obec i v roce 2020, kdy tyto příjmy činily 74 tis. Kč a plynuly z prodeje dvou osobních automobilů a čtyřkolky, a roce 2022, kdy obec prodala nepojízdná vozidla za 70 tis. Kč. V roce 2022 dosáhla obec nejvyšších příjmů z prodeje nemovitých částí a jejich částí ve výši 224 tis. Kč, a to v podobě splátek za odkoupené byty (Tabulka 8; Interní dokumenty obce Lačnov).

Tabulka 8 Skutečné kapitálové příjmy za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Příjem z prodeje pozemků	12	37	26	42	36
Příjem z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí	0	0	0	20	224
Příjem z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	0	0	74	305	70
Ostatní investiční příjmy jinde nezařazené	0	382	0	0	0
Kapitálové příjmy celkem	12	419	100	367	331

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Přijaté transfery představují další významnou část celkových příjmů obce po většinu sledovaných let. Jejich podíl se pohybuje v rozmezí 3-31 % celkových příjmů, přičemž nejvyšší hodnoty nabývají v roce 2021. V roce 2019 se celkové přijaté transfery v porovnání s předchozím rokem více než zdvojnásobily na 6 519 tis. Kč. V roce 2021 se hodnota všech přijatých transferů ve srovnání s rokem 2020 téměř ztrojnásobila na 8 218 tis. Kč. Přijaté transfery jsou na základě rozpočtové skladby rozděleny na neinvestiční a investiční přijaté

transfery. Jejich vývoj v analyzovaných letech 2018-2022 je podrobněji zaznamenán v Tabulce 9.

Neinvestiční přijaté transfery se skládají z neinvestičních přijatých transferů z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu, dále z ostatních neinvestičních přijatých transferů ze státního rozpočtu a neinvestičních přijatých transferů od krajů. Nejvíce neinvestičních transferů získala obec ze státního rozpočtu. Celkové neinvestiční přijaté transfery jsou až do roku 2021 rostoucího charakteru, následně však začínají klesat a v roce 2022 dosahují nejnižší hodnoty za celé sledované období, a to 515 tis. Kč. Nejvyšších neinvestičních přijatých transferů tedy dosahuje obec v roce 2020 ve výši 1 975 tis. Kč. Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu značně kolísají, což dokazuje výše dotací v roce 2019, kdy obec získala dotace v hodnotě 29 tis. Kč. Naproti tomu v roce 2020 dosáhla dotací v hodnotě 1 108 tis. Kč především díky kompenzačnímu bonusu Ministerstva financí. Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu mají mírně rostoucí charakter a pohybují se v rozmezí od 172-198 tis. Kč. Položka Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu nabývá nejvyšší hodnoty v roce 2019, kdy činila 835 tis. Kč. Neinvestiční transfery od krajů získala obec pouze v letech 2018 a 2021 (Tabulka 9).

V roce 2018 jsou obci poskytnuty ze státního rozpočtu neinvestiční dotace na výkon státní správy ve výši 173 tis. Kč, zaměstnanecký program Veřejně prospěšné práce ve výši 369 tis. Kč a troje volby ve výši 80 tis. Kč. Také v roce 2019 získala obec několik neinvestičních transferů. Mezi nejvýznamnější patří dotace na zkvalitnění předškolního vzdělávání ve výši téměř 400 tis. Kč, dále dotace v rámci lesního hospodářství udělená Ministerstvem zemědělství na poskytnutí poradenské služby z důvodu kůrovcové kalamity a na zajištění obnovy lesních porostů ve výši 210 tis. Kč a také dotace Úřadu práce na zaměstnanecký program Veřejně prospěšné práce ve výši 282 tis. Kč. V roce 2020 je znovu podpořen Ministerstvem práce a sociálních věcí zaměstnanecký program Veřejně prospěšné práce ve výši 240 tis. Kč a také obec znovu získala od Ministerstva zemědělství dotaci na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v hodnotě 330 tis. Kč. Nejvýznamnější je v tomto roce kompenzační bonus v souvislosti s výskytem onemocnění COVID-19 ve výši 1 061 tis. Kč, který poskytlo Ministerstvo financí. Také v roce 2021 je podpořen zaměstnanecký program Veřejně prospěšné práce ve výši 425 tis. Kč Ministerstvem práce a sociálních věcí. Dále obec podpořilo Ministerstvo zemědělství dotací z důvodu kůrovcové kalamity a poskytlo

také příspěvek na obnovu a výchovu lesních porostů ve výši 128 tis. Kč. Obec získala i dotaci v rámci programu Operační výzkum, vývoj a vzdělávání pro mateřskou školu ve výši 246 tis. Kč. V roce 2022 obdržela obec neinvestiční transfer na zajištění, výchovu a obnovu lesních porostů ve výši 152 tis. Kč. Obci je také přidělen příspěvek na provoz státní správy ve výši 197 tis. Kč a také příspěvek od Úřadu práce na zaměstnanecký program Veřejně prospěšné práce ve výši 68 tis. Kč. V roce 2022 jsou ze státního rozpočtu vyhrazeny i prostředky na pokrytí výdajů spojených s volbami do Senátu, zastupitelstva a prezidenta.

Dotace Zlínského kraje v roce 2018 se vztahují na vybavení Sboru dobrovolných hasičů obce Lačnov v hodnotě 63 tis. Kč a v roce 2021 na opravu cisternové automobilové stříkačky a dovybavení výjezdové jednotky SDHO Lačnov ve výši 228 tis. Kč (Hodnotící zpráva obce Lačnov 2018; Závěrečný účet 2019 a 2020; Interní dokumenty obce Lačnov).

Tabulka 9 Skutečné přijaté transfery za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu	81	29	1 108	221	97
Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu	172	187	194	198	197
Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	428	835	673	809	222
Neinvestiční přijaté transfery od krajů	63	0	0	228	0
Neinvestiční přijaté transfery	744	1 050	1 975	1 456	515
Investiční přijaté transfery ze státních fondů	0	5 233	0	0	0
Ostatní investiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	1 568	235	957	6 762	0
Investiční přijaté transfery od krajů	662	0	0	0	0
Investiční přijaté transfery	2 230	5 468	957	6 762	0
Přijaté transfery celkem	2 974	6 519	2 933	8 218	515

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Investiční přijaté transfery představují v jednotlivých sledovaných letech 75%, 84%, 33%, 82% a 0% podíl na celkových přijatých transferech. V roce 2019 tvoří investiční transfery více než dvojnásobek jejich hodnoty z roku 2018, tedy 5 468 tis. Kč. V roce 2021 dosahují investiční transfery nejvyšší hodnoty 6 762 tis. Kč, což je dokonce sedminásobek jejich hodnoty z roku 2020. Naopak v roce 2022 jsou investiční přijaté transfery nulové. Stejně jako neinvestiční přijaté transfery i investiční transfery jsou poskytovány hlavně ze státního rozpočtu (Tabulka 9).

V roce 2018 přijala obec tři investiční transfery ze státního rozpočtu a dva od kraje. Největší dotace je poskytnuta Ministerstvem pro místní rozvoj na vybudování víceúčelového hřiště pro mateřskou a základní školu ve výši 1 066 tis. Kč a dětského hřiště u Muzea vypálené usedlosti Vařákovy paseky ve výši 400 tis. Kč. Také Ministerstvo zemědělství přidělilo obci projekt Posezení Lačnov ve výši 102 tis. Kč, který zahrnuje čtyři místa odpočinku. Zlínský kraj poskytl finanční prostředky na zvýšení bezpečnosti silničního provozu v obci v hodnotě 80 tis. Kč, které jsou využity na nákup radarů a dále dotaci na zázemí pro spolkovou činnost Lačnov v hodnotě 582 tis. Kč, která zahrnoval vnitřní celkovou rekonstrukci budovy šaten TJ Sokol Lačnov.

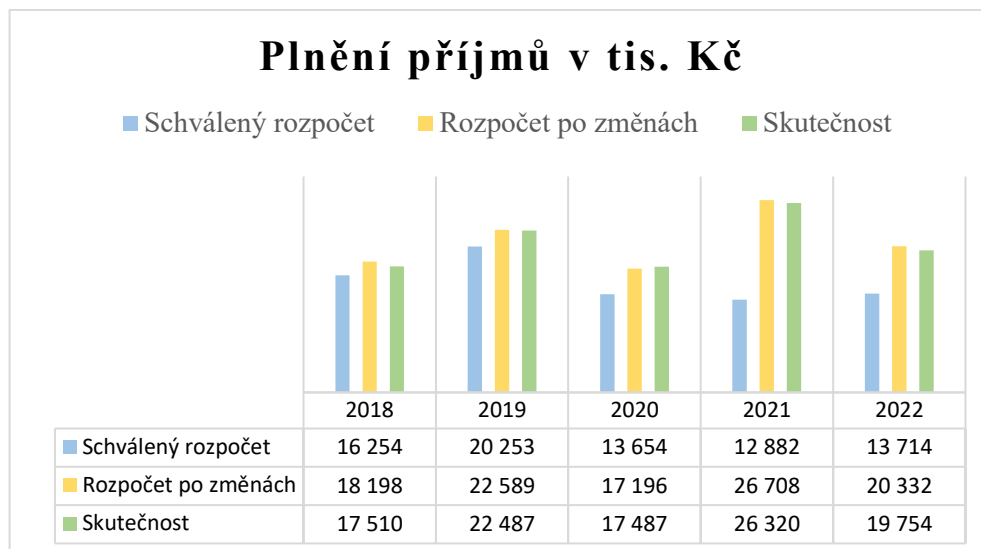
V roce 2019 získala obec dva investiční transfery ze státních fondů a jeden ze státního rozpočtu. Státní zemědělský intervenční fond přidělil obci projekt Naučná stezka Vařákovy paseky ve výši 534 tis. Kč projekt, který obsahoval instalaci herních prvků pro děti i dospělé, nový altán a posezení. Státní fond dopravní infrastruktury pomohl s financováním výstavby obecních chodníků ve výši 4 699 tis. Kč. Také Ministerstvo životního prostředí udělilo obci dotaci v rámci programu Nová zelená úsporám v hodnotě 235 tis. Kč, která je využita na opravu fasády a výměnu oken na obecní budově poskytující bytové prostory. V roce 2020 jsou uděleny obci investiční dotace pouze ze státního rozpočtu, a to Ministerstvem průmyslu a obchodu ve výši 957 tis. Kč na obnovu soustavy veřejného osvětlení obce Lačnov.

V roce 2021 jsou obci taktéž poskytnuty investiční dotace jenom ze státního rozpočtu, tentokrát ve výši 6 762 tis. Kč. Největší dotace ve výši 5 717 tis. Kč se vztahovala na rekonstrukci sociálního zařízení a zateplení budovy Základní školy Lačnov. Další dotace je udělena obci na zvýšení bezpečnosti dopravy na komunikaci v obci opravou chodníků ve výši 1 045 tis. Kč. Obě tyto dotace jsou poskytnuty Ministerstvem pro místní rozvoj.

V roce 2022 proběhla investiční akce z dotace Státního zemědělského intervenčního fondu, tedy „Rekonstrukce hřbitovního oplocení“, která nákladově spadá do roku 2022, ale vypořádání dotace proběhlo až v roce 2023 (Hodnotící zpráva obce Lačnov 2018; Závěrečný účet 2019 a 2020; Interní dokumenty obce Lačnov).

6.2.2 Plnění příjmů

Plnění příjmů za období let 2018-2022 zachycuje Obrázek 7, na kterém je graf spolu s tabulkou popisující plnění příjmů schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a jejich skutečné plnění obcí.

Obrázek 7 Plnění příjmů za období 2018-2022

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Na základě obrázku lze konstatovat, že příjmy schváleného rozpočtu jsou ve všech analyzovaných letech značně nižší než jejich následné plnění ve skutečnosti. V roce 2021 je zaznamenán největší rozdíl mezi schváleným rozpočtem a skutečným plněním obce, a to ve výši 13 438 tis. Kč. Příčinou této situace je především skutečnost, že obec ve schváleném rozpočtu nepočítala s žádnými investičními přijatými transfery, které však následně ve skutečnosti jsou ve výši 6 762 tis. Kč. Větší nárůst je zaregistrován také u neinvestičních přijatých transferů, příjmů z vlastní činnosti, daně z přidané hodnoty a daně z příjmů právnických osob. V roce 2019 a 2020 je také skutečné plnění ve srovnání se schváleným rozpočtem navýšeno, na což měla v roce 2019 vliv především daň z přidané hodnoty a daň z příjmů a v roce 2020 přijaté transfery. Také v roce 2022 jsou schválené příjmy nižší než skutečné příjmy. Navýšení schválených příjmů způsobily hlavně daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob a příjmy z poskytování služeb, výrobků, prací, a to především z lesního hospodářství.

Z důvodu značně nižších příjmů ve schváleném rozpočtu, je porovnáván rozpočet po změnách a skutečné plnění příjmů. V roce 2018 jsou celkové příjmy plněny na úrovni 96,22 %. V roce 2019 je plnění příjmů obce téměř 100 % a činilo 99,55 %. V roce 2020 překročilo plnění 100 % a příjmy jsou plněny ze 101,7 %. V roce 2021 plnění příjmů opět kleslo a dosáhlo 98,55 %. V roce 2022 kleslo plnění příjmů na 97,16 % (Obrázek 7; Monitor, © 2023b).

6.2.3 Struktura výdajů

V rámci této podkapitoly je podrobena analýze struktura výdajů v období let 2018-2022. Nejdříve jsou výdaje posouzeny z hlediska druhového třídění rozpočtové skladby, na jejíž základě jsou příjmy rozděleny na dvě třídy, tj. třída 5 – běžné výdaje a třída 6 – kapitálové výdaje. Poté jsou položky jednotlivých druhů výdajů rozebrány. Následně jsou výdaje zhodnoceny také z odvětvového hlediska rozpočtové skladby, které rozděluje výdaje do šesti skupin.

Běžné výdaje převyšují kapitálové výdaje téměř ve všech letech sledovaného období a tvoří tedy dominantní část celkových výdajů obce. Běžné výdaje v analyzovaných letech mírně kolísají a pohybují se v rozmezí 9 614-11 514 tis. Kč. Představují tedy 47-60% podíl celkových výdajů obce. Běžné výdaje sestávají z platů a pojistného, neinvestičních nákupů a neinvestičních transferů soukromoprávním subjektům, veřejnoprávním subjektům a fyzickým osobám.

Podstatnými složkami běžných výdajů jsou výdaje na platy a obdobné a související výdaje, dále neinvestiční nákupy a neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům. Položka Platy a obdobné a související výdaje zůstávají ve sledovaném období stabilní a jejich průměrná hodnota na celkových běžných výdajích činí 43 %. Neinvestiční nákupy obce se pohybují v rozmezí 3 325-4 467 tis. Kč. Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům jsou tvořeny hlavně neinvestičními příspěvky a transfery zřízenými příspěvkovým organizacím. Průměrná hodnota neinvestičních transferů soukromoprávním subjektům a obyvatelstvu činí 158 tis. Kč (Tabulka 10; Monitor, © 2023b).

Tabulka 10 Skutečné běžné výdaje za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Platy a obdobné a související výdaje	4 575	4 585	4 543	4 823	4 513
Neinvestiční nákupy a související výdaje	4 259	4 467	3 325	3 668	3 908
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	183	222	113	176	229
Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	2 040	2 097	1 531	2 164	2 154
Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	163	143	103	160	111
Náhrady za nezpůsobenou újmu	0	0	0	0	37
Ostatní neinvestiční výdaje	0	0	0	0	0
Běžné výdaje celkem	11 221	11 514	9 614	10 991	10 952

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Kapitálové výdaje v analyzovaných letech kolísají. Skládají se z investičních transferů a investičních nákupů a souvisejících výdajů.

Na základě Tabulky 11 lze konstatovat, že většina kapitálových výdajů je tvořena investičními nákupy a souvisejícími výdaji, jejichž hodnota se pohybuje v rozmezí 4 752-10 594 tis. Kč a představují průměrně 78% podíl na celkových kapitálových příjmech. Investiční nákupy se vztahují na budovy, haly a stavby, stroje, přístroje a zařízení, dopravní prostředky, kulturní předměty a pozemky. Většina výdajů vynaložených na investičních nákupy zahrnovaly nákup budov, hal a staveb.

V roce 2018 je vybudováno víceúčelové hřiště pro Mateřskou a Základní školu Lačnov v hodně 1 554 tis. Kč. Dále je zrekonstruována budova šaten TJ Sokol Lačnov ve výši 1 175 tis. Kč, opravena fasáda a výměny okna na obecní budově s bytovými prostory v hodnotě 434 tis. Kč. V roce 2019 je provedena výstavba chodníků v hodnotě 6 857 tis. Kč a v areálu hřbitova došlo k četným opravám včetně opravy odpadové kanalizace. Dále obec pořídila obec do svého majetku z dopravních prostředků traktorbagr a vykoupila pozemek, který leží u kostela a v budoucnu zde plánuje obec vybudovat odstavnou plochu pro osobní automobily. V roce 2020 obec znovu investovala do oprav chodníků, veřejného osvětlení, rekonstrukce šaten a sociálního zařízení v Základní škole Lačnov. Z dopravních prostředků je v tomto roce pořízen užitkový vůz a z kulturních předmětů prapory. Obec pořídila v roce 2021 dopravní prostředky v hodnotě 857 tis. Kč, mezi něž patřil například traktor a nakladač. V tomto roce jsou také nakoupeny pozemky u kostela, aby se zvýšila kapacita parkovacích míst. Taktéž je odkoupen pozemky u cest, les a nemovitost, která by měla být v budoucnu použita ke zlepšení služeb místní občanské vybavenosti. V roce 2021 proběhla také rekonstrukce a zateplení budovy základní školy v celkové výši 7 258 tis. Kč, která značně navýšila položku Investiční nákupy a související výdaje. V roce 2022 obec odkoupila stavby včetně pozemků za 4 300 tis. Kč. Tento areál má být v budoucnosti zrekonstruován a měl by sloužit k parkování obecní techniky. Dále jsou zakoupeny také lesní pozemky. Obec také vynaložila prostředky na opravu márnice a toalet ve výši 1 336 tis. Kč. V roce 2022 se obec také rozhodla zainvestovat 934 tis. Kč do různých strojů, přístrojů a zařízení. Zakoupila například traktor za 280 tis. Kč, víceúčelový nakladač za 190 tis. Kč, traktorový naviják za 78 tis. Kč, kamerový systém za 52 tis. Kč a další.

V letech 2018, 2019 a 2020 je splátka projektu „Čistá řeka Bečva II.“ obci Lačnov vyměřena na každý rok ve výši 1 961 tis. Kč. Od roku 2021 se však investiční transfery rozpočtům

územní úrovně snížily díky přepočítání splátek o 177 tis. Méně. Poslední splátka tohoto příspěvku by měla odejít v roce 2024 (Tabulka 11; Interní dokumenty obce Lačnov).

Tabulka 11 Skutečné kapitálové výdaje za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Budovy, haly a stavby	5 404	8 016	4 564	9 092	5 258
Stroje, přístroje a zařízení	42	0	0	50	934
Dopravní prostředky	0	618	82	857	0
Kulturní předměty	0	0	66	14	0
Pozemky	2	183	40	581	869
Investiční nákupy a související výdaje	5 448	8 817	4 752	10 594	7 061
Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	1 961	1 961	1 961	1 784	1 784
Investiční transfery	1 961	1 961	1 961	1 784	1 784
Kapitálové výdaje celkem	7 409	10 778	6 713	12 378	8 845

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Rozpočtová skladba rozděluje výdaje také na základě odvětví. **Odvětvové třídění výdajů** obce zobrazuje Tabulka 12. Nejvíce obec investuje do odvětví služby pro fyzické osoby, všeobecná veřejná správa a služby a průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Největší podíl na celkových výdajích, průměrně 50 %, mají služby pro fyzické osoby, které se pohybují na úrovni 6 717-15 422 tis. Kč. Tyto služby zahrnují především výdaje na vzdělávání a školské služby, sport a zájmovou činnost, bytové hospodářství, sběr a svoz odpadů a komunální služby jako např. údržba veřejného osvětlení a další. V roce 2021 se služby pro fyzické osoby více než zdvojnásobily díky velkým výdajům obce do vzdělávání a školských služeb pro první stupeň základních škol ve výši 8 111 tis. Kč. Další podstatnou část výdajů obce představují výdaje vynaložené na průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Jedná se zejména o opravy a údržbu cest a chodníků a odvádění a čištění odpadních vod. Hodnota výdajů tohoto odvětví se pohybuje od 2 377 tis. Kč do 10 381 tis. Kč, přičemž v roce 2019 tvořily největší část celkových výdajů a jejich podíl je 47 % všech výdajů, jelikož v té době jsou v obci provedeny značné opravy chodníků. Značný objem finančních prostředků směřuje obec také do všeobecné veřejné správy a služeb. Tyto výdaje jsou ve sledovaném období stabilní a jejich průměrná hodnota činí cca 3 690 tis. Kč. Mezi tyto výdaje patří odměny zastupitelům, volební výdaje, platy zaměstnanců atd. (Tabulka 12; Monitor, © 2023b).

Tabulka 12 Skutečné výdaje obce dle odvětvového třídění za období 2018-2022

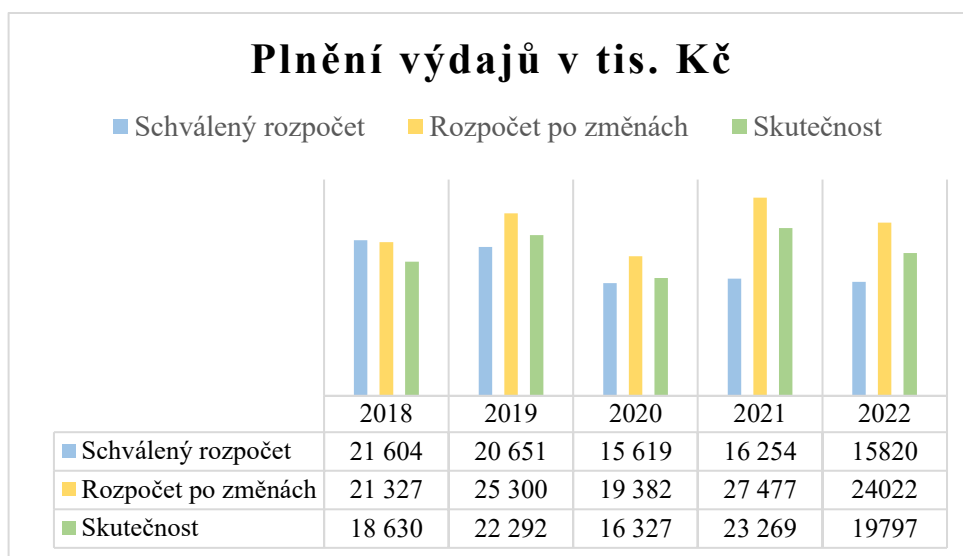
Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	1 791	1 370	894	1 293	1 390
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	3 378	10 381	4 723	2 377	2 068
Služby pro fyzické osoby	9 391	6 717	7 071	15 422	12 314
Sociální věci a politika zaměstnanosti	0	0	10	31	33
Bezpečnost státu a právní ochrana	237	177	217	548	134
Všeobecná veřejná správa a služby	3 833	3 647	3 413	3 699	3 859
Výdaje celkem	18 630	22 292	16 327	23 369	19 797

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

6.2.4 Plnění výdajů

Plnění výdajů za sledované období 2018-2022 znázorňuje Obrázek 8, na kterém je graf spolu s tabulkou popisující plnění výdajů schváleného rozpočtu, rozpočtu po změnách a jejich skutečné plnění obcí.

Obrázek 8 Plnění výdajů za období 2018-2022

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Na základě obrázku 8 lze konstatovat, že i v případě výdajů jsou výdaje schváleného rozpočtu značně nižší než jejich následné skutečné plnění. V roce 2021 je vykázán největší rozdíl mezi schváleným rozpočtem a skutečným plněním obce, a to ve výši 7 015 tis. Kč, na což měla především vliv koupě nemovitosti. V roce 2018 počítala obec s výdaji ve výši 21 604 tis. Kč, které nakonec ve skutečnosti jsou sníženy na 18 630 tis. Kč z důvodu značné

úspory na opravách a udržování obce. V roce 2019 a 2020 jsou skutečné výdaje navýšeny kvůli odkupu pozemků, díky kterým se zvýší počet parkovacích míst u kostela. V roce 2022 jsou skutečné výdaje vyšší než výdaje původně schválené, a to díky prostředkům vloženým do rozvoje nebytového hospodářství.

Stejně jako u příjmů je i v případě výdajů porovnáván rozpočet po změnách se skutečným plněním výdajů. V roce 2018 jsou celkové výdaje plněny na úrovni 87,35 %. V roce 2019 činilo plnění výdajů obce 88,11 %. V roce 2020 plnění výdajů kleslo a dosáhlo hodnoty 84,24 %. V roce 2021 jsou příjmy plněny z 85,05 % a v roce 2022 z 82,41 %. Na rozdíl od příjmů, kdy je žádoucí, aby byl procentuální podíl co nejvyšší, v případě výdajů je tomu naopak. I přesto, že téměř ve všech analyzovaných letech skutečné výdaje přesahovaly výdaje rozpočtové, nepřekročilo plnění výdajů 90 %. (Obrázek 8; Monitor, © 2023b).

6.3 Finanční analýza obce za období 2018-2022

Finanční analýza ve všeobecnosti slouží ke zhodnocení finanční pozice daného subjektu a jako podpora rozhodovacích úloh jeho managementu. Finanční analýza je provedena za roky 2018 až 2022 a data pro účely této analýzy je čerpána z interních dokumentů obce, účetních výkazů obce jako je rozvaha a výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu obce a portálu Ministerstva financí Monitor.

Nejdříve je zhodnocena majetková struktura obce, tedy s jakými aktivy obec hospodáří. Následně je zkoumána finanční struktura obce, která ukáže, jaké zdroje financování používá a upřednostňuje. Zdrojem informací pro tyto analýzy je rozvaha k 31. 12. analyzovaných let 2018, 2019, 2020, 2021 a 2022. Následně jsou využity některé ukazatele finanční analýzy. Jsou vyhodnoceny ukazatele likvidity, dluhové služby, tři monitorující ukazatele a také provozní přebytek. Zde je kromě rozvahy využíváno také výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu a portálu Monitor. Další hodnoty ukazatelů SIMU ve sledovaném období zobrazuje Tabulka 46 a 47, které jsou přidány do Příloh I a II (str. 122-123).

V případě analýzy majetkové a finanční struktury jsou Netto hodnoty majetku uvedené v Tabulkách 13 a 14 zaokrouhleny na tisíce a procentuální hodnoty na jedno desetinné číslo, u hodnot jednotlivých ukazatelů jsou zanechána dvě desetinná místa.

6.3.1 Majetková struktura

Nejdříve je pozornost zaměřena na majetkovou strukturu obce, tedy na aktiva. Celkový majetek je rozdělen na základě rozvahy na dvě části, a to dlouhodobý a oběžný.

Celková aktiva se každým rokem v rámci sledovaného období navyšují. Je tomu tak i v případě dlouhodobého majetku. Dlouhodobý majetek značně přesahuje hodnoty oběžného majetku, a to až několikanásobně. Důvodem je např. výstavba víceúčelového hřiště pro mateřskou a základní školu, rozsáhlá oprava chodníků, rekonstrukce Základní školy Lačnov, kde došlo k četným opravám sociálního zařízení a šaten, elektroinstalace a také zateplení budovy a další. V rámci vertikální analýzy aktiv obce jsou jednotlivé položky vyjádřeny jako procento z celkových aktiv. Lze tedy říci, že dlouhodobý majetek tvoří 86-93 % celkového majetku obce. Největší podíl na této skutečnosti nese dlouhodobý hmotný majetek, který ve všech sledovaných letech nabývá nejvyšších hodnot, každoročně se navyšuje a činí 79-85 % celkového majetku obce. Jedná se především o pozemky, stavby, samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí a nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Hodnoty dlouhodobého nehmotného majetku každý rok mírně klesají. Dlouhodobý finanční majetek zůstává ve všech letech neměnný. Dlouhodobé pohledávky jsou evidovány až v roce 2021.

Pod oběžná aktiva spadají zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Oběžná aktiva dosahují ve všech analyzovaných letech průměrně desetinu všech aktiv, konkrétně 7-14 % celkového majetku. Zásoby v analyzovaných letech zůstávaly ve stejné výši nebo se změnilo jen nepatrně. Nejpodstatnější část oběžných aktiv představují pohledávky, které značně kolísají. Pokles a nárůst je zaznamenán hlavně na účtech Dohadné účty aktivní a Krátkodobé poskytnuté zálohy. Krátkodobý finanční majetek v období od roku 2018 až 2022 vykazoval rostoucí charakter (Tabulka 13).

Tabulka 13 Rozbor aktiv obce za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Dlouhodobý majetek celkem	90 949	96 171	99 288	104 510	107 754
Dlouhodobý nehmotný majetek	546	512	478	444	410
Dlouhodobý hmotný majetek	83 458	88 714	91 865	96 745	100 062
Dlouhodobý finanční majetek	6 945	6 945	6 945	6 945	6 945
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	376	336
Oběžný majetek celkem	7 239	9 311	11 416	17 342	14 931
Zásoby	190	190	249	229	191
Krátkodobé pohledávky	1537	397	2 293	6 296	4 965
Krátkodobý finanční majetek	5 512	8 724	8 874	10 817	9 775
Aktiva celkem	98 188	105 482	110 704	121 852	122 685

Pozn.: Hodnoty netto za běžné období zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Rozvaha obce Lačnov k 31. 12. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; vlastní zpracování)

6.3.2 Finanční struktura

Finanční struktura představuje zdroj krytí majetku, jelikož poskytuje informace o tom, z jakých zdrojů jsou aktiva obce pořízena. Na základě rozvahy jsou tyto zdroje rozděleny na vlastní a cizí. Cizí kapitál je oproti kapitálu vlastnímu ve všech sledovaných letech nepatrný, avšak lze konstatovat, že se obec snaží každým rokem podíl cizího kapitálu mírně zvyšovat, jelikož financování vlastním kapitálem představuje pro obec dražší způsob financování.

Celková pasiva vykazují ve všech sledovaných letech rostoucí charakter. Také v případě vlastního kapitálu hodnoty každoročně narůstají a tvoří nejvýznamnější část pasiv. Vlastní kapitál několikanásobně převyšuje hodnoty cizího kapitálu. Na základě vertikální analýzy pasiv obce, kdy jsou jednotlivé položky vyjádřeny jako procento z celkových pasiv, je možné konstatovat, že vlastní kapitál zaujímá 89-97 % celkových pasiv. Na této skutečnosti se nejvíce podílí položka Jmění účetní jednotky a upravené položky, konkrétně jmění účetní jednotky a transfery poskytnuté na pořízení dlouhodobého majetku. Největší dotace v rámci analyzovaných let je poskytnuta v roce 2021 na rekonstrukci základní školy Ministerstvem pro místní rozvoj ve výši 5 716 914 Kč a v roce 2022 na opravu komunikace Státním fondem dopravní infrastruktury v celkové částce 4 698 681 Kč. Další podstatnou složkou financování obce je výsledek hospodaření, který každoročně mírně roste a zaujímá 14-22 % celkových aktiv. Obec nevytvářela v analyzovaných letech žádné fondy.

Cizí kapitál představují rezervy a dlouhodobé a krátkodobé závazky. Cizí kapitál dosahuje v období let 2018-2022 nanejvýš desetinu celkových pasiv, konkrétně 2-11 % celkových zdrojů krytí majetku. Obec ve sledovaném období neevidovala žádné rezervy. Jak dokazuje Tabulka 14, obec ve všech letech upřednostňuje krátkodobé závazky před dlouhodobými. Dlouhodobé závazky jsou v prvním roce sledovaného období nulové, avšak to se změnilo v roce 2019, kdy obec vzala dlouhodobý úvěr v hodnotě 3 000 tis. Kč, který za následující tři roky zvládla podstatně snížit a zcela doplatit. Naproti tomu krátkodobé závazky se každoročně navyšují až do roku 2021. Jejich hodnota v analyzovaných letech vystoupala z 2 395 tis. Kč na 11 962 tis. Kč. Následně v roce 2022 poklesly o 5 319 tis. Kč. Krátkodobé závazky zaujímaly v letech 2019, 2020, 2021 a 2022 větší část cizího kapitálu, než v letech

2018, kdy se jejich podíl pohyboval na úrovni cca 2 %. Významnou složkou krátkodobých závazků představují krátkodobé přijaté zálohy na transfery (Tabulka 14).

Tabulka 14 Rozbor pasiv obce za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Vlastní kapitál celkem	95 794	96 560	101 929	108 893	116 042
Jmění účetní jednotky a upravující položky	81 446	80 412	82 059	85 799	88 771
Fondy účetní jednotky	0	0	0	0	0
Výsledek hospodaření	14 348	16 148	19 870	23 094	27 270
Cizí kapitál celkem	2 395	8 923	8 776	12 958	6 643
Rezervy	0	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	0	3 000	1 998	996	0
Krátkodobé závazky	2 395	5 923	6 778	11 962	6 643
Pasiva celkem	98 189	105 483	110 705	121 851	122 685

Pozn.: Hodnoty netto za běžné období zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Rozvaha obce Lačnov k 31. 12. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; vlastní zpracování)

6.3.3 Ukazatele likvidity

Likvidita zobrazuje schopnost subjektu splácet své závazky. Jsou brány v potaz tři stupně likvidity. Likvidita III. stupně neboli běžná (celková) likvidita se definuje jako podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků a neměla by nabývat nižší hodnoty než 1, aby byla obec schopna dostát svým závazkům. Likvidita II. stupně, tzv. pohotová likvidita, která je podílem krátkodobých pohledávek s krátkodobým finančním majetkem a krátkodobých cizích zdrojů. Hodnoty této likvidity by se měly ideálně pohybovat v rozmezí 1 – 1,5. Poslední je likvidita I. stupně, tedy likvidita peněžní (okamžitá), která je určena jako podíl krátkodobého finančního majetku a krátkodobých cizích zdrojů, přičemž její optimální hodnoty jsou v rozmezí 0,2 – 0,5. V případě obcí je však potřeba brát doporučené hodnoty s rezervou. I když obec dosahuje přiměřeně vyšší likviditu, nejedná se obecně hned o chybu v hospodaření. Pokud by obec měla dlouhodobě vysokou likviditu a zároveň neshromažďovala finanční prostředky na investiční akci, lze následně doporučit lepší využití peněžních prostředků (Knápková, 2017, s. 93-95).

Tabulka 15 Likvidita za období 2018-2022

Likvidita	2018	2019	2020	2021	2022
Běžná (celková)	3,02	1,57	1,68	1,45	2,14
Pohotová	2,94	1,54	1,65	1,43	2,21
Peněžní (okamžitá)	2,30	1,47	1,31	0,90	1,43

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Zdroj: (Rozvaha obce k 31. 12. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; vlastní zpracování)

Vypočítané hodnoty jednotlivých stupňů likvidity zobrazuje Tabulka 15. V roce 2021 hodnota běžné likvidity nedosahovala doporučené spodní hranice z důvodu zvýšených krátkodobých závazků kvůli přijatým zálohám na transfery. Avšak běžná hodnota v roce 2021 nabývá hodnoty vyšší než 1, takže je stále schopná uhradit své krátkodobé závazky ze svých oběžných aktiv, pokud by tak musela učinit okamžitě. Naproti tomu v roce 2018, kdy je vypočítána hodnota běžné likvidity 3,02, je doporučená hodnota značně překročena. Ve sledovaných letech 2019, 2020 a 2022 se běžná likvidita pohybovala v doporučeném rozmezí, což znamená, že je obec Lačnov dostatečně likvidní a je způsobilá dostát svým závazkům.

Hodnoty pohotové likvidity v období let 2018-2022 buď převýšily doporučenou horní hranici nebo se nacházely rozmezí 1 – 1,5. To je zapříčiněno především vyšší hodnotou pohledávek a krátkodobého finančního majetku a nižší hodnotou krátkodobých závazků.

V případě peněžní likvidity je optimální rozmezí 0,2 – 0,5 překročeno ve všech analyzovaných letech, přičemž nejvyšší hodnoty je dosaženo v roce 2018, jelikož krátkodobé závazky nabývaly značně nižších hodnot než krátkodobý finanční majetek.

Na základě údajů v tabulce lze konstatovat, že je obec v období 2018-2022 schopna splácet krátkodobé závazky ze svého oběžného majetku (Tabulka 15).

6.3.4 Ukazatel dluhové služby

Ukazatel dluhové služby je určen podílem dluhové služby tvořené určitými výdaji na dluhové základně skládající se z celkových příjmů. Tento podíl by neměl přesáhnout 30 %. Pro výpočet dluhové základny je potřeba znát daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Při výpočtu dluhové služby se počítá s úroky, splátkami jistin a dluhopisů a splátkami leasingu. Následně jsou poděleny hodnoty dluhové služby dluhovou základnou, výsledek je převeden na procenta a je získán ukazatel dluhové služby (MFČR, 2018).

Tabulka 16 Ukazatel dluhové služby za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Úroky	0	2	52	31	11
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	0	0	1 002	1 002	996
Dluhová služba	0	2	1 054	1 033	1 007
Celkové příjmy (po konsolidaci)	17 510	22 487	17 487	26 320	19 754
Dluhová základna	17 510	22 487	17 487	26 320	19 754
Ukazatel dluhové služby	0 %	0,01 %	6,03 %	3,92 %	5,10 %

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Interní dokumenty obce Lačnov; vlastní zpracování)

Tabulka 16 zobrazuje vývoj ukazatele dluhové služby v letech 2018-2022. Ukazatel dluhové služby se ve všech sledovaných obdobích pohyboval pod hranicí 30 % a dokonce se k ní ani zdaleka nepřiblížil. Obec tedy neměla problém se splácením půjčených prostředků díky svým příjmům. Nejnižších hodnot nabyl ukazatel dluhové služby v 2018 a 2019, přičemž v roce 2018 je ukazatel nulový, jelikož obec neměla vzatý žádný úvěr, tudíž nemusela platit žádné úroky ani splátky. V roce 2020 začala obec splácet dlouhodobý úvěr, který si vzala v roce 2019. V důsledku toho dosáhl ukazatel dluhové služby nejvyšší hodnoty v rámci analyzovaných let, a to 6,03 %. Dluhová služba ve výši 1 054 tis. Kč je převážně tvořena splátkou úvěru v hodnotě 1 002 tis. Kč (Tabulka 16).

6.3.5 Monitorující ukazatele

Monitoring hospodaření obcí se zaměřuje na její zadlužení a hospodaření s veřejnými prostředky, které jí byly uloženy. Soustava informativních a monitorujících ukazatelů zahrnuje tři monitorující ukazatele, které popisuje v období let 2018-2022 Tabulka 17. Jedná se o pravidlo rozpočtové odpovědnosti, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková (běžná) likvidita.

Pravidlo rozpočtové odpovědnosti představuje procentuální podíl dluhu k průměru příjmů za předešlé čtyři roky. Hodnota tohoto ukazatele by neměla přesáhnout 60 %. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, který by neměl činit více jako 25 %, zobrazuje míru zadlužení majetku obce. To znamená, jaký podíl aktiv je kryt cizími zdroji. Celková likvidita popisuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků a její hodnota by neměla být nižší než 1, protože v takovém případě se obec stává platebně neschopnou (MFČR, 2018).

Tabulka 17 Monitorující ukazatele za období 2018-2022

Monitorující ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	0 %	17,11 %	11,03 %	4,75 %	0 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	1,77 %	6,10 %	5,57 %	7,54 %	3,68 %
Celková (běžná) likvidita	3,02	1,57	1,68	1,45	2,14

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na setiny.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Hodnoty ukazatele pravidlo rozpočtové odpovědnosti se ve všech analyzovaných letech ani zdaleka neblíží hraniční hodnotě 60 %. Nejvyššího podílu 17,11 % obec dosahuje v roce

2019, protože si vzala úvěr. V dalších letech se procentuální podíl dále nenavýšuje, ale naopak podstatně snižuje, protože obec zvládá svůj dluh postupně splácet.

Ani v případě podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům se obec nepotýká s problémy a výsledné hodnoty nepřekračují v období let 2018-2022 mezní hodnotu 25 %. Hodnoty meziročně kolísají a pohybují se v rozmezí 1,77 – 7,54 %. Pro srovnání všech analyzovaných let jsou pro výpočet použita celková aktiva brutto za běžné období.

Poslední monitorující ukazatel je celková likvidita. Jak už bylo ukázáno v kapitole 6.3.3 ukazatele likvidity, ve všech sledovaných letech se hodnoty celkové likvidity pohybují nad hodnotou 1, tzn. obec je schopná splatit své krátkodobé závazky.

Tyto tři monitorující ukazatele tedy nepoukazují v případě obce Lačnov na eventuelní riziko hospodářských problémů, ale naopak ukazují, že obec je v dobré finanční situaci (Tabulka 17).

6.3.6 Ukazatel autarkie

Pomocí ukazatele autarkie lze zjistit, zda je obec soběstačná. Udává se zpravidla v procentech. Je dána podílem výnosů a nákladů z hlavní. Pokud je tento poměr vyšší než 100 %, znamená to, že obec dokáže svými výnosy pokrýt své náklady z hlavní činnosti (Otrusinová, 2011, s. 112).

Na základě tabulky lze konstatovat, obec je soběstačná v období let 2019 až 2022. V roce 2018 obec nedokázala pokrýt své náklady pomocí získaných výnosů. Největší soběstačnosti je dosaženo v roce 2020, kdy se hodnota ukazatele pohybuje na úrovni téměř 127 % (Tabulka 18).

Tabulka 18 Ukazatel autarkie za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Výnosy z hlavní činnosti	10 700	17 179	17 742	20 917	21 374
Náklady na hlavní činnost	14 505	15 379	14 021	17 693	17 197
Autarkie	73,77 %	111,70 %	126,54 %	118,22 %	124,29 %

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

6.3.7 Provozní přebytek

Provozní přebytek představuje rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů. Výsledek tohoto rozdílu následně odhalí, zda obci vystačí běžné příjmy na pokrytí běžných výdajů. Kladná

hodnota rozdílu značí, že převažují běžné příjmy a vzniká obci přebytek běžné části rozpočtu, naproti tomu záporná hodnota znamená pro obec schodek rozpočtu.

Z příložené tabulky 18, zobrazující výpočet ukazatele provozního přebytku, lze vidět, že je obec ve všech analyzovaných letech schopna pokrýt ze svých běžných příjmů své běžné výdaje. Obec tedy vykazuje přebytek běžné části rozpočtu, který se každým rokem navyšuje. V roce 2022 činil přebytek dokonce 8 2471 tis. Kč, jelikož běžné příjmy oproti předchozím obdobím vzrostly, zatímco běžné výdaje klesly (Tabulka 19).

Tabulka 19 Provozní přebytek obce za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	12 990	13 889	12 857	14 153	16 676
Nedaňové příjmy	1 534	1 661	1 597	3 583	2 232
Neinvestiční přijaté transfery	744	1 050	1 975	1 456	515
Běžné příjmy	15 628	16 600	16 429	19 192	19 423
Běžné výdaje	11 221	11 514	9 614	10 991	10 952
Provozní přebytek	4 407	5 086	6 815	8 201	8 471

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Pro srovnání je pozornost soustředěna také na kapitálovou část rozpočtu obce, kterou zobrazuje Tabulka 20. Na rozdíl od běžné části rozpočtu, kdy obec dosahovala ve všech sledovaných letech přebytek, v případě kapitálové části rozpočtu je zaznamenán v každém analyzovaném roku schodek. Obec má poměrně nízké kapitálové příjmy, a i přes značně vysoké investiční přijaté dotace nevystačí tyto finance na pokrytí kapitálových výdajů, které jsou z velké části tvořeny investicemi na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. V roce 2022 je zaznamenán nejvyšší schodek kapitálového rozpočtu. Investiční přijaté dotace jsou v tomto roce nulové a samotné kapitálové příjmy nejsou dostatečně vysoké, aby pokryly kapitálové výdaje (Tabulka 20).

Tabulka 20 Přebytek kapitálové části rozpočtu obce za období 2018-2022

Položka v tis. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitálové příjmy	12	419	100	367	331
Investiční přijaté dotace	2 230	5 468	957	6 762	0
Kapitálové příjmy včetně dotací	2 242	5 887	1 057	7 129	331
Kapitálové výdaje	7 409	10 778	6 713	12 378	8 845
Přebytek kapitálové části rozpočtu	-5 167	-4 891	-5 656	-5 249	-8 514

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

6.4 Rekapitulace hospodaření za období 2018-2022

Daňové příjmy tvoří ve sledovaném období hlavní příjem obce. Představují více než 50 % celkových příjmů a jejich hodnoty se pohybují v rozmezí 12 857-16 676 tis. Kč. Téměř ve všech letech jsou rostoucího charakteru. Výjimkou je pouze rok 2020, kdy je zaznamenán pokles daňových příjmů ve srovnání s předchozím rokem o 1 000 tis. Kč. Zásadní část daňových příjmů představují pro obec daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů a daň z přidané hodnoty. Nedaňové příjmy představují 7-14 % celkových příjmů obce Lačnov. Největší část nedaňových příjmů je tvořena příjmy z poskytování služeb a výrobků a příjmy z pronájmu nemovitých věcí jako jsou obecní bytové prostory a kulturní sál. V případě kapitálových příjmů obce se jedná o příjmy nahodilého charakteru a ve sledovaném období tvoří nejmenší část celkových příjmů, pouze 0,1-1,9% podíl. Přijaté transfery představují další významnou část celkových příjmů obce. Jejich podíl se pohybuje v rozmezí 3-31 % celkových příjmů. Investiční přijaté transfery zaujímají v jednotlivých analyzovaných letech 75%, 84%, 33%, 82% a 0% podíl na celkových přijatých transferech. Největší dotace poskytnutá za sledovaný časový horizont se vztahovala na rekonstrukci sociálního zařízení a zateplení budovy Základní školy Lačnov. Dotace je získána v roce 2021 od Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 5 717 tis. Kč. Nejvíce neinvestičních i investičních transferů získala obec ze státního rozpočtu. Lze konstatovat, že stálými příjmy obce jsou daňové a nedaňové příjmy a přijaté transfery.

Běžné výdaje tvoří 47-60% podíl celkových výdajů obce a jsou tedy téměř ve všech sledovaných letech většinou částí celkových výdajů obce. Podstatnými složkami běžných výdajů jsou platy, odměny a pojistné, dále neinvestiční nákupy a neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům. Kapitálové výdaje jsou kolísavého charakteru. Většina kapitálových výdajů je tvořena investičními nákupy a souvisejícími výdaji.

Obec Lačnov využívá ke svému hospodaření primárně dlouhodobý majetek, který tvoří 86-93 % celkového majetku obce a několikanásobně převyšuje hodnoty oběžného majetku. Jedná se především o pozemky, stavby a hmotné movité věci. Pod oběžná aktiva spadají zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Vlastní kapitál je ve srovnání s cizím kapitálem podstatně vyšší ve všech sledovaných letech. Zaujímá 89-97 % celkových pasiv a nejdůležitější položkou vlastního kapitálu je jmění účetní jednotky. Cizí kapitál představují rezervy a dlouhodobé a krátkodobé závazky. Obec ve všech letech využívá především krátkodobé závazky.

Na základě vypočítaných jednotlivých stupňů likvidity lze konstatovat, že je obec Lačnov dostatečně likvidní a v období 2018-2022 je schopna splácet krátkodobé závazky ze svého oběžného majetku. Hodnoty likvidity buď převýšily doporučovanou horní hranici nebo se pohybovaly v doporučeném rozmezí. To je způsobeno především vyšší hodnotou pohledávek a krátkodobého finančního majetku a nižší hodnotou krátkodobých závazků. Ukazatel dluhové služby se ve sledovaném časovém horizontu pohyboval podstatně níže, než je stanovena jeho 30% mezní hranice. Tento ukazatel dosáhl nejvyšší hodnoty (6,03 %) v roce 2020, kdy obec začala splácet dlouhodobý úvěr, který si vzala v roce 2019. Obec tedy neměla problém se splácením půjčených prostředků díky svým příjmům. Hodnoty monitorujícího ukazatele pravidlo rozpočtové odpovědnosti se ve všech analyzovaných letech ani zdaleka neblíží hraniční hodnotě 60 %. Podíl cizích aktiv k celkovým aktivům zaujímá 1,77-7,54 % a obec tím pádem nepřesahuje mezní hodnotu 25 %. Celková likvidita dosahuje ve všech letech hodnoty vyšší než 1. Obec je tedy schopná splatit své krátkodobé závazky. Provozní přebytek potvrdil, že je obec ve sledovaném období schopna pokrýt ze svých běžných příjmů své běžné výdaje a vykazuje přebytek běžné části rozpočtu. Ukazatel autarkie se pohybuje v období od roku 2019 do roku 2022 nad úrovní 100 %, což znamená, že je obec soběstačná dokáže pokrýt své náklady z hlavní činnosti pomocí získaných výnosů z hlavní činnosti. Vybrané ukazatele tedy neupozorňují na rizikové hospodaření obce Lačnov, ale naopak ukazují, že obec je v dobré finanční situaci (Kapitola 6.2 a 6.3).

6.5 Analýza schváleného rozpočtu na rok 2023

Na počátku ledna 2023 obec Lačnov zveřejnila schválený návrh rozpočtu na rok 2023, který je v tomto roce odsouhlasen jako vyrovnaný, tedy bez použití třídy 8 - Financování. Celkové příjmy a výdaje jsou tudíž předpokládány ve stejné výši, a to 18 126 tis. Kč.

Tabulka 21 poskytuje srovnání schváleného rozpočtu v roce 2023 se schválenými rozpočty z minulých let. Daňové příjmy jsou přidělovány do obecní rozpočtu na základě rozpočtového určení daní. V porovnání s předchozím rokem daňové příjmy v roce 2023 vzrostly díky změně procentuálního podílu obcí na dani z přidané hodnoty a na daních z příjmů. Mezi nedaňové příjmy jsou zahrnuty především pronájmy nebytových a bytových prostor, příjmy z lesního hospodářství a příjmy za poskytované služby. V případě těchto příjmů také došlo k navýšení, jelikož obec zvýšila pronájmy svých prostor o inflaci. Kapitálové příjmy se mírně snížily. Obec počítá s prodejem pozemku. Přijaté transfery sestávají pouze z neinvestičních přijatých transferů plynoucích ze státního rozpočtu. Běžné výdaje jsou

oproti předchozímu roku vyšší a opět zahrnují péči o majetek obce, údržbu k zajištění provozu státní správy, nákupu zboží a další. V rozpočtu jsou vyčísleny také kapitálové výdaje ve výši 6 194 tis. Kč, které by měly být vynaloženy na pořízení nového a obnovu starého majetku, jako např. zařízení, nemovitosti, jejich případné technické zhodnocení, zpracování architektonických návrhů. Částka 100 tis. Kč je vyhrazena na nákup pozemku a částka na 4 310 tis. Kč na revitalizaci staré tribuny u fotbalového hřiště, která je ve špatném stavu. Zatím je zpracováván projekt a není ještě určeno, jakým způsobem bude investice financována. V tomto roce bude muset obec uhradit také další splátka projektu „Čistá řeka Bečva II.“ ve výši 1 784 tis. Kč. Saldo příjmů a výdajů je vykázáno jako nulové, jelikož je rozpočet schválen jako vyrovnaný (Interní dokumenty obce Lačnov; Tabulka 21).

Na základě poznatků je však nutné poznamenat, že schválené plnění příjmů je ve všech předchozích letech podstatně nižší než jejich následné skutečné plnění. Lze tedy předpokládat, že se tato skutečnost bude opakovat i v roce 2023.

Tabulka 21 zobrazuje také výsledky ukazatele dluhové služby a provozní přebytek v letech 2018-2023. Pro výpočet jsou použity ve všech letech hodnoty příjmů a výdajů ze schválených rozpočtů, tudíž jsou hodnoty těchto ukazatelů jenom přibližné. Ukazatel dluhové služby je v roce 2023 nulový, jelikož poslední splátka úvěru je uhrazena na konci roku 2022. Provozní přebytek je nejvyšší za celé sledované období a v roce 2023 činí 6 139 tis. Kč (Interní dokumenty obce Lačnov; Tabulka 21).

Tabulka 21 Schválené rozpočty obce Lačnov za období 2018-2023

Položka v tis. Kč	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Daňové příjmy	15 433	12 117	11 474	12 401	12 964	13 201
Nedaňové příjmy	2 268	1 309	1 157	956	1 119	2 753
Kapitálové příjmy	55	60	27	12	0	0
Přijaté transfery	370	228	224	284	6 170	300
Příjmy celkem	18 126	13 714	12 882	13 654	20 253	16 254
Běžné výdaje	11 932	10 376	10 055	9 781	11 330	17 933
Kapitálové výdaje	6 194	5 444	6 199	5 839	9 321	3 671
Výdaje celkem	18 126	15 820	16 254	15 619	20 651	21 604
Saldo příjmů a výdajů	0	-2 106	-3 372	-1 965	-398	-5 350
Změna stavu bankovních účtů	0	3 108	4 375	2 968	398	5 350
Dlouhodobé, přijaté půjčené prostředky	0	0	0	0	0	0

Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	-1 002	-1 002	-1 002	0	0
Operace z peněžních účtů organizace nemající charakter příjmů a výdajů vládního sektoru	0	0	0	0	0	0
Financování	0	2 106	3 372	1 965	398	5 350
Dluhová služba	0	1 005	1 067	1 012	0	0
Dluhová základna	18 126	13 714	12 882	13 654	20 253	16 254
Ukazatel dluhové služby v %	0	7,33 %	8,28 %	7,41 %	0	0
Běžné příjmy	18 071	13 654	12 855	13 641	14 481	16 152
Běžné výdaje	11 932	10 376	10 055	9 781	11 330	17 933
Provozní přebytek	6 139	3 278	2 800	3 860	3 151	-1 781

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Interní dokumenty obce Lačnov; Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

7 POSOUZENÍ STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU SESTAVOVÁNÍ STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU

Dne 11. 12. 2020 byl schválen zastupitelstvem obce střednědobý výhled rozpočtu na roky 2022–2025. Výhled byl tedy sestaven na období čtyř let. Na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obec splňuje podmínku sestavení střednědobého výhledu rozpočtu alespoň na 2 roky následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Zastupitelstvo neschvaluje střednědobý výhled každoročně. Na sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce se podílí finanční výbor zastupitelstva a zaměstnanci obecního úřadu (Kapitola 3.1).

Dokument Střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na roky 2022-2025 sestává ze dvou částí, a to z tabulky a komentáře. Údaje z tabulky jsou promítnuty do Tabulky 22, která zobrazuje počáteční stav peněžních prostředků k počátku roku, příjmy a výdaje na základě druhového členění dle rozpočtové skladby, celkové příjmy a výdaje, splátky dlouhodobého úvěru, hotovost běžného roku a hotovost na konci roku. Hodnoty těchto jednotlivých položek jsou uvedeny vždy pro roky 2021-2025. V rámci komentáře je popsáno, z čeho střednědobý výhled rozpočtu vychází a dále je ke každé třídě příjmů a výdajů připojen krátký popis k předpokládanému vývoji dané třídy v letech 2022-2025 (Obec Lačnov, © 2022c).

Tabulka 22 Stávající střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na období 2022-2025
v tis. Kč

č. ř.		2021	2022	2023	2024	2025	
A	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	8 425	6 432	4 519	3 334	2 836	
Příjmy							
1	Třída 1	Daňové příjmy	11 646	11 880	12 030	12 550	12 800
2	Třída 2	Nedaňové příjmy	1 248	1 289	1 300	1 327	1 325
3	Třída 3	Kapitálové příjmy	15	15	15	15	10
4	Třída 4	Přijaté dotace	2 300	1 320	320	300	300
		Příjmy	15 209	14 504	13 665	14 192	14 435
P		Příjmy celkem	15 209	14 504	13 665	14 192	14 435
Výdaje							
1	Třída 5	Běžné výdaje	12 150	13 130	12 850	13 190	11 550
2	Třída 6	Kapitálové výdaje	4 050	2 285	2 000	1 500	1 200
3	Třída 7	Ostatní výdaje	0	0	0	0	0
		Výdaje	16 200	15 415	14 850	14 690	12 750
		Splátka dlouhodobého úvěru	1 002	1 002	0	0	0
V		Výdaje celkem	17 202	16 417	14 850	14 690	12 750

D	P-V	Hotovost běžného roku	-1 993	-1 913	0	-498	1 685
E	A+D	Hotovost na konci roku	6 432	4 519	3 334	2 836	4 521

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Obec Lačnov, © 2022c; vlastní zpracování)

Při sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov na roky 2022-2025 vycházela obec z:

- rozpočtu na rok 2020 a jeho plnění k 31.10.2020;
- skutečného vývoje příjmů a výdajů v předchozích letech a z očekávané skutečnosti roku 2020;
- vývoje hlavních makroekonomických indikátorů české ekonomiky a jejich predikce, které zpracovává Ministerstvo financí (Obec Lačnov, © 2022c);
- kalkulačky RUD, kterou zpracovala společnost CRIF – Czech Credit Bureau, a.s.. Pomocí této kalkulačky si obce můžou spočítat odhadovanou výši svých daňových příjmů (Svaz měst a obcí České republiky, © 1995-2023).

Střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov je založen na následujících faktech:

- V současné době není očekáván nárůst daňových příjmů ze sdílených daní.
- Výše příjmů z místních poplatků, správních poplatků a daně z nemovitostí je v daném období určena téměř v neměnné výši.
- V případě nedaňových příjmů také není očekáván nárůst peněžních prostředků.
- Obec plánuje pouze odkup pozemků.
- V rámci přijatých transferů také není očekáván nárůst.
- Do konce roku 2022 dojde k úplnému splacení úvěru od České spořitelny, a.s..
- Kapitálové výdaje se soustřeďují na modernizaci a rozšíření obecní infrastruktury (Obec Lačnov, © 2022c).

Obec Lačnov aktualizuje střednědobý výhled v případě výrazných změn, nově vzatého úvěru nebo nových větších investičních výdajů, které nebyly do střednědobého výhledu rozpočtu předtím zahrnuty. Od jeho schválení v roce 2020 nebyly ve střednědobém výhledu rozpočtu provedeny žádné změny. Střednědobý výhled rozpočtu obce je zpracováván, jak ukládá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a obsahuje zákonem vyžadované položky, nejsou z něj však patrné záměry obce. Jednotlivé položky

střednědobého výhledu rozpočtu obce by mohly být detailnější a přesnější. Ve střednědobém výhledu také není zakomponována změna procentních podílů každé obce na výnosech sdílených daní, která vešla v platnost v roce 2022 vyhláškou č. 249/2022 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů (Kapitola 6.2.1). Obec by se rovněž měla vyvarovat plánování nedostatečných příjmů na pokrytí svých výdajů. Mohlo by tak dojít k nedostatku finančních prostředků a obec by byla nucena hledat další zdroje financování. Obec by měla taktéž zahrnout do svého střednědobého výhledu neplánované nebo neočekávané výdaje, jako jsou náklady na opravy infrastruktury nebo nouzové situace, aby mohla případně předejít neočekávaným finančním problémům. Střednědobý výhled rozpočtu obce tedy není pro obec tak účinným a funkčním nástrojem, jak by mohl být a spíše se jedná pouze o formální záležitost vyžadovanou zákonem.

8 INVESTIČNÍ AKCE V LETECH 2023-2025

U investičních akcí panuje u obcí zpravidla nejistota, zda budou tyto akce spolufinancovány prostřednictvím zapojení cizích zdrojů v podobě dotací nebo zda bude zapotřebí, aby si obec vzala úvěr. Tato kapitola přibližuje jednotlivé zvažované investiční projekty a také způsob, jakým by chtěla projekt financovat.

Obec Lačnov nezpracovává program obnovy obce ani investiční plán. Kapitálové investice jsou prováděny dle nutnosti a dostupnosti obecních finančních prostředků, případně možnosti využití nějaké dotace. V následujících letech uvažuje starosta spolu se zastupitelstvem o několika investičních akcích. Zatím jsou všechny investiční akce v řešení, není tedy známé přesné vyčíslení jednotlivých projektů ani jejich přesné financování. V Tabulce 23 jsou tyto plány vypsány a zároveň jsou u nich uvedeny odhadované celkové náklady a rok, kdy by se akce mohly konat.

V roce 2023 by měl být realizován projekt, kdy by měly vzniknout v ovocném sadu u Základní školy Lačnov **venkovní učebny**. Tyto učebny by měly přinést zlepšení psychického a fyzického zdraví, jelikož může žákům poskytnout příležitost k pohybu, čerstvému vzduchu, uklidňující a příjemné prostředí, což může pomoci snížit stres a zlepšit náladu. Venkovní učebna může být pro mnoho žáků méně formálním prostředím, což může vést k větší motivaci k učení a k lepšímu sociálnímu vývoji a komunikaci. V rámci tohoto projektu by bylo opraveno také **sociální zařízení** nacházející v tomto areálu. Cena této akce je odhadována na 5 000 tis. Kč, přičemž by obec mohla získat dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj z Integrovaného regionálního operačního programu, která by mohla pokrýt až 90 % nákladů. Zbýlé náklady asi 500 tis. Kč by bylo uhrazeno z rozpočtu obce.

V roce 2024 by měla proběhnout výstavba nových **chodníků** směrem od kostela až po křižovatku, což je asi 500 m, jelikož je tato trasa chodci značně využívána a je pro ně poměrně nebezpečná. Od křižovatky by následně měly být revitalizovány chodníky cca 350 m až po konec obývané části obce Lačnov směrem na Horní Lideč, neboť chodníky jsou ve velmi špatném stavu. Tato investice by mohla vyjít asi na 9 000 tis. Kč. Obec by chtěla požádat o dotaci Státní fond dopravní infrastruktury, kterou by případně mohlo být uhrazeno až 85 % nákladů a obec by ze svého rozpočtu doplatila 1 350 tis. Kč.

Spolu s výstavbou a revitalizací chodníků by měla probíhat **oprava křižovatky a mostu**, jejíž náklady by mohly být přibližně 2 500 tis. Kč. Obec by mohla získat na tuto činnost dotaci ze Zlínského kraje, která by zafinancovala 70 % nákladů, tím pádem by obci chybělo

uhradit asi 750 tis. Kč ze svého rozpočtu. Případně by obec využila výhodnější dotaci, kdyby se naskytla možnost.

V roce 2024 se zvažuje přeměna budovy u autobusové zastávky „Lačnov, točna“ na **bytové jednotky**. Tato budova v minulosti sloužila jako nocovna pro řidiče autobusů, ale nyní už dlouho není řidiči využívána. Poptávka po bydlení v obci stále roste, z tohoto důvodu by zde měly být tedy vybudovány tři byty. Odhadovaná cena projektu se pohybuje asi okolo 6 500 tis. Kč, přičemž by obec mohla získat dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj, která by pokryla 80 % nákladů a obec by uhradila ze svého provozního přebytku asi 1 300 tis. Kč. Kdyby nevyšla tato možnost, mohla by obec využít od Ministerstva pro místní rozvoj dotaci, která by pokryla 50 % nákladů a na zbylých 50 % by ministerstvo poskytlo bezúročný úvěr.

V roce 2025 zamýšlí obec svou největší investici, a to výstavbu **kulturního domu** o kapacitě asi pro 150 lidí. Na stavbu kulturního domu by mohla být použita dotace od Ministerstva pro místní rozvoj z Integrovaného regionálního operačního programu, kterou by mohlo být zapláceno až 90 % vynaložených nákladů. Zbývající náklady asi 3 000 tis. Kč by byly spláceny pomocí úvěru (Konzultace se starostou obce Lačnov; Tabulka 23).

Tabulka 23 Investiční akce v letech 2023-2025

Investiční akce v tis. Kč	2023	2024	2025
Venkovní učebny a sociální zařízení u školy	5 000		
Chodníky		9 000	
Revitalizace křižovatky a mostu		2 500	
Vznik bytových jednotek		6 500	
Kulturní dům			30 000
Celkem	5 000	18 000	30 000

Zdroj: (Konzultace se starostou obce Lačnov; vlastní zpracování)

9 STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED ROZPOČTU OBCE LAČNOV NA ROKY 2024 A 2025

V rámci této kapitoly je sestaven střednědobý výhled obce Lačnov na roky 2024-2025. Výhled je zpracován ve dvou variantách, přičemž ve variantě 1 nejsou zohledněny navrhované investiční akce, naproti tomu ve variantě 2, která vychází z varianty 1, jsou zapracovány i zvažované investiční projekty. V případě, že si obec není jistá, zda se má v daném roce investičnímu projektu věnovat, může zpracovat více variant střednědobého výhledu. Získá tak přehled o možném budoucím vývoji hospodaření obce a zjistí jaký vliv na něj mají investiční akce. Obec pak může snadněji určit, jakým směrem se bude ubírat a jaké kroky je třeba podniknout pro dosažení svých cílů.

K vypracování nového střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov jsou využity informace zjištěné při zhotovení finanční analýzy a analýzy rozpočtů v letech 2018-2022. Dále vychází sestavení výhledu ze stanovených nahodilých příjmů a výdajů, střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2024 a 2025, rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2023 až 2025 a konzultace se starostou obce.

Střednědobý výhled rozpočtu obsahuje i rok 2023, poněvadž schválený rozpočet na rok 2023 a zvažované investiční akce jsou výchozí pro nadcházející roky. Jednotlivá data výhledu jsou uvedena v tisících Kč a procentuální hodnoty jsou zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

9.1 Varianta 1 bez nových investičních projektů

Střednědobý výhled rozpočtu je sestaven ve variantě 1, ve které nejsou zahrnuty zamýšlené investiční akce. Tento výhled tedy může být pro obec základem pro zhodnocení eventuálních investičních projektů.

9.1.1 Příjmy

Nejdříve jsou vybrány položky daňových a nedaňových příjmů, které jsou nepravidelné a nejisté a jsou závislé na konkrétních událostech nebo podmínkách. Tyto příjmy nahodilého charakteru jsou zobrazeny v Tabulce 23 a jejich výše je odvozena ze zpracované analýzy, průměrné výše a frekvence výskytu. Mezi nahodilé příjmy jsou zařazeny výše odvodů za odnětí zemědělské půdy, poplatků za užívání veřejného prostranství, správní poplatky, přijaté sankční platby a vratky transferů, příjmy z pronájmu movitých věcí, přijaté neinvestiční dary a příjem z pojistných plnění. Všechny tyto položky vychází z jejich průměrné výše za období 2018-2022. Výjimkou je jenom příjem z pojistných plnění, jehož

hodnota je nulová, jelikož v minulosti se v obci nevyskytly žádné významné pojistné události a je pravděpodobné, že v příštích letech k takovým událostem nedojde (Tabulka 24).

Tabulka 24 Varianta 1 - Předpoklad nahodilých příjmů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Odvody za odnětí zemědělské půdy	1	1	1
Poplatek za užívání veřejného prostranství	3	3	3
Správní poplatky	10	10	10
Příjmy z pronájmu nebo pachtu movitých věcí	3	3	3
Přijaté sankční platby a vratky transferů	5	5	5
Přijaté peněžité neinvestiční dary	2	2	2
Příjem z pojistných plnění	0	0	0

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 6.2.1; vlastní zpracování)

Pro obec Lačnov jsou zásadní především **daňové příjmy**, které mají na celkových příjmech největší podíl. Pro stanovení výše daňových příjmů je vycházeno z kalkulačky RUD, provedené analýzy rozpočtu obce za období 2018-2022 a střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2024 a 2025.

Pro určení daně z přidané hodnoty, daně z příjmů daní právnických osob bez daně placené obcí a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, z kapitálových výnosů a ze samostatné výdělečné činnosti v roce 2023 je využita kalkulačka RUD, která vychází z vyhlášky č. 249/2022 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů a daňové predikce Ministerstva financí na rok 2023. Kalkulačka RUD zobrazuje pouze odhadované hodnoty jednotlivých položek. Teprve skutečná výše inkasa vybraných daní v daném roce odhalí realitu (Informace o obcích, 2023). Pro stanovení hodnot těchto daní také v roce 2024 a 2025 jsou využity informace ze střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2024 a 2025. V roce 2024 je předpokládán Ministerstvem financí nárůst inkasa DPH o asi 5,5 %, to znamená 20,9 mld. Kč. Tento nárůst je zapříčiněn hlavně díky ekonomickému růstu a obnově cestovního ruchu. Také v roce 2025 by mělo dojít k nárůstu inkasa DPH o cca 5,2 %, tj. 20,9 mld. Kč, a to především díky ekonomickému růstu, cestovnímu ruchu, zdokonalení výběru daně pomocí dříve uskutečněných opatření a změně v uplatňování odpočtů u veřejnoprávních médií. Dle predikce Ministerstva financí bude v roce 2024 inkaso daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcí narůstat o cca 8,8 %, tj. o 13,8 mld. Kč. Na inkasu daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcí se projeví ekonomický vývoj v roce 2023, legislativní opatření z předchozích let a zavedení mimořádných odpisů pro hmotný majetek

zařazený v 1. a 2. odpisové skupině. Následující rok je predikováno navýšení inkasa daně z příjmů právnických osob o asi 4,9 %, tj. 8,4 mld. Kč, jelikož je očekáván vliv ekonomického vývoje v roce 2024, stejných legislativních opatření jako v předchozích letech a prodloužení platnosti mimořádných odpisů pro zdaňovací období 2022 a 2023. U inkasa daně z příjmů fyzických osob placené plátcí je v roce 2024 odhadován meziroční nárůst o 7,6 %, tj. 8 mld. Kč a v roce 2025 o cca 5,3 %, tj. 6 mld. Kč. U daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky a daně vybírané srážkou není uveden ve střednědobém státním výhledu procentuální nárůst. Procentuální hodnoty jsou tedy určeny poměrem odhadované hodnoty daně daně v roce 2024 s hodnotou z minulého roku ze střednědobého státního výhledu a stejný postup je proveden pro rok 2025. Inkaso daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky je předpokládáno na úrovni státního rozpočtu v roce 2024 ve výši 7,1 mld. Kč, tj. 1,4 % nárůst a v roce 2025 ve výši 7,4 mld Kč, tj. 4,2 %. Inkaso daně vybírané srážkou by se mělo pohybovat na úrovni státního rozpočtu v roce 2024 okolo 24,7 mld. Kč, tj. 9,8 % a v roce 2025 cca 25,8 mld. Kč, tj. 4,5 % (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2022).

Výše zmíněné procentuální nárůsty daně predikcí Ministerstva financí jsou využity pro odhad jednotlivých daňových položek v roce 2024 a 2025, které jsou zobrazeny v Tabulce 25. Pro stanovení hodnoty DPH pro střednědobý výhled obce je tedy počítáno také s 5,5% nárůstem v roce 2024 a 5,2% v roce 2025. V případě daně z příjmů právnických osob bez daně placené obcí je ve výhledu v roce 2024 hodnota navýšena o 8,8 % a v roce 2025 o 4,9 %. U výše daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti je předpokládán nárůst 7,6 % v roce 2024 a 5,3 % v roce 2025. Hodnota daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti je zvýšena v roce 2024 o 1,4 % a v roce 2025 o 4,2 % a z kapitálových výnosů o 9,8 % v roce 2024 a 4,5 % v roce 2025. Obec může postupovat stejným způsobem a kompletně převzít předpokládaný procentuální nárůst odvozený ze střednědobého výhledu státního rozpočtu nebo se může vydat konzervativnější cestou. V tomto případě je možné nastavit nižší úroveň nárůstu, než předvídá Ministerstvo financí, za účelem získání určité rezervy (Kapitola 9.1.1).

Na základě rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2023 až 2025 zpracované Ministerstvem financí jsou stanoveny hodnoty pro daň z nemovitých věcí a daň z hazardních her. V této strategii je zaznamenána predikce daňových příjmů územních rozpočtů. V případě daně z nemovitých věcí jsou predikovány v letech 2023 až 2025 téměř stejné hodnoty, z tohoto důvodu je stanovena daň z nemovitých věcí pro rok 2023 v obci

Lačnov pomocí schváleného rozpočtu obce Lačnov na rok 2023 a hodnoty pro rok 2024 a 2025 zůstávají stejné jako v roce 2023. Daň z hazardních her by měla dle rozpočtové strategie každým rokem narůstat. Pro výpočet z hazardních her je tedy využít procentuální nárůst z daňových příjmů územních rozpočtů, to znamená pro rok 2024 nárůst ve výši 7,1 % a pro rok 2025 ve výši 8 %. Hodnota daně z hazardních her v roce 2023 vychází ze schváleného rozpočtu obce Lačnov na rok 2023 (Monitor, © 2023b; MFČR, 2022). Daň z příjmů právnických osob za obce nelze exaktně stanovit, je tedy určena průměrnou výší let 2018-2023 a hodnota v roce 2023 vychází ze schváleného rozpočtu obce na rok 2023 (Monitor, © 2023b; Kapitola 6.2.1).

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběr, využívání komunálních odpadů v předchozích letech každým rokem narůstal zhruba o 1 %. Obec Lačnov zvažuje u poplatku za komunální odpady o navýšení v roce 2023, ale ještě není určena jeho míra. Příjmy z tohoto poplatku by se tedy měly v roce 2023 zvýšit a v tomto roce je počítáno s meziročním 10 % nárůstem příjmů oproti roku 2022. Následující roky jsou příjmy za tento poplatek zvednuty o 1 % (Konzultace se starostou obce; Kapitola 6.2.1.; Tabulka 25). Ostatní odvody a poplatky jsou uvedeny v konstantní výši, jelikož jsou buď nahodilého charakteru nebo se u nich neočekávají změny (Tabulka 25).

V případě změn v rozpočtovém určení daní, navýšení poplatku za komunální odpad nebo zásadních změn v predikcích by bylo vhodné střednědobý výhled rozpočtu aktualizovat.

Tabulka 25 Varianta 1 – Předpoklad daňových příjmů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
DPFO ze závislé činnosti	2 622	2 821	2 971
DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	170	172	179
DPFO z kapitálových výnosů	546	599	626
DPPO bez daně placené obcí	3 831	4 168	4 372
DPPO za obce	540	395	395
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	7 709	8 155	8 543
Daň z přidané hodnoty	9 301	9 813	10 323
Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	9 301	9 813	10 323
Odvody za odnětí zemědělské půdy	1	1	1
Poplatek ze psů	10	10	10
Poplatek za užívání veřejného prostranství	3	3	3
Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a odkládání komunálního odpadu z nemovité věci	359	363	367
Správní poplatky	10	10	10
Daň z hazardních her s výjimkou dílčí daně z technických her	119	127	138
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	502	514	529

Daň z nemovitých věcí	575	575	575
Majetkové daně	575	575	575
Daňové příjmy celkem	18 087	19 057	19 970

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Informace o obcích, 2023; Kapitola 6.2.1; Tabulka 24; Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Na základě provedené analýzy rozpočtu obce lze říci, že **nedaňové příjmy** představují další značnou část celkových příjmů obce Lačnov, i když ne tak podstatnou jako daňové příjmy. Nedaňové příjmy se projevily v předchozích letech jako relativně stálé. V rámci příjmů z vlastní činnosti a pronájmu majetku je očekáván nárůst asi o 6 %. Ostatní položky jsou uvedeny v neměnné výši, jelikož jsou spíše nahodilého charakteru (Tabulka 26).

Tabulka 26 Varianta 1 – Předpoklad nedaňových příjmů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Příjem z vlastní činnosti	1 617	1 714	1 817
Příjem z pronájmu nebo pachtu movitých věcí	3	3	3
Příjem z pronájmu nebo pachtu majetku	320	339	360
Přijaté výnosy z finančního majetku	1	1	1
Přijaté sankční platby a vratky transferů	5	5	5
Přijaté peněžité neinvestiční dary	2	2	2
Ostatní nedaňové příjmy	179	179	179
Nedaňové příjmy celkem	2 127	2 243	2 367

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Konzultace se starostou obce; Kapitola 6.2.1; Tabulka 23; vlastní zpracování)

Kapitálové příjmy obsahují příjmy z prodeje hmotného majetku. V roce 2023 je zvažován prodej traktoru za zhruba 500 tis. Kč a v roce 2025 prodej jeřábu za asi stejnou částku (Tabulka 27).

Tabulka 27 Varianta 1 – Předpoklad kapitálových příjmů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	500	0	500
Kapitálové příjmy celkem	500	0	500

Zdroj: (Konzultace se starostou obce; vlastní zpracování)

Přijaté transfery zobrazuje Tabulka 28. Zahrnují především neinvestiční přijaté transfery, které se opakují a jsou obci přidělovány ze státního rozpočtu nebo od kraje. Jejich hodnoty se odvíjí od schváleného rozpočtu obce na rok 2023, přičemž v případě neinvestičních přijatých transferů z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu se hodnota odvíjí od skutečného plnění z února 2023, jelikož v analyzovaných letech byl vždy obci Lačnov

transfer z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu v určité výši přidělen. Obec Lačnov získává ze státního rozpočtu příspěvek na výkon státní správy pouze na základní působnost, jelikož se jedná o malou obec s menším počtem obyvatel, který se nijak zásadně v průběhu analyzovaných let nemění. Z tohoto důvodu zůstává výše jednotlivých neinvestičních přijatých transferů v letech 2024 a 2025 beze změny (Tabulka 4; MVČR, 2022; Tabulka 28).

Tabulka 28 Varianta 1 – Předpoklad neinvestičních přijatých transferů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu	39	39	39
Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu	210	210	210
Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	160	160	160
Neinvestiční přijaté transfery od krajů	0	0	0
Neinvestiční přijaté transfery celkem	409	409	409

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

9.1.2 Výdaje

Nejprve jsou vybrány položky nepravdělné a nejisté. Za nahodilé výdaje se dají považovat výdaje na ostatní platby za provedenou práci, dary fyzickým osobám, věcné dary a náhrady za nezpůsobenou újmu. Hodnoty těchto výdajů jsou určeny dle průměrné výše let 2018-2022, pouze náhrady za nezpůsobenou újmu jsou nulové. Dary fyzickým osobám a věcné dary jsou přidělovány spolkům, organizacím a občanům na základě nutnosti, tudíž jsou vymezeny průměrem období 2021-2022 (Tabulka 29).

Tabulka 29 Varianta 1 - Předpoklad nahodilých výdajů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Výdaje na ostatní platby za provedenou práci	1 066	1 066	1 066
Věcné dary	44	44	44
Dary fyzickým osobám	50	50	50
Náhrady za nezpůsobenou újmu	0	0	0

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 6.2.3; Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

Následující tabulka zobrazuje předpokládané běžné a kapitálové výdaje v letech 2023-2025. Předpokládané **běžné výdaje** jsou rostoucího charakteru. Položka platy a obdobné a související výdaje je stanovena průměrnou výší předchozích let 2018-2022 a zůstávají neměnné. Neinvestiční nákupy by se dle starosty obce mohly navýšit až o 6 %, čímž běžné

příjmy značně stoupnou. Neinvestiční transfery soukromoprávním a veřejnoprávním subjektům jsou vymezeny průměrnou výší minulých let 2018-2022 a jejich hodnota zůstává neměnná i v dalších letech. Neinvestiční transfery fyzickým osobám jsou spíše nahodilého charakteru a jsou taktéž určeny průměrem hodnot předchozích analyzovaných let 2018-2022 a jsou konstantní v budoucích letech. **Kapitálové výdaje** v roce 2023 vychází ze schváleného rozpočtu obce na rok 2023. Tyto výdaje zahrnují opravu staré tribuny, koupi pozemku a splátku projektu „Čistá řeka Bečva II“, která je zařazena do kapitálových výdajů také v roce 2024, kdy by měla odejít poslední splátka tohoto příspěvku (Tabulka 30).

Tabulka 30 Varianta 1 – Předpoklad běžných a kapitálových výdajů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Platy a obdobné a související výdaje	4 608	4 608	4 608
Neinvestiční nákupy a související výdaje	4 142	4 391	4 654
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	185	185	185
Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	1 997	1 997	1 997
Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	136	136	136
Běžné výdaje celkem	11 068	11 317	11 580
Budovy, haly a stavby	4 310	0	0
Pozemky	100	0	0
Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	1 784	1 784	0
Kapitálové výdaje celkem	6 194	1 784	0
Výdaje celkem	17 262	13 101	11 580

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Konzultace se starostou obce; Kapitola 6.2.3; Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

9.1.3 Ukazatel dluhové služby

Ukazatel dluhové služby je v letech 2023-2025 nulový, jelikož položky úroky a uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků jsou nulové. Obec Lačnov svůj jediný úvěr na konci roku 2022 doplatila a žádný další přijatý nemá (Tabulka 16).

Tabulka 31 Varianta 1 – Předpoklad ukazatele dluhové služby na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Úroky	0	0	0
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	0	0	0
Dluhová služba	0	0	0
Celkové příjmy	21 123	21 709	23 246
Dluhová základna	21 123	21 709	23 246
Ukazatel dluhové služby	0 %	0 %	0 %

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.1; Interní dokumenty obce Lačnov; vlastní zpracování)

9.1.4 Provozní přebytek

Provozní přebytek běžné části rozpočtu je vypočítán jako rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů. Jeho výše dosahuje v období 2023-2025 kladných hodnot a pohybuje se na úrovni 9 555 tis. Kč až 11 166 tis. Kč. Provozní přebytek je rostoucího charakteru díky navyšujícím se daňovým a nedaňovým příjmům.

Přebytek kapitálové části rozpočtu je vyčíslen pomocí rozdílu kapitálových příjmů včetně dotací a kapitálových výdajů. Jak zobrazuje Tabulka 32, jeho hodnota je v letech 2023 a 2024 záporná, jelikož výdaje převyšují příjmy. Na pokrytí deficitu budou použity finance z přebytku běžného rozpočtu obce Lačnov. V roce 2025 dosahuje přebytek kapitálové části rozpočtu kladné hodnoty, jelikož obec již neplatí příspěvek na realizaci projektu „Čistá řeka Bečva II“ (Tabulka 32).

Tabulka 32 Varianta 1 – Předpoklad provozního přebytku spolu s přebytkem kapitálové části rozpočtu na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
Běžné výdaje	11 068	11 317	11 580
Provozní přebytek	9 555	10 392	11 166
Kapitálové příjmy	500	0	500
Investiční přijaté transfery	0	0	0
Kapitálové příjmy včetně dotací	500	0	500
Kapitálové výdaje	6 194	1 784	0
Přebytek kapitálové části rozpočtu	-5 694	-1 784	500

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.1-9.1.2; vlastní zpracování)

9.1.5 Volné finanční prostředky

Tabulka 33 znázorňuje volné finanční prostředky, kterými by obec mohla disponovat. Obec může využít volné finanční prostředky na různé účely, v závislosti na prioritách a potřebách obce. Je však důležité mít jasnou strategii a plán pro využití volných finančních prostředků, aby byly efektivně využity a přispěly k dlouhodobému rozvoji obce. V případě potřeby může tedy obec využít tyto finance na případný investiční projekt, jako rezervu nebo pomocí

bankovních produktů finanční prostředky zhodnocovat. Z Tabulky 32 je zřejmé, že obec Lačnov by měla mít k dispozici 3 861 tis. Kč v roce 2023, 8 608 tis. Kč v roce 2024 a 11 666 tis. Kč v roce 2025. Může tedy uvažovat o financování eventuálních investičních akcí z vlastních zdrojů bez nutnosti úvěru (Tabulka 33).

Tabulka 33 Varianta 1 – Předpoklad volných finančních prostředků na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
Kapitálové příjmy	500	0	500
Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
Příjmy celkem	21 123	21 709	23 246
Běžné výdaje	11 068	11 317	11 580
Kapitálové výdaje	6 194	1 784	0
Výdaje celkem	17 262	13 101	11 580
Saldo příjmů a výdajů	3 861	8 608	11 666
Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	0
Volné finanční prostředky	3 861	8 608	11 666

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.1- 9.1.2; Kapitola 9.1.4; vlastní zpracování)

9.1.6 Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov – Varianta 1

Nejdříve je pomocí Tabulky 34 shrnuto předpokládané hospodaření obce Lačnov v období 2023-2024. Následně je sestaven detailní návrh střednědobého výhledu rozpočtu.

Pro stanovení hodnoty počátečního stavu peněžních prostředků k 1.1 2023 je použita výše krátkodobého finančního majetku z 31.12.2022. Následující roky je počáteční stav určen hodnotou konečného stavu peněžních prostředků z minulého roku. Konečný stav peněžních prostředků představuje součet položek absolutní saldo a počáteční stav peněžních prostředků k 1.1. daného roku (Tabulka 34-35).

Tabulka 34 Varianta 1 – Předpoklad hospodaření obce na období 2023-2025

Č. položky RS	Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	9 775	13 636	22 244
1XXX	Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
2XXX	Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
41XX	Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
	Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
3XXX	Kapitálové příjmy	500	0	500

42XX	Investiční přijaté transfery	0	0	0
	Kapitálové příjmy včetně dotací	500	0	500
	Příjmy celkem	21 123	21 709	23 246
5XXX	Běžné výdaje	11 068	11 317	11 580
6XXX	Kapitálové výdaje	6 194	1 784	0
	Výdaje celkem	17 262	13 101	11 580
	Saldo příjmů a výdajů	3 861	8 608	11 666
	Změna stavu bankovních účtů	-3 861	-8 608	-11 666
	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	0
	Uhrazené splátky dlouhodobých. přijatých půjčených prostředků	0	0	0
8XXX	Financování	-3 861	-8 608	-11 666
	Celkové příjmy	21 123	21 709	23 246
	Celkové výdaje	17 262	13 101	11 580
	Absolutní saldo	3 861	8 608	11 666
	Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.	13 636	22 244	33 310
	Dluhová služba	0	0	0
	Dluhová základna	21 123	21 709	23 246
	Ukazatel dluhové služby v %	0 %	0 %	0 %
	Provozní přebytek	9 555	10 392	11 166
	Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	9 555	10 392	11 166
	Přebytek kapitálové části rozpočtu	-5 694	-1 784	500
	Volné finanční prostředky	3 861	8 608	11 666

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; Kapitola 9.1.1-9.1.4; vlastní zpracování)

Střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na roky 2024 a 2025 je zobrazen v Tabulce 35. Tabulka zahrnuje predikci hospodaření obce za celý rok 2023 a detailní rozdělení příjmů a výdajů dle druhového třídění rozpočtové skladby. Ve výhledu jsou zobrazeny hodnoty jednotlivých druhů příjmů a výdajů spolu s jejich číslem položky rozpočtové skladby. Příjmy jsou rozděleny na běžné a kapitálové. Dále je zde zachycena celková hodnota příjmů a výdajů a jejich saldo a následně financování. Z ukazatelů je zde zastoupen ukazatel dluhové služby, provozní přebytek, přebytek kapitálové části rozpočtu a také volné finanční prostředky. Do tabulky je také zařazena položka počátečního stavu peněžních prostředků k 1.1. a konečný stav peněžních prostředků k 31.12. (Tabulka 35).

Tabulka 35 Varianta 1 – Střednědobý výhled obce Lačnov 2024-2025

Č. položky RS	Položka v tis. Kč	2023	SV 2024	SV 2025
	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	9 775	13 636	22 244
1111	DPFO ze závislé činnosti	2 622	2 821	2 971
1112	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	170	172	179
1113	DPFO z kapitálových výnosů	546	599	626
1121	DPPO bez daně placené obcí	3 831	4 168	4 372
1122	DPPO za obce	540	395	395
1211	Daň z přidané hodnoty	9 301	9 813	10 323
1334	Odvody za odněti zemědělské půdy	1	1	1
1341	Poplatek ze psů	10	10	10
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	3	3	3
1345	Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a odkládání komunálního odpadu z nemovité věci	359	363	367
1361	Správní poplatky	10	10	10
1381	Daň z hazardních her s výjimkou dílčí daně z technických her	119	127	138
1511	Daň z nemovitých věcí	575	575	575
1XXX	Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
211X	Příjem z vlastní činnosti	1 617	1 714	1 817
2133	Příjem z pronájmu nebo pachtu movitých věcí	3	3	3
213X	Příjem z pronájmu nebo pachtu majetku	320	339	360
214X	Přijaté výnosy z finančního majetku	1	1	1
22XX	Přijaté sankční platby a vratky transferů	5	5	5
2321	Přijaté peněžité neinvestiční dary	2	2	2
232X	Ostatní nedaňové příjmy	179	179	179
2XXX	Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
4111	Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu	39	39	39
4112	Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu	210	210	210
4116	Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	160	160	160
4122	Neinvestiční přijaté transfery od krajů	0	0	0
41XX	Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
	Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
3113	Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	500	0	500
3XXX	Kapitálové příjmy	500	0	500
42XX	Investiční přijaté transfery	0	0	0
	Kapitálové příjmy včetně dotací	500	0	500
	Příjmy celkem	21 123	21 709	23 246

50XX	Platy a obdobné a související výdaje	4 608	4 608	4 608
51XX	Neinvestiční nákupy a související výdaje	4 142	4 391	4 654
52XX	Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	185	185	185
53XX	Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	1 997	1 997	1 997
54XX	Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	136	136	136
5XXX	Běžné výdaje	11 068	11 317	11 580
6121	Budovy, haly a stavby	4 310	0	0
6130	Pozemky	100	0	0
634X	Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	1 784	1 784	0
6XXX	Kapitálové výdaje	6 194	1 784	0
	Výdaje celkem	17 262	13 101	11 580
	Saldo příjmů a výdajů	3 861	8 608	11 666
	Změna stavu bankovních účtů	-3 861	-8 608	-11 666
	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	0
	Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	0
8XXX	Financování	-3 861	-8 608	-11 666
	Celkové příjmy	21 123	21 709	23 246
	Celkové výdaje	17 262	13 101	11 580
	Absolutní saldo	3 861	8 608	11 066
	Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.	13 636	22 244	33 310
	Dluhová služba	0	0	0
	Dluhová základna	21 123	21 709	23 246
	Ukazatel dluhové služby v %	0 %	0 %	0 %
	Provozní přebytek	9 555	10 392	11 166
	Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	9 555	10 392	11 166
	Přebytek kapitálové části rozpočtu	-5 694	-1 784	500
	Volné finanční prostředky	3 861	8 608	11 666

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; Kapitola 9.1.1-9.1.4; Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

9.2 Varianta 2 zahrnující zvažované investiční akce

Varianta 2 střednědobého výhledu rozpočtu zahrnuje zvažované investiční akce obce Lačnov v období 2023-2025 a vychází z varianty 1. Zařazení investičních projektů do střednědobého výhledu rozpočtu ovlivní jak příjmy, tak i výdaje obce.

Tabulka 36 přibližuje jednotlivé investiční akce, jejich možné financování a odhadované vyčíslení akce. Jelikož se jedná o projekty, které se nachází teprve na počátku řešení a nejsou

ještě známé bližší údaje, vycházím tedy z odhadů starosty obce a z předpokladu, že případné poskytnutí dotace by bylo uskutečněno v ten samý rok, jako by měl být realizován projekt. Ve střednědobém výhledu rozpočtu jsou obsaženy investiční akce v odhadované celkové výši 53 000 tis. Kč, přičemž by mělo být poskytnuto v rámci různých dotací přibližně 46 100 a na uhrazení zbylé částky 6 900 tis. Kč by obec využila provozního přebytku a úvěru. Nejdražší projekt by se měl uskutečnit v roce 2025, kdy by měl být postaven kulturní dům. Cena tohoto projektu je odhadována asi na 30 000 tis. Kč, přičemž většina finančních prostředků by mohla být pokryta dotací od Ministerstva pro místní rozvoj z Integrovaného regionálního operačního programu a zbylých 10 %, tedy 3 000 tis. Kč by obec financovala pomocí úvěru. Ostatní navrhované investiční projekty by měly být hrazeny z předpokládaných dotací a vlastních zdrojů.

Střednědobý výhled rozpočtu je nyní zpracován velmi hypoteticky, doporučuji tedy, aby byl výhled v případě nových informací aktualizován (Tabulka 36; Kapitola 8).

Tabulka 36 Varianta 2 – Předpoklad investičních akcí na období 2023-2025

Investiční akce v tis. Kč	2023	2024	2025
Venkovní učebny a sociální zařízení u školy	5 000		
- Dotace	4 500		
- Vlastní zdroje	500		
Chodníky		9 000	
- Dotace		7 650	
- Vlastní zdroje		1 350	
Revitalizace křižovatky a mostu		2 500	
- Dotace		1 750	
- Vlastní zdroje		750	
Vznik bytových jednotek		6 500	
- Dotace		5 200	
- Vlastní zdroje		1 300	
Kulturní dům			30 000
- Dotace			27 000
- Úvěr			3 000
Celkem	5 000	18 000	30 000
- Dotace	4 500	14 600	27 000
- Vlastní zdroje	500	3 400	0
- Úvěr	0	0	3 000

Zdroj: (Kapitola 8; vlastní zpracování)

9.2.1 Příjmy a výdaje

Jelikož varianta 2 zařazuje do střednědobého výhledu rozpočtu obce i zvažované investiční akce v letech 2023-2025, je nutné provést úpravy u příjmů a výdajů ze základní varianty 1.

Jak je již zmíněno výše, financování těchto investičních akcí je pouze hypotetické a je předpokládáno, že jednotlivé dotace budou příjmem v roce, ve kterém by se měla investiční akce uskutečnit. V roce 2023 by tedy měla obec získat dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 4 500 tis. Kč na venkovní učebny a sociální zařízení u školy. V roce 2024 by měly být obci poskytnuty transfery v celkové výši 14 600 tis. Kč, a to od Ministerstva pro místní rozvoj na vznik bytových jednotek, Zlínského kraje na revitalizaci křižovatky a mostu a ze Státního fondu dopravní infrastruktury na chodníky. V roce 2025 by obec mohla dosáhnout dotace od Ministerstva pro místní rozvoj v hodnotě asi 27 000 tis. Kč na výstavbu kulturního domu.

Mezi celkové kapitálové výdaje ve výši 11 194 tis. Kč v roce 2023 je zařazen nákup pozemku, oprava staré tribuny, vznik venkovních učeben a splátka projektu „Čistá řeka Bečva II“. V roce 2024 vzrostly kapitálové výdaje na úroveň 19 784 tis. Kč, jelikož je zde obsažena výstavba a oprava chodníků, revitalizace křižovatky a mostu, vznik bytových jednotek a splátka projektu „Čistá řeka Bečva II“. Také v roce 2025 dochází k navýšení kapitálových výdajů na hodnotu 30 000 tis. Kč z důvodu výstavby kulturního domu a splátky projektu „Čistá řeka Bečva II“ (Kapitola 8; Tabulka 37).

Tabulka 37 Varianta 2 – Předpoklad investičních přijatých transferů a kapitálových výdajů na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Investiční přijaté transfery od Ministerstva pro místní rozvoj	4 500	5 200	27 000
Investiční přijaté transfery ze Státního fondu dopravní infrastruktury		7 650	
Investiční přijaté transfery od Zlínského kraje		1 750	
Investiční přijaté transfery celkem	4 500	14 600	27 000
Budovy, haly a stavby	9 310	18 000	30 000
Pozemky	100	0	0
Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	1 784	1 784	0
Kapitálové výdaje celkem	11 194	19 784	30 000

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 8; vlastní zpracování)

9.2.2 Ukazatel dluhové služby

V rámci investičního projektu výstavby kulturního domu by si obec chtěla vzít na dofinancování akce v roce 2025 úvěr ve výši 3 000 tis. Kč. Momentálně ještě není stanoveno, od jaké banky by se případně mohla úvěr vzít, ani úroková sazba (Konzultace se starostou obce). Z tohoto důvodu je vycházeno z odhadu vývoje PRIBOR z České národní

banky. Na základě její prognózy z února 2023 je odhadován na rok 2024 PRIBOR ve výši 4,8 % (ČNB, 2023). Pro nový úvěr obce je počítáno s 5% úrokovou sazbou. Jedná se však o velmi konzervativní a přibližný odhad.

Následující Tabulka 38 tedy zobrazuje jednotlivé roční splátky úroku a jistiny nově vzatého úvěru na kulturní dům. Je předpokládána pevná úroková sazba po celou dobu trvání závazku ve výši 5 % ročně. Výše úvěru je stanovena na 3 000 tis. Kč. Doba anuitního splácení je nastavena na 3 roky a splátku bude hradit měsíčně. Je odhadováno, že obec začne splácet už v roce 2025 a úvěr doplatí v roce 2027. Pro výpočet splátky úroku a úvěru, byl použit anuitní vzorec. Výpočet splátek je zobrazen v Příloze III (str. 124-125). Až budou známé přesnější podmínky úvěru, doporučuji střednědobý výhled rozpočtu aktualizovat (Obec Lačnov, © 2022c).

Tabulka 38 Varianta 2 – Předpoklad dluhové služby na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2025	2026	2027
Úroky	128	80	29
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	951	999	1 050
Dluhová služba	1 079	1 079	1079

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 6.3.4; Příloha III; vlastní zpracování)

Ukazatel dluhové služby znázorňuje Tabulka 39. Jeho hodnoty se pohybují v letech 2023-2025 na úrovni 0 % až 2,15 %. Ani v jednom roce tedy není překročena 30% hraniční hodnota. V roce 2023 a 2024 je ukazatel dluhové služby nulový, jelikož obec nemá vzatý žádný úvěr. Následně v roce 2025 vzrostla výše ukazatele dluhové služby na 2,15 %, jelikož by si obec měla vzít úvěr na výstavbu kulturního domu. Z následující tabulky lze říci, že obec Lačnov by neměla mít problémy splácet úroky a splátky půjčených prostředků v roce 2025 (Tabulka 39).

Tabulka 39 Varianta 2 – Předpoklad ukazatele dluhové služby na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Úroky	0	0	128
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	0	0	951
Dluhová služba	0	0	1 079
Celkové příjmy	25 623	36 309	50 246
Dluhová základna	25 623	36 309	50 246
Ukazatel dluhové služby	0 %	0 %	2,15 %

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Tabulka 38; Kapitola 9.1.6; Kapitola 9.2.1; vlastní zpracování)

9.2.3 Provozní přebytek

Běžná část rozpočtu zůstává z velké části stejná jako u varianty 1, pouze v roce 2025 vstupují do běžných výdajů úroky z nového úvěru na výstavbu kulturního domu ve výši 128 tis. Kč. Provozní přebytek představující rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů se v období 2023-2025 pohybuje v rozmezí 9 555 tis. Kč až 11 038 tis. Kč.

Více změn nastává v případě kapitálové části rozpočtu, jelikož jsou zde zahrnuty i jednotlivé investiční akce. Z tohoto důvodu je také ve všech sledovaných letech zaznamenán deficitní rozpočet. V roce 2023 je schodek rozpočtu nejvyšší, poněvadž je zde plánována oprava staré tribuny, ale zatím není známo, jakým způsobem se tento projekt bude financovat. V roce 2024 se deficit snížil, protože byly přijaty transfery na pokrytí investičních projektů, jako je výstavba a oprava chodníků, revitalizace křižovatky a mostu a vznik bytových jednotek. V roce 2025 je registrován nejnižší schodek, a to i přesto, že by se měla realizovat nejdražší investiční akce, tedy výstavba kulturního domu, obec by však měla tyto výdaje z velké části pokrýt pomocí dotace (Tabulka 40; Kapitola 9.2).

Tabulka 40 Varianta 2 – Předpoklad provozního přebytku spolu s přebytkem kapitálové části rozpočtu na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
Běžné výdaje	11 068	11 317	11 708
Provozní přebytek	9 555	10 392	11 038
Kapitálové příjmy	500	0	500
Investiční přijaté transfery	4 500	14 600	27 000
Kapitálové příjmy včetně dotací	5 000	14 600	27 500
Kapitálové výdaje	11 194	19 784	30 000
Přebytek kapitálové části rozpočtu	-6 194	-5 184	-2 500

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.4 a Kapitola 9.2.1; vlastní zpracování)

9.2.4 Volné finanční prostředky

Tabulka 41 znázorňuje volné finanční prostředky obce Lačnov v letech 2023-2025. Z výsledků v jednotlivých letech vyplývá, že i přes realizaci investičních akcí, dosahuje obec v každém sledovaném roce volných finančních prostředků. Jejich hodnoty se v roce 2023 pohybují na úrovni 3 361 tis. Kč, v roce 2024 ve výši 5 208 tis. Kč a v roce 2025 ve výši 7 587 tis. Kč (Tabulka 41).

Tabulka 41 Varianta 2 – Předpoklad volných finančních prostředků na období 2023-2025

Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
Kapitálové příjmy	500	0	500
Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
Investiční přijaté transfery	4 500	14 600	27 000
Příjmy celkem	25 623	36 309	50 246
Běžné výdaje	11 068	11 317	11 708
Kapitálové výdaje	11 194	19 784	30 000
Výdaje celkem	22 262	31 101	41 708
Saldo příjmů a výdajů	3 361	5 208	8 538
Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	951
Volné finanční prostředky	3 361	5 208	7 587

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.4; Kapitola 9.2.1; vlastní zpracování)

9.2.5 Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov – Varianta 2

Tabulka 42 zobrazuje shrnutí předpokládaného hospodaření obce Lačnov v období 2023-2024. Následně je vyhotovena varianta 2 návrhu střednědobého výhledu rozpočtu.

Pro vymezení hodnoty počátečního stavu peněžních prostředků k 1.1 2023 je použita výše krátkodobého finančního majetku z 31.12.2022. Následující roky je počáteční stav dán hodnotou konečného stavu peněžních prostředků z minulého roku. Konečný stav peněžních prostředků je součtem položek absolutní saldo a počáteční stav peněžních prostředků k 1.1. daného roku (Tabulka 42-43).

Tabulka 42 Varianta 2 – Předpoklad hospodaření obce na období 2023-2025

Č. položky RS	Položka v tis. Kč	2023	2024	2025
	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	9 775	13 136	18 344
1XXX	Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
2XXX	Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
41XX	Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
	Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
3XXX	Kapitálové příjmy	500	0	500
42XX	Investiční přijaté transfery	4 500	14 600	27 000
	Kapitálové příjmy včetně dotací	5 000	14 600	27 500
	Příjmy celkem	25 623	36 309	50 246
5XXX	Běžné výdaje	11 068	11 317	11 708
6XXX	Kapitálové výdaje	11 194	19 784	30 000

	Výdaje celkem	22 262	31 101	41 708
	Saldo příjmů a výdajů	3 361	5 208	8 538
	Změna stavu bankovních účtů	-3 361	-5 208	-10 587
	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	3 000
	Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	-951
8XXX	Financování	-3 361	-5 208	-8 538
	Celkové příjmy	25 623	36 309	53 246
	Celkové výdaje	22 262	31 101	42 659
	Absolutní saldo	3 361	5 208	10 587
	Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.	13 136	18 344	28 931
	Dluhová služba	0	0	1 079
	Dluhová základna	25 623	36 309	50 246
	Ukazatel dluhové služby v %	0 %	0 %	2,15 %
	Provozní přebytek	9 555	10 392	11 038
	Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	9 555	10 392	10 087
	Přebytek kapitálové části rozpočtu	-6 194	-5 184	-2 500
	Volné finanční prostředky	3 361	5 208	7 587

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; Kapitola 9.1.6; Kapitola 9.2; vlastní zpracování)

Tabulka 43 znázorňuje střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na rok 2024 a 2025, jehož součástí je i predikce hospodaření obce za celý rok 2023. Příjmy a výdaje jsou zde detailněji rozděleny dle druhového třídění rozpočtové skladby. Jejich číslo položky rozpočtové skladby je taktéž v tabulce uvedeno. Příjmy jsou rozděleny také na běžné a kapitálové. Dále je zde zobrazena celková hodnota příjmů a výdajů a jejich saldo a následně financování. Z ukazatelů je zde vyjádřen ukazatel dluhové služby, provozní přebytek, přebytek kapitálové části rozpočtu a také volné finanční prostředky. Do tabulky je také zařazena položka počátečního stavu peněžních prostředků k 1.1. a konečný stav peněžních prostředků k 31.12. (Tabulka 43).

Tabulka 43 Varianta 2 – Střednědobý výhled obce Lačnov 2024-2025

Č. položky RS	Položka v tis. Kč	2023	SV 2024	SV 2025
	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.	9 775	13 136	18 344
1111	DPFO ze závislé činnosti	2 622	2 821	2 971
1112	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti	170	172	179
1113	DPFO z kapitálových výnosů	546	599	626

1121	DPPO bez daně placené obcí	3 831	4 168	4 372
1122	DPPO za obce	540	395	395
1211	Daň z přidané hodnoty	9 301	9 813	10 323
1334	Odvody za odnětí zemědělské půdy	1	1	1
1341	Poplatek ze psů	10	10	10
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	3	3	3
1345	Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství a odkládání komunálního odpadu z nemovité věci	359	363	367
1361	Správní poplatky	10	10	10
1381	Daň z hazardních her s výjimkou dílčí daně z technických her	119	127	138
1511	Daň z nemovitých věcí	575	575	575
1XXX	Daňové příjmy	18 087	19 057	19 970
211X	Příjem z vlastní činnosti	1 617	1 714	1 817
2133	Příjem z pronájmu nebo pachtu movitých věcí	3	3	3
213X	Příjem z pronájmu nebo pachtu majetku	320	339	360
214X	Přijaté výnosy z finančního majetku	1	1	1
22XX	Přijaté sankční platby a vratky transferů	5	5	5
2321	Přijaté peněžité neinvestiční dary	2	2	2
232X	Ostatní nedaňové příjmy	179	179	179
2XXX	Nedaňové příjmy	2 127	2 243	2 367
4111	Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu	39	39	39
4112	Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu	210	210	210
4116	Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu	160	160	160
4122	Neinvestiční přijaté transfery od krajů	0	0	0
41XX	Neinvestiční přijaté transfery	409	409	409
	Běžné příjmy	20 623	21 709	22 746
3113	Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	500	0	500
3XXX	Kapitálové příjmy	500	0	500
42XX	Investiční přijaté transfery	4 500	14 600	27 000
	Kapitálové příjmy včetně dotací	5 000	14 600	27 500
	Příjmy celkem	25 623	36 309	50 246
50XX	Platy a obdobné a související výdaje	4 608	4 608	4 608

51XX	Neinvestiční nákupy a související výdaje	4 142	4 391	4 782
52XX	Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	185	185	185
53XX	Neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy téže osoby a platby daní	1 997	1 997	1 997
54XX	Neinvestiční transfery a některé náhrady fyzickým osobám	136	136	136
5XXX	Běžné výdaje	11 068	11 317	11 708
6121	Budovy, haly a stavby	4 310	0	0
6130	Pozemky	100	0	0
634X	Investiční transfery rozpočtům územní úrovně	1 784	1 784	0
6XXX	Kapitálové výdaje	11 194	19 784	30 000
	Výdaje celkem	22 262	31 101	41 708
	Saldo příjmů a výdajů	3 361	5 208	8 538
	Změna stavu bankovních účtů	-3 361	-5 208	-10 587
	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	3 000
	Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	0	0	-951
8XXX	Financování	-3 361	-5 208	-8 538
	Celkové příjmy	25 623	36 309	53 246
	Celkové výdaje	22 262	31 101	42 659
	Absolutní saldo	3 361	5 208	10 587
	Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.	13 136	18 344	28 931
	Dluhová služba	0	0	1 079
	Dluhová základna	25 623	36 309	50 246
	Ukazatel dluhové služby v %	0 %	0 %	2,15 %
	Provozní přebytek	9 555	10 392	11 038
	Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	9 555	10 392	9 936
	Přebytek kapitálové části rozpočtu	-6 194	-5 184	-2 500
	Volné finanční prostředky	3 361	5 208	7 587

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; Kapitola 9.1.6; Kapitola 9.2; vlastní zpracování)

10 SOUHRN POZNATKŮ A NAVRHNUTÁ DOPORUČENÍ

V této kapitole jsou sesumírovány poznatky z praktické části práce. Nejdříve jsou porovnány navržené varianty střednědobého výhledu mezi sebou. Následně je srovnán stávající způsob sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce s předloženou novou strukturou výhledu. Na závěr kapitoly jsou popsány možnosti, jakým způsobem by obec mohla zefektivnit způsob sestavování výhledu.

10.1 Porovnání obou variant

Zpracování střednědobého výhledu ve více variantách je důležité, protože umožňuje analyzovat a posoudit různé možné vývoje a události v budoucnu. Obec se tak může připravit na případné nečekané situace a provést opatření k minimalizaci negativních dopadů. Vzhledem k tomu, že vývoj ekonomických, politických a sociálních faktorů je velmi nejistý a často nepředvídatelný, je klíčové při zpracování střednědobého výhledu přemýšlet o více možných scénářích.

Střednědobý výhled je zpracován ve dvou variantách na roky 2024-2025. Sestavené varianty výhledu obce Lačnov vychází především ze zhotovené finanční analýzy a analýzy rozpočtů v letech 2018-2022, střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2024 a 2025, rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2023 až 2025 a konzultace se starostou obce.

Varianta 1 střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov je zpracována jako základní a nejsou v ní zahrnuty zvažované investiční akce. Obec může tedy tuto variantu využít jako podklad např. pro zhodnocení možnosti realizace případné investiční akce. Nejvýznamnější část celkových příjmů obce tvoří daňové příjmy, u kterých je v období 2023-2025 předpokládán rostoucí charakter. Nejzásadnější podíl na tomto nárůstu mají daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů a daň z přidané hodnoty, které by se měly dle predikce Ministerstva financí meziročně navyšovat. Další podstatnou část celkových příjmů obce Lačnov představují nedaňové příjmy, které se budou meziročně mírně navyšovat. Kapitálové příjmy nejsou pro rozpočet tak zásadní a jsou tvořeny příjmy z prodeje hmotného majetku v roce 2023 a 2025. Neinvestiční přijaté transfery jsou obci přidělovány ze státního rozpočtu nebo od kraje, tudíž záleží na příjmech a výdajích státního rozpočtu. Jsou tedy určeny ve stejné výši. Předpokládané běžné výdaje vynaložené na běžný provoz a zajištění základních služeb pro své obyvatele každým rokem narůstají. Kapitálové výdaje v roce 2023

zahrnují opravu staré tribuny, koupi pozemku a splátku projektu „Čistá řeka Bečva II“, která je začleněna do kapitálových výdajů také v roce 2024.

Ukazatel dluhové služby je v letech 2023-2025 nulový, jelikož obec Lačnov svůj jediný úvěr na konci roku 2022 splatila a žádný další vzatý zatím nemá. Provozní přebytek, který je vyjádřený pomocí rozdílu běžných příjmů a běžných výdajů, vykázal v letech 2023-2025 kladné hodnoty, které jsou rostoucího charakteru díky zvýšeným běžným příjmům, a naopak klesajícím běžným výdajům. V roce 2023 se provozní přebytek pohybuje na úrovni 9 555 tis. Kč, v roce 2024 se navýšil na hodnotu 10 392 tis. Kč a v roce 2025 na 11 166 tis. Kč. Přebytek kapitálové části rozpočtu dosahuje v letech 2023 a 2024 záporných hodnot, jelikož kapitálové výdaje převyšují kapitálové příjmy včetně dotací. Na pokrytí deficitu budou využity finanční prostředky z přebytku běžného rozpočtu. V roce 2025 nabývá přebytek kapitálové části rozpočtu kladné hodnoty, jelikož obec již nemusí hradit příspěvek na realizaci projektu „Čistá řeka Bečva II“. Navzdory tomu však saldo příjmů a výdajů vykazuje ve všech analyzovaných letech kladné hodnoty. Obec Lačnov by měla mít k dispozici volné finanční prostředky ve výši od 3 861 tis. Kč do asi 11 666 tis. Kč. Může tedy financovat eventuální investičních akcí z vlastních zdrojů bez nutnosti úvěru. Střednědobý výhled rozpočtu vykazuje ve všech sledovaných letech přebytkový rozpočet. Volné finanční prostředky může obec využít na případný investiční projekt, jako rezervu nebo ke zhodnocení financí (Kapitola 9.1).

Varianta 2 střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov vychází z varianty 1 a jsou v ní zapracovány i zvažované investiční akce na roky 2023-2025. Jejich financování a výše je pouze hypotetické, jelikož zatím jsou projekty na počátku řešení. Dotování jednotlivých akcí je plánováno z velké části pomocí dotací, přičemž zbylé náklady by byly kryty z vlastních zdrojů obce nebo případně pomocí úvěru. V roce 2023 by měl být realizován investiční projekt na vznik venkovních učeben a sociální zařízení u školy, který by měl být hrazen pomocí dotace a vlastních zdrojů obce. V roce 2024 je zamýšlena oprava a výstavba chodníků, revitalizace křižovatky a mostu a vznik bytových jednotek. Všechny tyto investiční akce by mohly být dotovány pomocí transferů a rozpočtu obce. V roce 2025 je předpokládán největší projekt, a to je výstavba kulturního domu, která by byla financována pomocí dotace a úvěru. U úvěru je předpokládána 5% úroková sazba.

Hodnoty ukazatele dluhové služby se pohybují v letech 2023-2025 na úrovni 0 % až 2,15 %. V roce 2025 by si obec měla vzít úvěr na výstavbu kulturního domu a měla by začít splácet jistinu a úroky. Provozní přebytek představující rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů se

v období 2023-2025 nachází v rozmezí 9 555 tis. Kč až 11 038 tis. Kč. V případě kapitálové části rozpočtu je ve všech sledovaných letech zaznamenán deficitní rozpočet, jelikož jsou zde zahrnuty i jednotlivé investiční akce. Deficit bude financován z přebytku běžného rozpočtu. V roce 2023 dosahuje schodek rozpočtu nejvyšší hodnoty. V roce 2024 se deficit snížil, protože byly přijaty transfery na pokrytí investičních projektů. V roce 2025 je registrován nejnižší schodek, ačkoliv by měla být realizována nejdražší investiční akce. Navzdory zahrnutým investičním akcím, dosahuje obec v každém sledovaném roce volných finančních prostředků.

Varianta 2 ukazuje, že se obec snaží získat co nejvíce finančních prostředků z různých dotací a je ochotna požádat o úvěr. Obě tyto možnosti financování projektů s sebou nesou určitou míru nejistoty. Obec si může o dotaci či úvěr požádat, ale není zaručeno, že jí bude vyhověno. Může se stát, že jiná obec či organizace požádá o stejnou dotaci na své projekty a prostředky budou rozděleny podle přidělených kritérií. Také je možné, že stát získá do svého rozpočtu méně financí než obvykle a nebude si moci dovolit poskytovat některé transfery. Stejně tak i úvěr může být zamítnut bankou nebo jinou finanční institucí, pokud obec nedokáže splnit její kritéria pro poskytnutí úvěru. Pokud obec úvěr získá, musí splácet úvěr včetně úroků. Hospodářská situace může být proměnlivá a existuje tedy riziko, že obec nebude mít dostatek finančních prostředků na splácení úvěru a může se dostat do finančních potíží (Kapitola 9.2).

Hlavní rozdíl mezi variantami činí navýšení investičních přijatých transferů a kapitálových výdajů. Daňové, nedaňové i kapitálové příjmy zůstávají beze změny. Běžné výdaje mají v roce 2023 a 2024 stejnou hodnotu jako v základní variantě, avšak v roce 2025 už do nich vstupují úroky z úvěru a jsou tedy navýšeny o 128 tis. Kč. Saldo příjmů a výdajů se v roce 2023 zásadně neliší, teprve v roce 2024 a 2025 lze vidět u varianty 2 značný pokles, díky navýšení výdajů. Ukazatel dluhové služby nabývá jiné než nulové hodnoty pouze ve variantě 2 v roce 2025, kdy by si měla obec vzít úvěr. Taktéž provozní přebytek se liší od základní varianty jenom v roce 2025 díky úvěru. Přebytek kapitálové části rozpočtu dosahuje kladné hodnoty pouze v první variantě v roce 2025. Volné finanční prostředky jsou oproti variantě 1 nižší, avšak stále dosahují minimální hodnoty 3 361 tis. Kč, tudíž může být nějaký projekt financován i z vlastních zdrojů a obec by si nemusela brát případně úvěr v takové výši (Kapitola 9.1-9.2.; Tabulka 44).

Tabulka 44 Porovnání obou variant

Položka v tis. Kč	Varianta 1			Varianta 2		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Příjmy celkem	21 123	21 709	23 246	25 623	36 309	50 246
Výdaje celkem	17 262	13 101	11 580	22 262	31 101	41 708
Saldo příjmů a výdajů	3 861	8 608	11 666	3 361	5 208	8 538
Ukazatel dluhové služby v %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2,15 %
Provozní přebytek	9 555	10 392	11 166	9 555	10 392	11 038
Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	9 555	10 392	11 166	9 555	10 392	10 087
Přebytek kapitálové části rozpočtu	-5 694	-1 784	500	-6 194	-5 184	-2 500
Volné finanční prostředky	3 861	8 608	11 666	3 361	5 208	7 587

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce.

Zdroj: (Kapitola 9.1.6; Kapitola 9.2.5; vlastní zpracování)

10.2 Porovnání stávajícího střednědobého výhledu a jeho návrhu

Pro srovnání stávajícího způsobu sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce s jeho návrhem, je vytvořena Tabulka 45. Jsou v ní zobrazeny jednotlivé položky jak současného výhledu, tak i návrhu a následně je vyhodnoceno, který výhled je obsahuje (Tabulka 45).

Tabulka 45 Porovnání stávajícího způsobu sestavování střednědobého výhledu a jeho návrhu

Položka	Stávající SV	Návrh SV
Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1	Ano	Ano
Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.	Ano v podobě položky hotovost na konci roku	Ano
Hotovost běžného roku	Ano	Ano v podobě položky saldo příjmů a výdajů
Schválený rozpočet obce na 202x	Ne	Ano
Rozdělení příjmů na běžné a kapitálové	Ne	Ano
Druhovité členění příjmů a výdajů	Ano	Ano
Detailnější rozpis jednotlivých druhů příjmů a výdajů	Ne	Ano
Třída 7 – ostatní výdaje	Ano	Vypracování více variant SV (např. varianta s investičními akcemi a bez nich)

Splátka dlouhodobého úvěru	Ano	Ano
Ukazatel dluhové služby	Ne	Ano
Provozní přebytek	Ne	Ano
Přebytek kapitálové části rozpočtu	Ne	Ano
Volné finanční prostředky	Ne	Ano

Zdroj: (Kapitola 7; Kapitola 9; Tabulka 48; vlastní zpracování)

Střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov je zpracováván dle podmínek stanovených zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obsahuje všechny zákonem vyžadované položky, a to souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. Byl zpracován na období 5 let, přičemž v roce 2023 stále splňuje povinnou minimální dobu sestavení výhledu (ČESKO, 2000d). Navzdory tomu však střednědobý výhled rozpočtu není pro obec tak účinným a funkčním nástrojem a jedná se spíše o formální záležitost požadovanou zákonem. Nejsou z něj zjevné záměry obce a není příliš detailní. Od jeho schválení v roce 2020 nebyly ve střednědobém výhledu rozpočtu realizovány žádné změny, jako např. změna procentních podílů každé obce na výnosech sdílených daní, která vešla v platnost v roce 2022 vyhláškou č. 249/2022 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Vzhledem k měnícím se podmínkám, legislativním změnám a událostem je potřeba situaci sledovat a střednědobý výhled zpřesňovat, aby z něj byl stále plnohodnotný nástroj pro management obce. Nedostatečná aktualizace výhledu může mít negativní dopad na hospodaření obce a plánování jejích aktivit. Pokud obec nemá aktuální informace o svých finančních zdrojích, může se stát, že nebude schopna dlouhodobě plánovat své investice a projekty. Tyto nedostatky mohou vést k neefektivnímu využívání finančních prostředků a potenciálně i k finančním problémům (Kapitola 7).

Návrh nového rozvržení střednědobého výhledu obce Lačnov se zakládá na provedené analýze rozpočtu obce a finanční analýze obce v letech 2018-2022. Dále je vycházeno ze střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2024 a 2025 a rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2023 až 2025 zpracované Ministerstvem financí. Na základě zjištěných informací z výše uvedených zdrojů je proveden odhad jednotlivých druhů příjmů a výdajů a byl zpracován střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na období 2024-2025. Střednědobý výhled tedy dodržuje podmínku danou zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a to sestavení výhledu nejméně na 2 roky následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Po schválení rozpočtu na rok 2024 tedy bude nutné, střednědobý výhled opět prodloužit minimálně

o jeden rok. Výhled je vytvořen ve dvou variantách, přičemž varianta 1 je primární a neobsahuje zvažované investiční akce, naproti tomu varianta 2 vychází z varianty 1 a je rozšířena o možné investiční projekty. Pomocí střednědobého výhledu rozpočtu tedy obec získá kompletní přehled o plánovaných příjmech, výdajích, investicích a financování obce. Podrobnější rozdělení příjmů na běžné a kapitálové včetně dotací a členění rozpočtu na běžnou a kapitálovou část umožňuje obci reagovat na případné výkyvy a přizpůsobit své výdaje a investice tak, aby byly v souladu s dostupnými zdroji. Obec tak může lépe odhadnout, zda by v daném roce mohly být dostupné finanční prostředky na nějakou investiční akci nebo by měla naopak šetřit, protože bude očekáván velký schodek rozpočtu. Do nové struktury výhledu je zahrnut i ukazatel dluhové služby, který popisuje zadluženost obce. V rámci výhledu je také zařazen provozní přebytek, který ukazuje, zda obec dokáže svými běžnými příjmy pokrýt své běžné výdaje a následně přebytek kapitálové části rozpočtu, který určuje, zda jsou kapitálové příjmy včetně dotací dostatečné k pokrytí kapitálových výdajů. Návrh výhledu zahrnuje i volné finanční prostředky, které nebyly přiděleny na konkrétní projekt nebo výdaj, aby měla obec přehled, kolik peněžních prostředků má k dispozici. Tato struktura obsahuje také schválený rozpočet pro daný kalendářní rok, což umožňuje sledovat plnění stanovených cílů a dostupnost peněžních prostředků na jejich dosažení (Kapitola 6-9).

Lze konstatovat, že obec sestavuje střednědobý výhled v nejzákladnější podobě. To je pochopitelné, jelikož se jedná o malou obec. Panuje zde poměrně vysoká míra nejistoty informací, které má obec k dispozici a zároveň na zhotovení výhledu není dostupné rozsáhlé personální zabezpečení. Předložený návrh výhledu je však mnohem užitečnější, jak pro obec samotnou, tak pro veřejnost a všechny zapojené organizace.

10.3 Možnosti zkvalitnění způsobu sestavování střednědobého výhledu

Na základě poznatků získaných z provedené finanční analýzy, analýzy rozpočtu obce a sestavení střednědobého výhledu rozpočtu jsou zde představeny možnosti, jakým způsobem by se dalo zlepšit sestavování střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov.

Možnosti zkvalitnění způsobu zpracování výhledu:

- **Spolupráce s odborníky.** Obec by mohla spolupracovat s odborníky v oblasti financí a plánování, kteří by jí mohli poskytnout odborné poradenství a podporu při sestavování střednědobého výhledu rozpočtu a plánování aktivit. V obci je střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov zpracováván zaměstnankyní obecního

úřadu a tito odborníci by mohli pomoci identifikovat oblasti, které by mohly být zlepšeny, a navrhnout konkrétní opatření pro zefektivnění hospodaření obce. Nově navržený střednědobý výhled odborníkem by mohl sloužit jako návod a další výhledy by již mohly být zpracovány podle nové metodiky. Případně si může obec nastavit svůj styl zpracování výhledu a občas konzultovat s odborníky.

- **Zlepšení shromažďování dat.** Pro správné sestavení střednědobého výhledu rozpočtu obce je nezbytné shromáždit přesné a aktuální informace o výdajích a příjmech obce. Toho by mohla obec dosáhnout prostřednictvím automatizace a digitalizace svých finančních procesů. Může to zahrnovat zlepšení účetního systému, vytvoření automatizovaného systému sledování a kontroly finančních dat. Také by měla obec věnovat zvláštní pozornost změnám v daňových zákonech ohledně daní z příjmů a daní z přidané hodnoty a prognózám Ministerstva financí.
- **Provedení analýzy hospodaření obce.** Díky analýze minulého hospodaření může obec zjistit podstatné informace o tom, jak byly finanční zdroje obce v minulosti využívány a jak lze v budoucnosti vylepšit hospodaření obce. Umožňuje určit silné a slabé stránky hospodaření. Pro lepší vypovídací hodnotu by bylo nejefektivnější provádět analýzu hospodaření alespoň za tři předchozí roky.
- **Sestavení finanční strategie.** Obec by mohla sestavit finanční strategii, která stanoví dlouhodobé cíle obce a plány na dosažení těchto cílů. Tato strategie by měla být pravidelně aktualizována a sledována, aby se zajistilo, že obec dosahuje svých finančních cílů a plní své závazky.
- **Pravidelná aktualizace.** Obec by měla pravidelně aktualizovat svůj střednědobý výhled rozpočtu, sledovat vývoj hospodaření obce a plánovat své aktivity a investice v souladu s dlouhodobými cíli a potřebami svých obyvatel. Například je příhodné aktualizovat střednědobý výhled rozpočtu v rámci schvalování rozpočtu na příští rok. Případně může obec zkrátit dobu, na kterou střednědobý výhled rozpočtu sestavuje a zpracovává výhled jen na dva roky následující po roce, na který se sestavuje roční rozpočet a může se tak vyhnout neaktuálním údajům a většímu množství změn.
- **Rozvržení střednědobého výhledu obce.** Momentálně zahrnuje střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov pouze položky vyžadované zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V Příloze IV (str. 126) je zobrazen návrh nového rozvržení střednědobého výhledu obce Lačnov, který je detailnější.

Příjmy jsou rozděleny ještě na běžné a kapitálové včetně dotací. Je zde také zahrnut ukazatel dluhové služby popisující zadluženost obce, provozní přebytek, aby měla obec přehled, zda dokáže svými běžnými příjmy pokrýt své běžné výdaje a přebytek kapitálové části rozpočtu, který ukazuje, zda jsou kapitálové příjmy včetně dotací dostatečně vysoké na uhrazení kapitálových výdajů. Do struktury byl také zařazen výpočet volných finančních prostředků a schválený rozpočet na daný kalendářní rok, díky kterému může obec sledovat, zda jsou plněny stanovené cíle a zda jsou k dispozici dostatečné finanční prostředky na jejich dosažení.

- **Zapojení občanů.** Obec by mohla zapojit občany do procesu plánování rozpočtu a získávat od nich zpětnou vazbu a návrhy. To může pomoci obci lépe pochopit potřeby svých obyvatel a plánovat své aktivity a investice v souladu s těmito potřebami.
- **Flexibilita.** Jistá flexibilita ve střednědobém výhledu rozpočtu obce by mohla pomoci obci snadněji reagovat na neočekávané změny nebo události. Zpracování střednědobého výhledu ve více variantách může být užitečné, protože umožňuje získat ucelený pohled na možné vývoje v budoucnu a poskytuje také informace pro rozhodování v různých situacích. Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit budoucí vývoj, jako je hospodářská situace, politické změny, klimatické podmínky atd. Jelikož vývoj těchto faktorů je často nejistý a nepředvídatelný, zpracování více variant střednědobého výhledu může pomoci odhadnout rizika a připravit se na různé možnosti. Každá varianta střednědobého výhledu by měla zahrnovat jiné předpoklady a odhady, které odrážejí různé možnosti vývoje. Například může být připravena varianta optimistická, realistická a pesimistická. Tyto varianty umožňují porovnávat výsledky a posuzovat, jak se různé situace mohou odrazit na hospodaření obce (Kapitola 5-9).

ZÁVĚR

Střednědobý výhled rozpočtu obce může být někdy nedoceneným nástrojem finančního hospodaření, a to i navzdory tomu, že si díky němu může obec zefektivnit plánování a řízení finančních zdrojů. Tato diplomová práce může sloužit jako názorná ukázka toho, že práce s tímto nástrojem může zlepšit přehled obce o finanční situaci a zvažovaných výdajích v průběhu několika příštích let.

Práce byla rozdělena do dvou částí, a to teoretické a praktické. První část byla postavena na teoretických poznatcích získaných z odborné literatury a vydané státní legislativy. Na úvod teoretické části byly objasněny základní pojmy jako je obec, samostatná a přenesená působnost a orgány obce. Dále byl podrobně rozebrán rozpočet obce, včetně jeho rozdělení na běžnou a kapitálovou část, popisu rozpočtového procesu, rozpočtových zásad, metod sestavení rozpočtu a rozpočtové skladby. Rozpočet obce musí být sestaven na základě střednědobého výhledu rozpočtu. V další kapitole tedy byly vymezeny jeho cíle, funkce, přínosy, nedostatky a proces sestavování. Závěrem teoretické části byla popsána kontrola hospodaření obce včetně monitoringu hospodaření a finanční analýzy.

Praktická část započala charakteristikou obce Lačnov a poskytovala bližší informace o této obci. Následně byla provedena analýza hospodaření obce v letech 2018 až 2022. V rámci této kapitoly byly popsány realizované významné investice v tomto období, zpracována analýza rozpočtu, finanční analýza a analýza schváleného rozpočtu na rok 2023. Následně proběhlo posouzení struktury příjmů a výdajů v uplynulém období a jejich plnění. Bylo zjištěno, že hlavním příjmem obce byly ve sledovaném období daňové příjmy, jejichž zásadní část představovaly daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů a daň z přidané hodnoty. Naproti tomu kapitálové příjmy tvořily nejmenší podíl na celkových příjmech a byly spíše nahodilého charakteru. Ve sledovaném období obec dosáhla také na řadu dotací, kdy největší dotace byla poskytnuta v roce 2021 Ministerstvem pro místní rozvoj na rekonstrukci sociálního zařízení a zateplení budovy Základní školy Lačnov. Běžné výdaje tvořily téměř ve všech sledovaných letech většinou část celkových výdajů obce. Podstatnými složkami běžných výdajů byly platy, odměny a pojistné, neinvestiční nákupy a neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům. Kapitálové výdaje byly odrazem aktuálních potřeb obce a byly spíše kolísavého charakteru. Finanční analýza obsahovala popis majetkové a finanční struktury obce a výpočet vybraných ukazatelů. Monitorující ukazatele, provozní přebytek a ukazatel dluhové služby spolu s autarkií neupozornily na rizikové hospodaření obce, ale naopak dokázaly, že je v dobré finanční situaci.

V dalším bodu byl zhodnocen stávající způsob sestavování střednědobého výhledu rozpočtu. Obec Lačnov splnila požadavky dané zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nebyly z něj však patrné záměry obce. Jeho struktura nebyla příliš detailní a jeho aktualizace nebyla vždy dostačující. Obec tedy nevyužívala výhled tak účinně, jak by mohla a sloužil spíše pro naplnění legislativních požadavků.

Z tohoto důvodu si také tato diplomová práce kladla za cíl sestavit návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov na roky 2024 a 2025 v návaznosti na analýzu hospodaření minulých let. Výhled byl zpracován ve dvou variantách. Varianta 1 byla výchozí a nepočítala s možnými investičními akcemi. V rámci této varianty byly vymezeny nahodilé příjmy a výdaje a odhadnuty jednotlivé druhy příjmů a výdajů. Naproti tomu varianta 2 doplňovala základní variantu právě o zvažované investiční projekty v odhadované celkové výši asi 53 tis. Kč. Všechny tyto akce by měly být dotovány pomocí transferů a zbylá část nákladů by se pokryla z vlastních zdrojů obce nebo pomocí úvěru. Z tohoto důvodu vzrostly investiční přijaté transfery a kapitálové výdaje na rozdíl od předešlé varianty a do financování vstoupil v roce 2025 nový úvěr. Provozní přebytek v obou variantách dosahoval kladných hodnot, obec tedy dokázala pokrýt ze svých běžných příjmů své běžné výdaje. Ukazatel dluhové služby vykazoval ve variantě 1 nulové hodnoty. Změna nastala až u varianty 2, kde by v roce 2025 obec mohla začít splácet úvěr na výstavbu kulturního domu. Obec disponovala v obou variantách volnými finančními prostředky, a to v minimální hodnotě 3 361 tis. Kč.

Na závěr praktické části bylo provedeno srovnání stávajícího způsobu sestavování střednědobého výhledu spolu s jeho návrhem a zároveň byly navrženy možnosti zlepšení způsobu sestavování výhledu. Ten byl v návrhu rozšířen o detailnější rozdělení příjmů, a to na běžné a kapitálové. Dále byl doplněn o ukazatel dluhové služby, přebytku běžné a kapitálové části rozpočtu a schválený rozpočet na daný rok. Obec by měla především dbát na aktualizaci výhledu, shromažďování přesných a aktuálních informací o výdajích a příjmech obce a sledovat legislativní změny a prognózy Ministerstva financí.

Přínosem této práce je možné praktické využití nově navržené struktury střednědobého výhledu rozpočtu obce Lačnov. Využitím zjištěných poznatků z práce by mohla obec získat ucelený přehled o plánovaných příjmech, výdajích, investicích a financování obce. Detailnější rozdělení příjmů a výdajů a také rozdělení rozpočtu na běžnou a kapitálovou část umožňuje obci pružně reagovat na případné výkyvy. Může tak přizpůsobit své výdaje a investice tak, aby odpovídaly dostupným zdrojům. Pro obec je pak jednodušší odhadnout, zda bude mít v daném roce dostatek financí kupříkladu na realizaci nějaké investiční akce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

GRUBER, Jonathan, 2019. *Public finance and public policy*. Sixth edition. New York: Worth publishers, 865 s. ISBN 978-1-319-10525-9.

HARMENÍKOVÁ, Bojka, 2017. *Veřejné finance – Vybrané problémy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 164 s. ISBN 978-80-7552-577-2.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER, 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 232 s. ISBN 978-80-271-0563-2.

LAJTKEPOVÁ, Eva, 2013. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 130 s. ISBN 978-80-7204-861-8.

LEE, Robert, Ronald JOHNSON a Philip JOYCE, 2013. *Public budgeting systems*. Ninth edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 656 s. ISBN: 9781449627904.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRAN a Jan PAVEL., 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.

MALAST, Jan, 2016. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Polypress, 340 s. ISBN 978-80-261-0657-9.

NAHODIL, František, 2014. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Aleš Čeněk, 366 s. ISBN 978-807380-536-4.

OCHRANA, František, Milan J. PŮČEK a Michal PLAČEK, 2017. *Detecting and reducing corruption risk and fraud in the public sector*. Praha: Karolinum, 138 s. ISBN 978-80-246-3589-7.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck pro praxi, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

POSPÍŠIL, Richard, 2013. *Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva*. Praha: Professional Publishing, 195 s. ISBN 978-80-7431-112-3.

POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN, 2019. *Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva)*. Příbram: PBtisk, 263 s. ISBN 978-80-88260-32-5.

POTŮČEK, Martin, 2017. *Public Policy: A Comprehensive Introduction*. Praha: Karolinum, 308 s. ISBN 978-80-246-3556-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

ROSEN, Harvey S., Ted GAYER a Abdülkadir CIVAN, 2014. *Public finance*. Tenth edition. Maidenhead: McGraw-Hill Education, 588 s. ISBN 9780077154691.

RŮČKOVÁ, Petra, 2021. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualiz. vydání. Praha: Grada Publishing, 165 s. ISBN 978-80-271-3124-2.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 180 s. ISBN 978-80-7478-967-0.

Legislativa

ČESKO, 1993. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

ČESKO, 2000a. *Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.

ČESKO, 2000b. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=131/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO, 2000c. *Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-243-2000-sb-3446>.

ČESKO, 2000d. *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO, 2017. *Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2017/zakon-c-23-2017-sb-28493>.

ČESKO, 2021. *Vyhláška Ministerstva financí č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2021/vyhlaska-c-412-2021-sb-43882>.

ČESKO, 2022. *Vyhláška č. 249/2022 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů*. [online]. [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2022/vyhlaska-c-249-2022-sb-48658>.

Elektronické zdroje

Česká národní banka, 2023. *Prognóza ČNB – zima 2023*. [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/prognoza/>.

Český statistický úřad, 2022. *Malý lexikon obcí České republiky – 2022*. [online]. [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2022>.

Finanční matematika, © 2010–2023. *Anuitní splátka*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~portal/fin_mat/?page=anuita.

Informace o obcích, 2023. *Kalkulačka RUD*. [online]. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.informaceoobcich.cz/kalkulacka-rud/>.

Kurzy.cz, © 2000–2023. *Lačnov, katastrální území 678864 – katastr nemovitostí*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/katastr/ku/678864/>.

Ministerstvo financí České republiky, 2012. *Monitoring hospodaření obcí*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>.

Ministerstvo financí České republiky, 2018. *Monitoring hospodaření územních samosprávných celků*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>.

Ministerstvo financí České republiky, 2022. *Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky na léta 2023 až 2025*. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-05-11_Rozpocetova-strategie-CR-duben-2022.pdf.

Ministerstvo vnitra České republiky, 2018. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky, 2022. *Příspěvek na výkon státní správy pro obce 2023*. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.prispevekobce.cz/detail-2023/543098>.

Monitor, © 2023a. *O aplikaci*. [online]. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/o-aplikaci>.

Monitor, © 2023b. *Obec Lačnov (Vsetín)*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00303968/prehled?rad=t&obdobi=2212>.

Obec Lačnov, © 2023a. *Historie*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.lacnov.eu/obec-1/historie/>.

Obec Lačnov, © 2023b. *Obec*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.lacnov.eu/obec-1/>.

Obec Lačnov, © 2023c. *Povinné informace*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.lacnov.eu/urad-2/povinne-informace/>.

Obec Lačnov, © 2023d. *Spolky & sdružení, organizace*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://www.lacnov.eu/obec-1/spolky-sdruzeni-organizace/>.

Obec Lačnov, © 2023e. *Úřední deska*. [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://www.lacnov.eu/urad-2/uredni-deska/?kshow=&hledej=&search-words-type=allWords&kde_hledat=sekce&kateg%5B5%5D=5&sortby=created&cas=all&doba=1&casod=&casdo=&sort=1&order=0&show=1.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2022. *Střednědobý výhled státního rozpočtu na léta 2024 a 2025*. [online]. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=217708>.

SEZNAM.CZ, a. s. Mapy.cz, © 1996-2023. *Seznam – najdu tam co neznám* [online]. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z:

<https://mapy.cz/zakladni?x=18.0124357&y=49.1921421&z=12&q=Lačnov&source=muni&id=534&ds=2>.

Státní pokladna, 2011. *ÚFIS – Prezentační systém finančních a účetních informací státu*. [online]. [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.statnipokladna.cz/cs/o-statni-pokladne/prezentace-vystupu-z-iissp/2011/ufis-prezentacni-system-financnich-a-uc-535>.

Svaz měst a obcí České republiky, © 1995-2023. *Kalkulačka RUD*. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/financovani-obci/a/kalkulacka-rud>.

Ostatní zdroje

Interní materiály obce Lačnov.

Účetní výkazy obce Lačnov.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka.
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
DPPO	Daň z příjmů právnických osob.
MFČR	Ministerstvo financí České republiky.
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky.
PRIBOR	Prague Interbank Offered Rate.
RS	Rozpočtová skladba.
RUD	Rozpočtové určení daní.
SDHO	Sbor dobrovolných hasičů obce.
SIMU	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů.
SV	Střednědobý výhled.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Rozpočtový cyklus	22
Obrázek 2 Proces střednědobého výhledu	32
Obrázek 3 Obec Lačnov, okres Vsetín, ČR	42
Obrázek 4 Skutečné příjmy, výdaje a jejich saldo za období 2018-2022	47
Obrázek 5 Struktura skutečných příjmů za období 2018-2022	49
Obrázek 6 Struktura skutečných výdajů za období 2018-2022	50
Obrázek 7 Plnění příjmů za období 2018-2022	60
Obrázek 8 Plnění výdajů za období 2018-2022	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Obecné schéma rozpočtu obce.....	28
Tabulka 2 SIMU pro Monitoring hospodaření územních samosprávných celků do roku 2022	36
Tabulka 3 SIMU pro Monitoring hospodaření územních samosprávných celků od roku 2022	37
Tabulka 4 Vývoj počtu obyvatel obce Lačnov za období 2018-2023	43
Tabulka 5 Hospodaření obce Lačnov za období 2018-2022	48
Tabulka 6 Skutečné daňové příjmy za období 2018-2022	53
Tabulka 7 Skutečné nedaňové příjmy za období 2018-2022.....	55
Tabulka 8 Skutečné kapitálové příjmy za období 2018-2022	56
Tabulka 9 Skutečné přijaté transfery za období 2018-2022	58
Tabulka 10 Skutečné běžné výdaje za období 2018-2022.....	61
Tabulka 11 Skutečné kapitálové výdaje za období 2018-2022	63
Tabulka 12 Skutečné výdaje obce dle odvětvového třídění za období 2018-2022	64
Tabulka 13 Rozbor aktiv obce za období 2018-2022	66
Tabulka 14 Rozbor pasiv obce za období 2018-2022.....	68
Tabulka 15 Likvidita za období 2018-2022.....	68
Tabulka 16 Ukazatel dluhové služby za období 2018-2022.....	69
Tabulka 17 Monitorující ukazatele za období 2018-2022	70
Tabulka 18 Ukazatel autarkie za období 2018-2022	71
Tabulka 19 Provozní přebytek obce za období 2018-2022	72
Tabulka 20 Přebytek kapitálové části rozpočtu obce za období 2018-2022.....	72
Tabulka 21 Schválené rozpočty obce Lačnov za období 2018-2023	75
Tabulka 22 Stávající střednědobý výhled rozpočtu obce Lačnov na období 2022-2025 v tis. Kč	77
Tabulka 23 Investiční akce v letech 2023-2025	81
Tabulka 24 Varianta 1 - Předpoklad nahodilých příjmů na období 2023-2025	83
Tabulka 25 Varianta 1 – Předpoklad daňových příjmů na období 2023-2025.....	85
Tabulka 26 Varianta 1 – Předpoklad nedaňových příjmů na období 2023-2025	86
Tabulka 27 Varianta 1 – Předpoklad kapitálových příjmů na období 2023-2025.....	86
Tabulka 28 Varianta 1 – Předpoklad neinvestičních přijatých transferů na období 2023-2025	87
Tabulka 29 Varianta 1 - Předpoklad nahodilých výdajů na období 2023-2025	87
Tabulka 30 Varianta 1 – Předpoklad běžných a kapitálových výdajů na období 2023-2025	88

Tabulka 31 Varianta 1 – Předpoklad ukazatele dluhové služby na období 2023-2025.....	88
Tabulka 32 Varianta 1 – Předpoklad provozního přebytku spolu s přebytkem kapitálové části rozpočtu na období 2023-2025	89
Tabulka 33 Varianta 1 – Předpoklad volných finančních prostředků na období 2023-2025	90
Tabulka 34 Varianta 1 – Předpoklad hospodaření obce na období 2023-2025	90
Tabulka 35 Varianta 1 – Střednědobý výhled obce Lačnov 2024-2025.....	92
Tabulka 36 Varianta 2 – Předpoklad investičních akcí na období 2023-2025	94
Tabulka 37 Varianta 2 – Předpoklad investičních přijatých transferů a kapitálových výdajů na období 2023-2025	95
Tabulka 38 Varianta 2 – Předpoklad dluhové služby na období 2023-2025.....	96
Tabulka 39 Varianta 2 – Předpoklad ukazatele dluhové služby na období 2023-2025.....	96
Tabulka 40 Varianta 2 – Předpoklad provozního přebytku spolu s přebytkem kapitálové části rozpočtu na období 2023-2025	97
Tabulka 41 Varianta 2 – Předpoklad volných finančních prostředků na období 2023-2025	98
Tabulka 42 Varianta 2 – Předpoklad hospodaření obce na období 2023-2025	98
Tabulka 43 Varianta 2 – Střednědobý výhled obce Lačnov 2024-2025.....	99
Tabulka 44 Porovnání obou variant.....	105
Tabulka 45 Porovnání stávajícího způsobu sestavování střednědobého výhledu a jeho návrhu	105
Tabulka 46 SIMU obce Lačnov v letech 2018-2021	122
Tabulka 47 SIMU obce Lačnov v letech 2022	123
Tabulka 48 Výpočet splátek úvěru	124
Tabulka 49 Navržená struktura střednědobého výhledu obce Lačnov	126

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: SIMU obce Lačnov v letech 2018-2021

Příloha P II: SIMU obce Lačnov v roce 2022

Příloha P III: Výpočet splátek úvěru

Příloha P IV: Návrh nového rozvržení střednědobého výhledu obce Lačnov

PŘÍLOHA P I: SIMU OBCE LAČNOV V LETECH 2018-2021

Tabulka 46 SIMU obce Lačnov v letech 2018-2021

Informativní ukazatele				
	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	866	865	849	848
Příjem celkem (po konsolidaci) (tis. Kč)	17 510	22 487	17 487	26 320
Úroky (tis. Kč)	0	2	52	31
Uhrazené splátky dlouhodobých a půjčených prostředků. VZ (tis. Kč)	0	0	1 002	1 002
Dluhová služba celkem (tis. Kč)	0	2	1 054	1 033
Ukazatel dluhové služby (v %)	0 %	0,01 %	6,03 %	3,92 %
Průměr příjmů za poslední 4 roky (tis. Kč)	18 068	17 539	18 114	20 951
Zadluženost (tis. Kč)	0	3 000	1 998	996
Aktiva celkem (tis. Kč)	135 160	146 338	157 636	171 800
Cizí zdroje (tis. Kč)	2 395	8 923	8 776	12 958
Oběžná aktiva (tis. Kč)	7 240	9 311	11 417	17 341
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	2 395	5 923	6 778	11 962
Stav na bankovních účtech (tis. Kč)	5 479	8 673	8 846	10 756
Stav na bankovních účtech zřízených PO (tis. Kč)	890	1 249	1 198	1 344
Zadluženost zřízených PO (tis. Kč)	0	0	0	0
Monitorující ukazatele				
	2018	2019	2020	2021
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	0 %	17,11 %	11,03 %	4,75 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	1,77 %	6,10 %	5,57 %	7,54 %
Celková likvidita	3,02	1,57	1,68	1,45

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na tisíce a procenta na setiny.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P II: SIMU OBCE LAČNOV V ROCE 2022

Tabulka 47 SIMU obce Lačnov v letech 2022

Informativní ukazatele	
	2022
Počet obyvatel	853
Běžné výdaje na obyvatele (tis. Kč)	12,84
Finanční stabilita	0,98
Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech	0,97
Podíl celkových konsolidovaných výdajů na běž. příjmech	1,02
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci (tis. Kč)	-43,27
Provozní saldo (tis. Kč)	8 471,48
Rozdíl provozního salda a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků (tis. Kč)	7 475,48
Podíl provozního salda k běžným příjmům (v %)	43,61 %
Provozní saldo na obyvatele (tis. Kč)	9,93
Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích	0
Podíl kapitálových výdajů na provozním saldu	1,04
Dluhová služba celkem (tis. Kč)	1 007,04
Ukazatel dluhové služby (v%)	5,10 %
Krytí dluhové služby	8,41
Dluh (tis. Kč)	0
Dluh zřízených příspěvkových organizací (tis. Kč)	0
Dluh na obyvatele (tis. Kč)	0
Krytí dluhu	0
Stav na bankovních účtech a v pokladnách (tis. Kč)	9 759,73
Stav na bankovních účtech a v pokladnách zřízených příspěvkových organizací (tis. Kč)	1 020,19
Podíl cizích zdrojů bez dotačních záloh k celkovým aktivům (v %)	2,27 %
Čistá aktiva (tis. Kč)	116 617,93
Čistá aktiva na obyvatele (tis. Kč)	136,72
Okamžitá likvidita	1,43
Monitorující ukazatele	
	2022
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	0 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	6,09 %
Běžná likvidita	2,14

Pozn.: Hodnoty zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Zdroj: (Monitor, © 2023b; vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P III: VÝPOČET SPLÁTEK ÚVĚRU

Pro výpočet splátky jistiny je použit standardní anuitní vzorec:

$$S = (i * P) / (1 - (1 + i)^{-n})$$

kde:

S = měsíční splátka

i = měsíční úroková sazba (5% / 12 = 0,4167 %)

P = výše půjčky (3 miliony Kč)

n = počet splátek (3 roky = 36 měsíců) (Finanční matematika, © 2010–2023)

1. měsíc

Měsíční splátka: $S = (0,004167 * 3\,000\,000) / (1 - (1 + 0,004167)^{-36}) = 89\,912,69$ Kč

Úrok prvního měsíce = $(0,05 / 12) * 3\,000\,000 = 12\,500$ Kč

Splátka úroku v prvním měsíci bude tedy 12 500 Kč

Splátka jistiny (úmor) v prvním měsíci bude 77 412,69 Kč

2. měsíc

Zbývající část jistiny: $3\,000\,000 - 77\,412,69 = 2\,922\,587,31$ Kč

Měsíční splátka: $S = (0,004167 * 2\,922\,587,31) / (1 - (1 + 0,004167)^{-35}) = 89\,912,69$ Kč

Úrok druhého měsíce = $(0,05 / 12) * 2\,922\,587,77 = 12\,177,45$ Kč

Splátka úroku v druhém měsíci bude tedy 12 177,45 Kč

Splátka jistiny v prvním měsíci bude 77 735,24 Kč

3.– 36. měsíc viz Tabulka 47

Tabulka 48 Výpočet splátek úvěru

Měsíc	Úmor	Úrok měsíčně	Splátka	Zůstatek dluhu	Zaplacené úroky
1	77 412,69	12 500,00	89 912,69	2 922 587,31	12 500,00
2	77 735,24	12 177,45	89 912,69	2 844 852,06	24 677,45
3	78 059,14	11 853,55	89 912,69	2 766 792,92	36 531,00
4	78 384,39	11 528,30	89 912,69	2 688 408,54	48 059,30
5	78 710,99	11 201,70	89 912,69	2 609 697,55	59 261,00
6	79 038,95	10 873,74	89 912,69	2 530 658,60	70 134,74
7	79 368,28	10 544,41	89 912,69	2 451 290,31	80 679,15
8	79 698,98	10 213,71	89 912,69	2 371 591,33	90 892,86
9	80 031,06	9 881,63	89 912,69	2 291 560,27	100 774,49
10	80 364,52	9 548,17	89 912,69	2 211 195,75	110 322,66
11	80 699,38	9 213,32	89 912,69	2 130 496,37	119 535,98
12	81 035,62	8 877,07	89 912,69	2 049 460,75	128 413,05

13	81 373,27	8 539,42	89 912,69	1 968 087,48	136 952,47
14	81 712,33	8 200,36	89 912,69	1 886 375,15	145 152,83
15	82 052,79	7 859,90	89 912,69	1 804 322,36	153 012,73
16	82 394,68	7 518,01	89 912,69	1 721 927,68	160 530,74
17	82 737,99	7 174,70	89 912,69	1 639 189,68	167 705,44
18	83 082,73	6 829,96	89 912,69	1 556 106,95	174 535,39
19	83 428,91	6 483,78	89 912,69	1 472 678,04	181 019,17
20	83 776,53	6 136,16	89 912,69	1 388 901,50	187 155,33
21	84 125,60	5 787,09	89 912,69	1 304 775,90	192 942,42
22	84 476,13	5 436,57	89 912,69	1 220 299,78	198 378,99
23	84 828,11	5 084,58	89 912,69	1 135 471,67	203 463,57
24	85 181,56	4 731,13	89 912,69	1 050 290,11	208 194,70
25	85 536,48	4 376,21	89 912,69	964 753,63	212 570,91
26	85 892,88	4 019,81	89 912,69	878 860,74	216 590,72
27	86 250,77	3 661,92	89 912,69	792 609,97	220 252,64
28	86 610,15	3 302,54	89 912,69	705 999,82	223 555,18
29	86 971,03	2 941,67	89 912,69	619 028,79	226 496,84
30	87 333,40	2 579,29	89 912,69	531 695,39	229 076,13
31	87 697,29	2 215,40	89 912,69	443 998,10	231 291,53
32	88 062,70	1 849,99	89 912,69	355 935,40	233 141,52
33	88 429,63	1 483,06	89 912,69	267 505,77	234 624,58
34	88 798,08	1 114,61	89 912,69	178 707,69	235 739,19
35	89 168,08	744,62	89 912,69	89 539,61	236 483,81
36	89 539,61	373,08	89 912,69	0,00	236 856,89

Pozn.: Hodnoty uvedeny v Kč, zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Zdroj: (vlastní zpracování)

PŘÍLOHA P IV: NÁVRH NOVÉHO ROZVRŽENÍ STŘEDNĚDOBÉHO VÝHLEDU OBCE LAČNOV

Tabulka 49 Navržená struktura střednědobého výhledu obce Lačnov

Č. položky RS	Položka	Schválený rozpočet 202x	SV 202x +1	SV 202x +1
	Počáteční stav peněžních prostředků k 1.1.			
1XXX	Daňové příjmy			
2XXX	Nedaňové příjmy			
41XX	Neinvestiční přijaté transfery			
	Běžné příjmy			
3XXX	Kapitálové příjmy			
42XX	Investiční přijaté transfery			
	Kapitálové příjmy včetně dotací			
	Příjmy celkem			
5XXX	Běžné výdaje			
6XXX	Kapitálové výdaje			
	Výdaje celkem			
	Saldo příjmů a výdajů			
	Změna stavu bankovních účtů			
	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky			
	Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků			
8XXX	Financování			
	Celkové příjmy			
	Celkové výdaje			
	Absolutní saldo			
	Konečný stav peněžních prostředků k 31.12.			
	Dluhová služba			
	Dluhová základna			
	Ukazatel dluhové služby v %			
	Provozní přebytek			
	Provozní přebytek snížený o splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků			
	Přebytek kapitálové části rozpočtu			
	Volné finanční prostředky			

Zdroj: (Kapitola 9; vlastní zpracování)